

AVRAAM

Strămoșul poporului evreu

TERAH

În crașul Ur, situat în Haldea, pe malul apusean al râului Eufrat, în sudul Babilonului, locuia, acum vreo patru mii de ani, un om cu numele de Terah.

În vremea aceea, amintirea primelor descoperiri ale lui Dumnezeu către oameni se ștersese deacum și aproape toată lumea era căzută în idolatrie.

Dar în familia lui Terah s'a produs o trezire. Ea a început să-L caute pe Dumnezeu.

Terah avea un fiu credincios cu numele de Avram. Acestuia Dumnezeu i apare, spunându-i: „leși din țara ta și din familia ta și du-te în țara pe care ți-o voi arăta”.

Avram, credinciosul, trebuia să fie izolat de influența rea înconjurătoare.

Terah, însă, nu-l lasă să plece singur. Pornește cu toată familia la drum, împreună cu Avram.

Dar — cum se întâmplă și atâtor credincioși de astăzi — el s'a oprit pe calea credinței la jumătatea drumului. Fie că i se va fi părut călătoria prea ostentivă, fie că va fi considerat puțină distanță pe care a pus-o între ai lui și mediul înconjurător de altădată ca îndestulătoare, fapt este că el s'a oprit la Haran, țară aproape de locul de pornire și de acolo nu s'a urnit până la moarte.

Terah a murit la vârsta de douăsutecinci ani. Dar nu a murit fericit. Căci din cei trei băieți cari i s'au născut într'un singur an — ori ca gemeni, ori din mai multe neveste — unul,

Haran, a murit în fața lui, iar un altul, Avram, îl părăsește pentru totdeauna când Terah este de 145 de ani, vroid să împlinească până la capăt porunca lui Dumnezeu, plecând departe de Mesopotamia. Ultimii 60 de ani de viață, Terah i-a trăit deci despărțit de acest fiu.

Terah se va fi rugat de Avram, care părăsindu-și tatăl, a luat cu sine și pe nepotul său Lot, să i-l lase măcar pe acesta, singura amintire a fiului său celălalt, Haran, care murise. Dar Avram nu a putut fi înduplecat.

Astfel Terah, credinciosul rămas la jumătatea drumului, își sfârșește zilele în singurătate, despărțit și de lumea stricată din care ieșise și de urmașii săi, cari au făcut un pas înainte și au ajuns în țara Canaan.

Cu cuvintele: „leși din țara ta, din rudenia ta și din casa tatălui tău și vino în țara care ți-o voi arăta...” adresate lui de Dumnezeu, pășește în istorie Avram, „tatăl tuturor credincioșilor”, „prietenul lui Dumnezeu”, întemeietorul Israelului.

Ii vom urmări viața de acum înainte, căci în Sfânta Scriptură — atât în Vechiul, cât și în Noul Testament — el este dat ca model de credincioșie.

Unii își închipuiesc că a fi credincios însemnează a-ți pierde viața. Dar din biografia lui Avram vom vedea că nu-i așa.

Avram se ocupă cu toată sânguința de lucrurile acestui pământ — căci doar pe acest pământ a fost pus de Dumnezeu — și reușește să strângă o mare avere. Când este nevoie, știe să pună mâna și pe sabie pentru a apăra rubedenia lui nedreptățită. Dar tot așa, este gata să renunțe la lucrurile pământești dragi lui, de îndată ce Dumnezeu îl cheamă la aceasta și știe că îndatorirea lui este să formeze suflete de oameni în spiritul credinței.

Avram, acest om care purta în coapsele sale pe Moise, pe David și pe Isus, este un adevărat model de om întreg. În toate lucrurile el caută pacea și dreptatea. Aceasta dacă privim la linia fundamentală a vieții lui, căci încolo, om fiind, desigur că s'a abătut de multe ori dela linia pe care și-o trăsese și a păcătuit.

Un amănunt interesant: La formarea credinței lui Avram pare a fi contribuit foarte mult strămoșul său Noe, credinciosul salvat în mod miraculos din potop. Căci, după cum reiese din Genesa 10, Noe a murit abia când Avram avea 58 de

ani. Cine știe dacă Avram nu a învățat cunoașterea lui Dumnezeu tocmai dela acest minunat bărbat credincios care a umblat în ascultare de Dumnezeu atâta vreme!

Biblia, cartea tainelor dumnezeiești, ne adeverește acest lucru în chipul următor: Se știe că în limba ebraică nu există cifre. Cifrele se scriau prin litere. Așa bunăoară 1 se scrie prin litera a, cifra 2 prin litera b, 3 prin g, 4 prin d și așa mai departe. Or, Noe se scria „Noah”, cuvânt compus în ebraica din două litere: ך și ן ... din care unul închipue numărul 50 iar celalt numărul 8, împreună tocmai 58.

Valoarea numerică a numelui lui Noe este deci egală cu vârsta pe care o atinsese Avram la moartea lui Noe.

Ce însemnat lucru pentru poporul lui Dumnezeu vrea să spună aceasta! Noe murea, dar se năștea alt Noe. Noe murea tocmai când alt mare credincios, urmaș al lui, împlinește vârsta de 58 de ani, arătată profetic în valoarea numerică a numelui lui Noe. Murea Noe dar îi lua locul Avram. Murea un mare om al lui Dumnezeu, ca să-i ia locul unul mai mare. Se stinge un viteaz al lui Dumnezeu, un martor al Lui — dar în clipa aceasta, lumea nu rămânea fără un martor, ci îi lua locul un altul și mai plin de înflăcărare.

Noe a murit când Avram a devenit Noe, adică un propovăduitor al neprihănirii și credinței, cum fusese marele său înaintaș.

Ce vrea să ne spună aceasta? Că Dumnezeu nu se lasă niciodată fără martori ai Lui, aici pe pământ. Nici unui proțoc al Domnului nu trebuie să-i fie frică de moarte din grija că nu va avea cine să-i continue lucrarea, aici pe pământ. Dacă murea Noe — rămânea Avram.

LEGENDE DESPRE AVRAM

Unele legende străvechi ne povestesc cum a ajuns Avram la o credință mai limpede și mai profundă decât tatăl său.

Înainte ca Avram să-L fi cunoscut pe Dumnezeu, mintea lui rătăcea prin creațiune și își zicea: „Cât ne vom mai închina oare la lucrarea mâinilor noastre, când nimănui altuia nu se cuvine cinste și adorare decât numai pământului, căci el produce roade și ne susține viața?” Dar când Avram văzu că pământul are nevoie de ploaie și că el nu dă rod dacă nu se deschid cerurile pentru a-l uda, și-a zis: „Nu, numai cerurilor li se cuvine închinare”. Și a început să privească la

soare, a văzut cum el dă lumină lumii, făcând să crească plantele. Și atunci și-a spus: „Cu adevărat soarelui i se cuvine închinare”. Dar seara, când a văzut iarăș apusul lui, și-a zis: „Soarele nu poate fi Dumnezeu.” Incepu atunci să se gândească din nou. Privi luna și stelele, luminile de noapte ale cerului și zise: „Desigur, acestor li se cuvine închinare.” Dar răsări luceafărul și stelele dispărură. Avram înțelese: „Nici acestea nu sunt zei”. Se întristă și se gândi: „Dacă toate acestea nu ar avea un Cărmuitor peste ele, cum ar putea una să apună și alta să răsară?”

Se istorisește că un călător văzu odată un palat mare. Vru să intre, căută poarta, dar nu o găsi. El strigă cu glas tare, dar nimeni nu-i răspunse. Atunci ridicându-și ochii, văzu că pe acoperiș stăteau întinse niște pânze roșii. După câțva timp, în locul pânzelor roșii, văzu întinse pe acoperiș niște pânze albe. Omul se gândi: Trebuie să fie cineva în acest palat, căci altfel nu ar putea fi strânse unele lucruri și puse altele în locul lor. Când omul din casă văzu necazul călătorului, i se arătă și-i spuse: „Uite, eu sunt stăpânul casei.”

La fel s'a întâmplat cu Avram. El văzu răsărind și apunând astrele și și-a spus: „Dacă ele nu ar avea un stăpânitor peste ele, nu ar avea acest mers regulat. Nu se poate așa dar să mă închin lor, ci trebuie să mă închin Celui ce stăpânește peste ele.” Și mințea lui Avram începu să caute adevărul.

Când Domnul văzu cum se necăjește, a privit soare el și i-a zis: „Tu ești cel care iubești dreptatea și urăști răul. Vii ești, că te voi unge mai presus de toate neamurile care au fost înaintea ta”.

Iată și a doua legendă:

Cică Terah, tatăl lui Avram, ar fi fost fabricant de idoli. În ciuda faptului că avea o oarecare cunoștință de Dumnezeu. Și când Avram era copil, îl trimitea să vândă idoli pe stradă.

Odată Avram mergând la piață ca să vândă idoli, un om îl întrebă: „Ai un dumnezeu de vânzare?” Avram îi răspunse: „Câți ani ai?” — „Șaptezeci de ani” — spuse omul. Atunci Avram i-a zis: „Dumnezeul pe care vrei să-l cumperi trebuie el să te adore pe tine sau vrei tu să te închini lui?” Omul a răspuns: „Drept este ca eu să mă închin lui”. Atunci Avram îl lămură: „Păi tu îl întreci pe zeul tău în ani. Căci tu ai fost creat acum șaptezeci de ani, pe când zeul pe care vrei să-l cumperi a fost fabricat abia astăzi de tatăl meu”.

Și tot așa făcând, Avram se întorcea mereu acasă cu zeii nevânduți.

Într-o zi, Avram luă în fine o hotărîre mare și jură: „Viu este Dumnezeu. Nu vor rămâne idoli în casa tatălui meu. Până în trei zile îi sfărâm pe toți. El alergă spre curtea de afară unde tatăl său ședea cu robii, se așeză înaintea tatălui său și-l întrebă: „Spune-mi, tată, care Dumnezeu este cel ce a făcut cerurile, pământul și pe oameni?” Terah a răspuns: „Zeii pe cari îi avem în casă sunt cei cari au creat toate lucrurile”. Și Terah intră în casă cu Avram, se închină înaintea zeilor lui și se rugă lor.

Atunci Avram se adresă mamei sale și-i spuse: „Tatăl meu tocmai mi-a arătat zeii, cari au făcut cerurile, pământul și pe oameni. Și acum grăbește-te, ia un ied din turmă, junghel și frige-l ca să miroase bine! Vreau să aduc un dar de mâncare zeilor, ca să mănânce și să le fiu plăcut”, Mama făcu așa, luă un ied, pregăti o mâncare și-i dădu lui Avram. Și Avram luă mâncarea din mâna mamei sale și o aduse idoliilor tatălui său. Terah nu știa nimic din toate acestea.

Avram stătu înaintea zeilor ziua întreagă, dar ei nu vorbiră, nu se mișcară și nu întinseră mâna după mâncare. Atunci Avram își bătu joc de ei și spuse: „Pe semne că nu le place mâncarea pe care le-am pregătit-o sau este prea puțină. Și de aceia nu mănâncă din ea. Măine vreau să le pregătesc altă mâncare, mai bună și în mai mare cantitate.”

Și într'adevăr, a doua zi el rugă pe maică-sa să pregătească altă mâncare. De astădată ea luă trei iezi fragezi din turmă, făcu din ei o mâncare bună, cum îi plăcea lui Avram și i-o dădu. Nici de astă dată Terah nu știa nimic.

Și Avram luă mâncarea din mâna mamei. Ducând-o în odaia idoliilor, o oferi fiecăruia din ei și stătu la ei toată ziua, ca să vadă dacă vor mânca. Dar iarăși nici-un sunet nu ieși din gâttele lor și nici nu întinseră mâna către mâncare. Atunci, seara, Duhul Domnului veni peste Avram și el spuse: „Vai de tatăl meu și de neamul lipsit de minte care crede în deșertăciuni. Ei slujesc acestor zei din lemn și piatră, care nu pot mirosi, nu pot auzi și nu pot vorbi. Au gură, dar nu cuvântă, au ochi și nu văd, au mâini și nu apucă, au picioare și nu merg”. Avram a luat un topor și a sfărâmat idoliul tatălui său în afară de unul — cel mai mare — în a cărui mână a pus toporul. Și Avram a vrut să plece.

Dar tocmai atunci apăru Terah, care auzise loviturile de topor. El alergase să vadă ce se întâmplă și găsi pe zei sfărâmați, zăcând la pământ. Numai unul rămase întreg și acesta ținea în mână un topor iar înaintea lui stătea mâncarea, pe ca-

re Avram i-o pregătise. Văzând aceasta, Terah s'a mâniat și zise fiului său: „Ce ai făcut zeilor?” Avram a răspuns: „Nu-i cum crezi tu, tată. Eu am dat de mâncare zeilor și toți și-au întins mâna după ea, astfel că tocmai cel mare nu a mai ajuns să aibe și el ceva. El s'a mâniat atunci, s'a sculat, a luat toporul care era în casă și i-a tăiat pe toți în bucăți. Nu vezi că are și toporul în mână?”

Terah, furios răspuse: „Ce cuvinte vorbești tu? Toate acestea sunt minciuni. Oare zeii au suflare sau suflet în ei? Parcă au vre-o putere în ei ca să săvârșească lucrurile de cari vorbești? Ei sunt numai lemn și piatră. Eu sunt cel care i-am făcut. Minți când spui că dumnezeul cel mare, care era cu ei i-a distrus. Tu ești acela care i-ai pus toporul în mână”.

Atunci Avram spuse tatălui său: „Dece slujești oare zeilor acestora, cari nu au putere să facă ceva? Vor asculta ei vreodată rugăciunea ta când îi chemi? Te vor scăpa ei din mâna dușmanilor tăi? Vor duce ei războaiele tale? Este nebunie ca să te închini la lemn și piatră, uitând pe Zeul care a creat cerurile și pământul și care ne-a făcut pe toți. Tată, lasă-te de aceasta și slujește Dumnezeului adevărat!”

Și, dintr'o săritură, Avram zmulse toporul din mâna idolului mare, îl sparse și pe el și apoi fugi.

PLECAREA DIN HARAN SPRE CANAAN

Plin de o credință nouă că există un singur Dumnezeu care toate le-a făcut și că idolii sunt urâciuni, Avram se îndeletnicește cu minunata lucrare de a forma suflete, de a le pregăti pentru Dumnezeu.

Probabil că aceste suflete erau în număr de cel puțin câteva mii.

O asemenea grupare de credincioși nu putea să nu provoace ura idolatrilor. O legendă spune chiar că Avram a fost aruncat pentru credința lui într'un cuptor aprins, din care a scăpat prin minune dumnezeiască.

Prigoana întefindu-se, mica comunitate de credincioși condusă de Avram, nu văzu altă ieșire decât să părăsească țara, așa cum au făcut mai târziu hughenoții și mormonii.

Când primește porunca lui Dumnezeu: „Ieși din țara ta, din rudenia ta și din casa tatălui tău și vino în țara care ți-o voi arăta”, Avram ascultă îndată, mărturisind astfel că se socotește străin și călător pe acest pământ.

El nu s'a lăsat reținut de sentimente afectuoase față de

țara în care locuia și părăsi totul fără păreri de rău, cum părăsești bunuri cari nu-ți aparțin.

Pentru Avram și pentru ai lui, acest exod însemna un mare sacrificiu.

Descoperiri arheologice au vădit că și Ur și Haran erau cetăți vechi cu cultură fină și civilizație. Or, nu era ușor ni-mănuși să părăsească viața de oraș ca să trăiască în corturi, pascând oi, în Canaan. Dar la Avram credința era o realitate adâncă a vieții. El înțelese că relațiile lui cu Dumnezeu depind de ascultare, că sacrificiul cerut de Dumnezeu era în propriul său interes.

Prin această încercare a trecut și credința creștină în cea mai fragedă tinerețe a ei. Născută pe teren evreesc, ea l'a părăsit în curând și a învins la neamuri, spre deosebire de mahomedanism d. p., care, născut în Arabia, a rămas o religie arabă. Ușor îi era mahomedanismului! Dar creștinismul a fost izgonit din poporul său de baștină și totuși a supraviețuit.

Această probă trebuie să o treacă credinciosul și în zilele de astăzi. Țara numai puțini trebuie să o părăsească. Dar lumea, cu părerile ei, trebuie să o părăsească cu toți, începând o viață nouă. Așa făcând, urmează pilda lui Avram, pe care Arabii îi numesc cu drept cuvânt „stâlpul lumii” și „iubitul lui Dumnezeu”.

PROMISIUNILE PLURALE

Dându-i porunca să plece din Haran, Dumnezeu îi dădu lui Avram și făgăduințele cunoscute sub numele de „promisiunile plurale”, din cauză că sunt des repetate în Biblie.

„Voi face din tine un neam mare” — îi spune Dumnezeu și numai Dumnezeu o putea realiza, căci Avram era bătrân, nevastă-sa stearpă și ei nu aveau copii. Dumnezeu trebuia să intervină printr'o minune.

„Îți voi face un nume mare” — și într'adevăr celebrația lui Avram dăinuiește de mii de ani.

„Te voi binecuvânta.. și vei deveni o binecuvântare” — Suntem binecuvântați de Dumnezeu ca să devenim la rândul nostru o binecuvântare pentru alții.

„Voi binecuvânta pe ceice te vor binecuvânta”. Ce lucru ușor este să ajungi binecuvântat de Dumnezeu! Nu trebuie să ai pentru aceasta credința lui Avram. Ajunge să i-o binecuvântezi. Cum ne învață și Domnul Isus că nu este nevoie să fii prooroc sau om neprihănit pentru a avea răsplata

corespunzătoare în ceruri. Nu. Ajunge mai puțin. În Evanghelie scrie: „Cine primește pe un proroc, în numele unui proroc, va primi răsplata unui proroc. Și cine primește pe un om neprihănit, în numele unui om neprihănit, va primi răsplata unui om neprihănit”. Să binecuvântăm deci mereu pe Avram și sămânța lui, care este Isus! Binecuvântând astfel, vom fi binecuvântați și noi*).

„Și toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine” — se încheie făgăduința. Și ea s'a împlinit. Numele lui Avram este întrebuițat în formule de binecuvântare la creștini, mahomedani și evrei. Popularitatea de care se bucură numele lui, întrece orice s'ar fi așteptat Avram când a auzit făgăduința din gura lui Dumnezeu, ceiace ne arată că Acesta își împlinește făgăduințele cu prisosință.

INSOȚITORII LUI AVRAM

Avram părăsește Haranul la vârsta de 75 de ani.

Era de astădată o ruptură hotărâtă cu lumea idolatră. Aproape toată lumea cunoscută pe atunci avea să formeze de acum înainte o tabără, Avram și însoțitorii lui, o altă tabără, opusă.

„Avram a luat pe Sarai, nevastă-sa și pe Lot, fiul fratelui său”...

Avusese Avram poruncă dela Dumnezeu să iasă din rușenia sa. Dar el știa depe atunci că împotriva dragostei nu există lege dumnezeiască. Dacă o rudă a sa apropiată și a nume un nepot, la cari multe încă erau rele, dădea bune speranțe de îndreptare pentru viitor, Avram nu înțelegea să-l lase în întuneric cu ceilalți, ci l-a luat cu el.

Deasemenea a luat cu el sufletele cari s'au format sub influența lui în Haran. Targumul, o străveche repovestire în limba haldaică a Vechiului Testament, redă versetul respectiv

*) Promisiunea lui Dumnezeu către Avram, care se transmite și urmașilor săi: „Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta”, arată cât de nătângă este presupunerea potrivit căreia Isus, blestemând odată un smochin cu frunziș bogat, dar fără rod, a blestemat sub chipul lui, poporul care este sămânța lui Avram după trup. Dumnezeu a zis lui Avram: „Voi blestema pe cel cete va blestema”, aceasta înțelegându-se și pentru cei cari coboară din Avram. Dacă Isus ar fi blestemat acest popor, ar fi fost El însuși un blestemat. Ce hulă să te gândești măcar la așa ceva! Sub chipul smochinului este blestemat nu un popor anume — așa ceva era străin de mentalitatea lui Isus — ci prefăcătoria omească, în general.

din Geneza 12,5 cu cuvintele: „Avram a luat... sufletele pe cari le-a supus legii în Haran”.

Locul de destinație al exodului nu era prea depărtat. Din Haran sunt numai vre-o 300 de mile până în țara Canaan, pe atunci o provincie babiloniană. Pentru Avram, care era babilonean, exodul era deci ceva asemănător cu o călătorie, pe care un englez silit să-și părăsească țara ar face-o spre una din coloniile engleze. *o altă țară din spera ei de influență*

Dar, deși Canaanul, nu era prea departe, el era separat de regiunea Haranului prin fluvii mari și un deșert, așa că drumul era anevoios.

POPAS LA SIHEM

Mica comunitate a ajuns în țara Canaan.

Și primul lor loc de poposire, primul oraș din Canaan numit în Biblie are un răsunset trist în istoria lui Israel. E Sihemul. E orașul pe care mai târziu Simeon și Levi aveau să-l atace în chip mișelesc, măcelărindu-i locuitorii. Aici avea să-și țină Iosua ultima cuvântare atât de pesimistă. Abimeleah, regele acestui oraș, avea să fie și cel care-l va distruge. Și, mai târziu, aici s'a produs despărțirea celor zece triburi nordice de Iuda. Acest oraș avea să-l aleagă ca reședință Ieroboam, închinătorul la idoli. La urmă Sihemul a devenit capitala Samaritenilor, cari au împiedicat clădirea celui de al doilea templu.

Trebue să vedem în acest popas la Sihem o întâmplare simbolică. Suntem cu atât mai mult îndreptățiți la aceasta cu cât Iacov, întors după robia de 14 ani la Laban, în țara Canaan, tot la Sihem poposește întâi.

Este experiența multor credincioși și în vremurile de astăzi: în drumul nostru pentru luarea în posesiune a Tării cerești făgăduite, întâi trecem prin mlaștina multor păcate și fărâdelegi, întâi ne poticnim de multe nelegiuiri pe cari nu ne-am fi așteptat să le întâlnim în poporul lui Dumnezeu. Ne întristăm atunci, dar din această faină a întristărilor se coace pâinea bucuriei. Bucuria vine la urmă. Precum întâi este suferința și abia apoi biruința, așa este întâi slăbiciunea, apoi tăria, întâi frământarea și abia apoi pacea adâncă, întâi neputința în lupta împotriva păcatului, și abia apoi înlăturarea lui din viață, întâi cunoaștem o credință de formă, apoi puterea ei. Pe la Sihem trebue să trecem toți întâi, înainte de a stăpâni Canaanul ceresc.

Așa se povestește că un grădinar bogat și-a pus în gând ca în grădina lui să crească cele mai bune mere din lume. Colindând peste mări și țări după sămânța cea mai bună, practicând altoiri și selecțiuni artificiale, el reuși, înfine, pe la sfârșitul vieții lui, să aibe un soi de mere neîntrecute ca gust și ca frumusețe. Plin de bucurie merse la un prieten al său și-l chemă: „Să-ți faci timp să vii la mine să mănânci mere cum nu ai mai întâlnit în viața ta!” Prietenul îi promise, dar nu veni.

Invitația fu repetată a doua și a treia oară. De fiecare dată omul spuse: „Da, da, vin”, dar nu veni. Aceasta intrigă pe grădinar. La mâncat de mere să nu vie un om când îl chemi?

Intr'o zi, îi ceru socoteală: „Trebuie să-mi răspunzi acum drept, de ce nu ai dat urmare tuturor invitațiilor mele?” Atunci prietenul se destăinuă: „Să-ți explic! Odată am trecut pe lângă grădina ta. Vântul scuturase câteva mere, care stăteau împrăștiate pe drum lângă gard. Știind că cultivi fructele cele mai bune, m'am aplecat, am ridicat unul din ele, cu gândul că voi avea o bucurie. Dar ce oroare când am mușcat din el! Așa ceva acru nu avusesem în gură în viața mea. Oțet curat! Mi-am dat seama atunci că tu numai îți bați joc de oameni cu laudăroșenia ta și că ești cultivatorul nu a celor mai bune, ci a celor mai rele mere din lume”.

Cu ce poftă râse plantatorul: „Ai căzut deci și tu în cursă?” — și-i explică: „Având un soi atât de ales de mere în mijlocul grădinii, mi s'a pus o problemă foarte grea, și anume cum să-mi feresc avutul de hoți și de puzderia de copii, cari mi-ar fi pustii grădina. Atunci mi-a venit ideea să plantez în jurul gardului câțiva meri cu fructe imposibile de mâncat, ca hoțul sau copilul care a sărit peste gard, gustând din ele, să se scârbească și eu să mănânc în tihnă merele bune cu oaspeții mei”.

Așa a înconjurat și Dumnezeu grădina lui cu un rând de mere acre. În țara Canaan dai întâi peste Sihem. Întâi vezi ocară pe care trebuie să o porți pentru Dumnezeu, întâi vezi atâtea defecte la credincioși și desbinări între ei, întâi vin multe slăbiciuni și multe căderi. „Întâi vine ceiace este firesc.” Și cei cari nu sunt oaspeți chemați ai lui Dumnezeu, repede se desgustă și părăsesc grădina. Scoțând un oftat de ușurare, Dumnezeu tratează atunci cu merele de soi ales pe prea iubiții Lui.

PRIMUL ALTAR

„Domnul S'a arătat lui Avram... și Avram a zidit la Sihem un altar Domnului care i se arătase.”

Zidirea unui altar era ca un semn al luării în posesie a țării ce i-a fost făgăduită. Actul acesta era, în domeniul religios, ceiace însemnează arborarea unui steag la descoperirea unei țări noi sau la cucerirea unei localități. Zidirea altarului era simbolul că dreptul lui Israel asupra țării Canaan provenea din faptul că strămoșul său era hotărît să facă din țara acesta un lăcaș al învățaturii dumnezeiești. Deîndată ce evreii au uitat lucrul acesta, ei au pierdut dreptul asupra țării.

Din Sihem, Avram a pornit spre munte, la răsărit de orașul Luz, numit în Biblie anticipat Betel, fiindcă acest nume avea să-i fie dat mai târziu de Iacov. De aci Avram și-a urmat drumul, înaintând mereu spre miază-zi.

POGORIREA IN EGIPT

„A venit o foamete în țară și Avram s'a pogorit în Egipt, ca să locuiască pentru câțeva vreme acolo”.

Unii au considerat ca un păcat al lui Avram faptul că, izbucnind o foamete mare, s'a pogorit în Egipt, în loc să rămână în țara făgăduinții bizuindu-se pe Dumnezeu.

Dar să se bizuie cineva pe minuni este de multe ori o lenevie și o ispitire a lui Dumnezeu. Minunile vin, însă nu știi niciodată când și cum. Posibilitatea lor nu trebuie să intre în socoteala unui credincios. El trebuie să-și ia toate măsurile de asigurare pentru orice împrejurări, să se îngrijească el însuși de nevoile lui cum știe mai bine. Iar Dumnezeu face minuni când vrea.

Și apoi este scris clar că „Avram s'a pogorit în Egipt ca să locuiască pentru câțeva vreme acolo”. Cu multă grijă, poți, fără îndoială, să locuiești câțeva vreme în locuri unde nu-ți este îngăduit să locuiești mereu.

UN VICLEȘUG NEDEMN

Când era aproape să intre în Egipt, Avram a zis nevestei sale Sarai: „Iată știu că ești o femeie frumoasă la față”.

Ce minunat este omul care are ochii deschiși pentru frumusețea propriei sale soții și-i face bucuria de a i-o spune! Oamenilor, în mod obișnuit, tot soțiile celorlalți li se par mai frumoase.

Sarai, cu zece ani mai tânără decât Avram, era acum de cel puțin 65 de ani. Dar, întrucât patriarhii au trăit vreme mai îndelungată decât oamenii de astăzi (Sarai a atins vârsta de 127 de ani), o femeie de 65 de ani era încă în plinătatea frumuseții, cu atât mai mult cu cât Sarai nu avusese copii și se păstrase astfel mai bine.

După acest compliment, Avram continuă: „Când te vor vedea Egiptenii, vor zice: „Aceasta este nevasta lui”. Și pe mine mă vor omori, iar pe tine te vor lăsa cu viață”.

Egiptencele aveau în lumea veche un renume de mare urîțenie. Frumusețea Sarei trebuia deci să-i ispitească pe egipteni. Și Avram socotea că, dacă ei ar privi-o ca necăsătorită, i-ar cere-o lui de nevastă ca unui frate, pe când altminteri pofta după ea și cunoștința faptului că ea aparține altuia îi va determina să-l omoare.

Dar, gândind așa, Avram comite un mare păcat, așa de obișnuit între oameni și astăzi, păcatul neîncrederii, al bănuielilor neîntemeiate. Fără nici un drept, el îi consideră pe egipteni ca oameni lipsiți de orice frică de Dumnezeu.

Contrariu așteptărilor însă, egiptenii îl primesc în țara lor cu drag, așa cum fac mai târziu și locuitorii din Gherar, pe cari Avram deasemeni i-a bănuțit, și regele acestora din urmă îi adresează lui Avram cu drept cuvânt întrebarea: „Ce ai văzut de ai făcut lucrul acesta?”

„Ce ai văzut?” este întrebarea pe care Dumnezeu o pune și astăzi tuturor firilor bănuțitoare și neîncrezătoare. „Ce ai văzut? Pe ce este întemeiată reaua părere pe care ți-ai făcut-o despre unii oameni?”

Se necăjesc oamenii din cauza unor temeri înspirate de născociri ale propriei lor imaginații. De frica unor lucruri cari numai în imaginația lor trebuie să se întâmple, ei recurg la păcate pentru a scăpa de primejdii cari nu există. Înțeleptul Solomon spune: „Frica de oameni este o cursă, dar cel ce se încrede în Domnul nu are de ce să se teamă.”

Temerea neîntemeiată o întâlnim la multe personaje biblice. Eliezer, robul lui Avram, se frământa ce va face dacă fata pe care se duce s'o pețescă pentru fiul acestuia, Isaac, nu va vroi să-l urmeze. La ce a fost nevoie de frământarea aceasta? Rebeca l-a urmat din prima clipă. Iacov se frământă cum să scape de reaua primire pe care avea să i-o facă Esau la întoarcerea sa din Canaan. Dar Esau îi cade în jurul gâtului, plânge și se dovedește adevărat frate.

Așa este chinuit și Avram de bănuțeli și neîncredere.

Și deaceia îndeamnă pe Sarai: „Spune, rogu-te, că ești sora mea, ca să-mi meargă bine din pricina ta și sufletul meu să trăiască datorită ție”. La ce nu recurge un om când își vede viața în primejdie!

De altfel, Sarai era cu adevărat sora lui Avram după fată, deși nu și după mamă. Totuș soselele lui Avram sunt minciună, cum minciună sunt toate jumătățile de adevăruri la cari recurg oamenii cu muștrări de conștiință pentru a împăca și cugetul și interesele lor primejdiate. Cuvântul care-l spui poate fi absolut exact, cum este cazul cu cel spus de Avram aci, dar spusa să fie minciună, fiindcă minciuna constă nu în cuvintele pe care le rostiești, ci în ideile pe cari le transmiți. Dacă cu cuvinte exacte transmiți altora o idee falsă, ești răspunzător de închipuirile false, pe cari și le fac aceștia.

Așa era cazul cu Avram. El spune un lucru exact. Sarai i-e soră. Dar aflând numai atâta, nimeni nu-și putea închipui că-i este și nevastă. Egiptenii cred că este liberă și dacă au gândit greșit, vina este a lui Avram care i-a făcut să înțeleagă lucrurile falș.

Ori cât de adevărate erau cuvintele lui, luate unul câte unul și oricât de patriarh și prieten cu Dumnezeu era Avram, minciuna lui rămâne minciună. Peste mii de ani, Dumnezeu îi spune încă poporul evreu, referindu-se la acest strămoș al lui: „Cel dintâi tată al tău a păcătuit...” (Isaia 43,27).

VICLEȘUGUL REUȘEȘTE, DAR SE DESCOPERĂ

Egiptenii, încredințați că Sarai era numai sora lui Avram, o duc în casa lui Faraon. Iar acesta încarcă pe cel presupus că-i numai frate a noiei sale fiitoare, cu daruri scumpe: „oi, boi, măgari, robi și roabe, măgărițe și cămile” *)

Dar Domnul a lovit cu mari urgii pe Faraon și casa lui, din pricina nevestei lui Avram, Sarai. Atunci Faraon a chemat pe Avram și i-a zis: Ce mi-ai făcut? Pentru ce nu mi-ai spus că este nevasta ta?”

În ce tristă stare era acum Avram, trebuind să suporte dreptele muștrări ale lui Faraon. Mai târziu și Iona fugind dinaintea Domnului, va avea să audă asemenea reproșuri din partea unor corăbieri păgâni, el, un proroc.

*) Această enumerare pe care o găsim în Biblie, este foarte semnificativă. Robii sunt numărați între măgari și măgărițe. Așa erau de desconsiderați.

Ce tristă va fi fost și Sarai! Ea nu l-a mințit pe Faraon. Ci tăcută și supusă împlinise voia domnului și bărbatului ei. Acum îl vedea rușinat astfel.

Faraon îi spuse lui Avram: „Iată-ți nevasta, ia-o și pleacă!”. Și Avram rămâne mut, căci nu avea ce răspunde.

DOUA ATITUDINI FAȚĂ DE PROOROCII CARI AU PĂCATE

Mai târziu, în exact aceeași situație, Abimelec, regele Gherarului, înapoiind-o pe Sarai lui Avram, îi spune: „Iată, țara mea este înaintea ta, locuiește unde-ți va plăcea”.

Cu cât mai înțelept era acesta din urmă decât Faraon! Regele Egiptului, văzând un păcat în Avram, îl izgonește din țară. Dar regele Gherarului, care va vedea același păcat în Avram, va băga de seamă că acest om — care are păcate ca toți oamenii — are nu numai păcate, ci și o profundă cunoștință de Dumnezeu, că este un prieten al Creatorului. Și el îi va trece cu vederea păcatele de dragul binecuvântărilor și cunoștințelor pe cari le poate căpăta prin el. Ce atitudine plină de învățătură și pentru fiecare din noi!

Asta înseamnă să știi să mânânci miezul unei rodii, aruncându-i coaja.

POVARA BOGĂȚIILOR

Dar, precum am spus, Faraonul nu a avut această înțelepciune. Avram a trebuit să părăsească Egiptul.

„Foarte încărcat în vite, în argint și aur” s'a înapoiat cu Sarai și Lot în țara Canaan.

Era bogat Avram. Totuși Avram a intrat în Impărăția Cererilor. Este extrem de greu pentru un bogat să intre în împărăție, dar nu este cu totul exclus, dacă Dumnezeu îi dă har.

Bună este însă expresia din originalul Bibliei: „Avram era foarte încărcat” de bogății. Expresia aceasta își are originea în viața nomazilor, cari mai greu înaintează în călătoriile lor, dacă au convoaie lungi de servitori și vite cu ei. Dar se potrivește expresia și pentru viața spirituală. Bogățiile încărcă pe un credincios. Și greu înaintează el astfel încărcat.

DESPĂRȚIREA DE LOT

„Lot care mergea împreună cu Avram, avea și el oi, boi și corturi”.

Călătorea cu un Avram și numai aceasta avea: oi, boi

și corturi, nu însă și cunoștința de Dumnezeu și credințioșia acestuia.

Și este lesne de înțeles că așa a fost. Fiindcă mergea cu Avram. Avram mergea cu Dumnezeu. Lot se mulțumea cu mai puțin: să umble doar cu un om al lui Dumnezeu. Deaceia era cât pe aci s'o sfârșească rău.

Nici noi să nu ne mulțumim cu mai puțin decât umblarea personală cu Dumnezeu. Umblarea cu oamenii lui Dumnezeu nu ajunge. Trebuie umblatul cu El.

„Ținutul acela nu-i încăpea să locuiască împreună, căci averile lor erau așa de mari, încât nu puteau să locuiască împreună”. Nu era destulă pășune pentru vitele amândurora.

Și, din cauza insuficienței pășunelor, „s'a iscat o ceartă între păzitorii vitelor lui Avram și păzitorii vitelor lui Lot”. Cearta aceasta era deosebit de primejdioasă, fiindcă „Feresiții și Canaanii locuiau atunci în țară” Ochii lor erau îndreptați asupra familiei lui Avram din cauza credinței deosebite a acestuia. Credința cea nouă putea fi compromisă prin această ceartă. Apoi Canaanii puteau folosi cearta pentru a-i nimici pe amândoi.

Văzând că Lot, plictisit probabil de prea multe predici pe cari i le ținea Avram pe deoparte, iar pe de altă parte desgustat că cel care ținea predici așa frumoase făcea târguri atât de urite cu trupul soției lui, nu vroia să treacă peste conflictul dintre păzitori, Avram i-a spus: „Te rog, să nu fie ceartă între mine și tine și între păzitorii mei și păzitorii tăi, căci suntem frați. Nu-i oare țara înaintea ta? Mai bine desparte-te de mine. Dacă apuci tu la stânga, eu o voi apuca la dreapta. Dacă apuci tu la dreapta, eu o voi apuca la stânga”.

Țara era promisă lui Avram. El era unchiul lui Lot și cu atâta mai bătrân decât el. Totuși, el nu insistă asupra dreptului său, ci-i oferă lui Lot o parte din țară și încă partea pe care și-o va alege singur.

Căci o despărțire în pace, chiar cu rizicul unei oarecari pierderi, este mai bună decât o conlocuire în ceartă. Ceiace a făcut Avram față de Lot este cea mai bună soluție în conflictele dintre frați.

Avram era deslipit de cele pământești. El renunță ușor la o bună parte din ceiace de drept i se cuvenea lui.

LOT ÎȘI ALEGE CÂMPIA IORDANULUI

Lot trebuind să-și aleagă un colț de țară, „și-a ridicat ochii”. Aici îi era vina, că s'a lăsat condus de ochii cari înșeală așa de ușor.

Cu ochii a văzut că toată câmpia Iordanului era bine udată în întregime. Dar nu la aceasta ar fi trebuit să privească, căci ce i-au folosit bogățiile câmpiei Iordanului, când a trebuit să fugă de acolo gol? Degeaba era țara bună, dacă oamenii erau răi, ba de o răutate peste măsură, căci „sodomiții își dădeau pe față nelegiuirea, fără s'o ascundă”. La ei, păcatul era un lucru care se putea înfăptui în public.

Nu cele frumoase la vedere, cari izbesc ochii, trebuie să aleagă omul, ci cele bune și de folos pentru suflet. Așa ar fi trebuit să procedeze Lot. Și atunci ar fi rămas cu Avram, căutând alt chip să potolească cearta între păzitorii lor.

Mult avea să-i pară rău lui Lot mai târziu de alegerea pe care a făcut-o. Apostolul Petru ne spune în epistola lui că Lot a devenit neprihănit, amintindu-și în Gomora de cele văzute la Avram și că era foarte întristat acolo de viața destrăbălată a acestor stricați. Lot, locuind în mijlocul lor, își chinuia acum în toate zilele sufletul lui neprihănit, din pricina celor ce vedea și auzea din faptele lor nelegiuite.

Dar cine l-a pus ca tocmai regiunea aceasta să-și aleagă?

Să nu ne lăsăm amăgiți de frumusețea păcatului!

E drept că Sodoma și Gomora, orașe aflate în câmpia Iordanului, erau ca o grădină a Domnului. Și păcatul este frumos, atrăgător, — dar îți lasă gust amar.

SODOMA ȘI GOMORA

„Oamenii din Sodoma erau răi și afară din cale de păcătoși împotriva Domnului”. Iată lucrul de care Lot nu ținuse seama.

Și ce interesantă este gradația în această expresie biblică! Intre ei, Sodomiții „erau răi”.

Talmudul, în tractatul Sanhedrin, ne dă amănunte despre răutatea care domnea în Sodoma:

Sodomiții legiferaseră că cine are un bou trebuie să mănânce toate vitele o zi la pășune; cine nu are niciun bou, trebuie să pască toate vitele două zile.

Odată au dat unui orfan vitele să le mănânce la pășune. El le-a junghiat pe toate. Apoi le-a spus: „Cine a avut un bou,

să-și ia o piele, cine nu a avut niciunul, să-și ia două!” — Ei l'au întreat: „Ce însemnează asta?” — El le-a răspuns: „Sfârșitul dreptului trebuie să se potrivească cu începutul lui”.

Dacă cineva avea un rând de cărămizi, venea fiecare, își luă o cărămidă și spunea: „Păi am luat numai una. Asta nu te sărăcește.”

Patru feluri de judecători erau în Sodoma: mincinoși, prefăcuți, cei cari strâmbau dreptatea, meșteri în făptuirea răului. Dacă unul împinsese nevasta altuia, așa că ea avortase copilul din pântec, spuneau bărbatului ei: „Dă-i nevasta s'o facă să fie însărcinată!”. Dacă cineva a tăiat urechea măgarului altuia, spuneau proprietarului: „Dă-i măgarul, până-i crește urechea la loc!”

Sodomiții aveau un pat pe care culcau drumeții. Dacă era prea înalt, tăiau o bucată din om. Dacă era prea scund, îl întindeau. Numai Eliezer, slujitorul lui Avram, se povestește că, vizitând Sodoma, a scăpat de această soartă, pretextând că a depus o juruință să nu se culce niciodată într'un pat.

Dacă venea la ei un sărac, fiecare-i dădea un ban pe care-și scria numele. Dar pâine nu-i vindeau. Când omul murea de foame, venea fiecare și-și lua banul înapoi.

Odată, o fată dădu pâine unui sărac. Au uns'o cu miere și au lăsat-o să fie mâncată de albine.

Dacă față de oameni sodomiții erau răi, împotriva lui Dumnezeu erau „afară din cale de păcătoși”. În societate mai consimțeau la oarecare îngrădire a răutății, măcar de frica pedepsii. Care-i tâlharul, care nu renunță și el vreodată la tâlhărie de frica jandarmului? Dar față de Dumnezeu, păcătoșenia lor nu cunoștea margini. Aici nu le mai era frică de loc.

Însă Lot, gândindu-se numai la cele materiale și la ele gândind greșit, îl părăsește pe Avram și se așează printre astfel de oameni.

REPETAREA FĂGĂDUINȚEI DUMNEZEESTI.

După despărțirea de Lot, Dumnezeu îi reînnoiește lui Avram făgăduința: „Toată țara pe care o vezi, ți-o voi da ție, adică seminței tale în veac...”

Promisiunea trebuie să-i fi părut deosebit de curioasă acum, după ce a fost părăsit de nepotul său, care era singurul moștenitor al celui lipsit de copii.

Dar nu avea să-l moștenească nepotul, oricât se va transforma el mai târziu în chipul lui Avram prin înrâurirea educației primite în tinerețe. Țara va aparține seminței lui Avram, adică celor născuți de el. Căci Israelit nu te poți face prin nici o creștere și prin nici o influență. Israelit este numai cel născut Israelit. Nici membru în poporul lui Dumnezeu, în Israelul cel nou nu poți deveni prin vre-un act de voință sau schimbări de caracter sub influența anumitor persoane, ci trebuie să fii născut din nou, născut din apă și din Duh, trebuie să ai sămânța lui Dumnezeu în tine.

Lot ca moștenitor ar fi fost numai o imitație. Credinciosul care nu este născut din nou, de sus, din Dumnezeu, este și el numai o imitație. Căci țara cerească este făgăduită numai seminței lui Avram, adică nu celor bine crescuți, ci celor bine născuți din Mântuitorul Isus, care este sămânța lui Avram.

Și încă ceva. Promisiunea aceasta a lui Dumnezeu conține mai mult decât pare la prima vedere. Ea nu-i împlinită prin faptul că posteritatea lui Avram a stăpânit Palestina. Dumnezeu a făgăduit: „ție, Avram și seminței tale îți voi da țara.” E profetizată aici vremea când se va statornici pe pământ împărăția lui Dumnezeu, când toți morții vor învia și Avram va fi împreună cu urmașii lui stăpân peste o Palestină liberă.

PRIMUL RĂZBOI BIBLIC

După prima făgăduință, Avram, venit în Canaan, întâmpină foamete. După repetarea făgăduinței, avea să fie târât într'un război, primul război din istoria biblică.

Cât de greu le este oamenilor să se înțeleagă între ei! Se despart pentru cele mai mici lucruri. Așa se face că în atât de îngusta câmpie a Iordanului erau patru mici regișori. Mai târziu, pe vremea lui Iosua, aceiaș mică regiune avea să fie împărțită între 31 de regi.

Impotriva acestor patru mici regișori, au venit să se războiască mai multe armate.

Cea dintâi era al lui Amrafel, cel cunoscut în istorie sub numele de Hamurabi. (Este demn de luat în seamă că numele adevărat al acestui rege este cel dat în Biblie, iar nu cel al istoriei profane. Numele Hamurabi era numai o încercare a Babilonienilor de a pronunța și a scrie un nume străin, regele acesta nefiind de obârșie babiloneană, ci vest-semitică.) Amrafel era rege al Sinearului — denumire dată Babilonului.

Era apoi armata lui Arioc, regele Eleasarului și Tideal, împărat al „neamurilor”.

Mai era acolo armata Elamului, sub conducerea împăratului său Chedariaomer, nume care însemnează servitor al lui Laomer, un zeu păgân, chiar principalul zeu al Elamului, după mitologie fiu al zeiței babiloniene a apei, Ea.

Trebue să ne închipuim toate aceste armate ca destul de însemnate, căci țările cari luptau în aceste tabere erau foarte înaintate în cultură. Ele aveau importante lucrări în aritmetică și medicină. Comerțul lor exterior se întindea până în India. Așa că erau destul de înaintate, civilizate, progresate, pentru a face rele în stil mare.

Războiul a fost dus contra unei armate, care nu putea fi decât mult inferioară, a unor mici regișori, cari erau doar niște șeikhi sau șefi de trib. Aceștia erau Bera, regele Sodomei, Birșă, regele Gomorei, Sineab, regele Admei (numele acesta a fost găsit într'o inscripție cuneiformă), Șemeeber, regele Teboimului și regele Belei sau Toarului.

„Aceștia din urmă s'au adunat cu toții în valea Sidim, adică Marea Sărată”.

Asfaltul din Sidim era râvnit de către regii babilonieni. Bitumul era în Babilonia una din necesitățile vieții și pare să fi fost un monopol de stat. Era folosit în loc de var, precum și pentru scopuri de încălzire și luminare. Regii canaaniti fuseseră supuși lui Chedarlaomer. Dar acum se răsculară. Babilonul fiind astfel tăiat de resursa de bitumen de aproțerea Mării Moarte, a pornit la război.

Cum era de prevăzut, regișorii canaaniti au fost bătuți și au avut grijă să dea bir cu fugiții întâi, lăsând popoarele lor în voia soartei. Dar au căzut în una din fântânile de smoală cari acoperau valea Sidim, iar noroadele lor s'au refugiat în munți.

AVRAM VINE ÎN AJUTORUL LUI LOT

Biruitoarii au luat toate bogățiile Sodomei și Gomorei și toate merindele lor și au plecat. Au luat și pe Lot, fiul fratelui lui Avram, care locuia în Sodoma, împreună cu averile lui.

Astfel Lot a pierdut bogăția la care ținuse atât de mult și de dragul căreia se despărțise de Avram. Și acum era el însuș prizonier de război, primul prizonier de război din istoria biblică.

A venit unul care scăpase și a dat de știre „lui Avram, Evreul”.

Avram este primul om, care poartă în Sf. Scriptură numele de neșters „Evreul” Elam, Sinear, Sodoma, Gomora, Teboim — nume de mult învechite și uitate. Dar evreii există și astăzi.

„Cum a auzit Avram că fratele său fusese luat prins de război, a înarmat 318 din cei mai viteji slujitori ai lui, născuți în casa lui și a urmărit pe împărații aceia până la Dan”.

Acum, parcă e cam greu a crede că Avram, omul atât de prudent, să meargă împotriva unor împărați atât de puternici cu numai 318 oameni. Numărul acesta desigur va fi a celor născuți în casa lui, luptători încercați, pe care el îi va fi pus în fruntea unor armate, formate din aliații lui amoriti. Este ca și cum am spune astăzi: „un rege a pornit la război cu un stat major de zece generali ai săi”.

Cu armata sa, Avram îl înfrânge pe Chedarlaomer și-l scapă pe Lot.

MELHISEDEC

După ce s'a întors Avram dela înfrângerea lui Chedarlaomer și a împăraților cari erau împreună cu el, împăratul cel nou al Sodomei i-a ieșit în întâmpinare în valea Save sau valea Împăratului, în imediata apropiere de Ierusalim, care era, încă depe atunci, una din cele mai puternice fortărețe ale Canaanului.

„Melhisedec împăratul Salemului, a adus pâine și vin” sau, cum ar spune creștinii astăzi, o preînchipuire a împărtășaniei instituite mii de ani mai târziu de Isus, cu cuvintele: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu”, când a dat ucenicilor pâinea, și: „Beți toți din el, căci acesta este sângele Meu, sângele legământului celui nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor”, când le-a dat cupa de vin.

Cine era acest Melhisedec, despre care toți învățătorii Bisericii creștine gândesc că a fost un chip al lui Isus?

În Biblie ni se spune că era împărat al Salemului. Or, documente egiptene arată că Ierusalimul era foarte des numit simplu Salem, un nume poetic, pe care-l întâlnim și în Psalmul 70,2.

Dar el nu era numai împărat al Ierusalimului. Sfânta Scriptură insistă asupra funcțiunii de preot a lui Melhisedec, căci el era „preot al Dumnezeului celui mai înalt”.

În I Corințeni 8,5 Apostolul Pavel ne spune: „Sunt în ade-văr mulți dumnezei”. Nu este oare diavolul denumit „dumnezeul veacului acestuia?” Nu ni se spune oare că unii au drept Dumnezeu pântecelul lor? Sunt numiți dumnezei, îngerii cei mari în putere. Dumnezei sunt numiți apoi și oamenii și anume aceia cărora le-a vorbit Cuvântul lui Dumnezeu. (Ioan 10,35). Moise este numit Dumnezeu pentru Aron și Faraon. Dumnezei sunt deci mulți. Dar Melhisedec, regele Salemului, se ridicase la o treaptă înaltă. Dela închinarea la zeii cei mici, dela închinarea către oameni, draci sau diferite puteri cerești, el s'a ridicat la închinarea către Dumnezeul cel mai înalt, Căruia toate li sunt supuse.

De altfel faptul că orașul său purta numele de Salem, adică „Pace” și numele său propriu Melhisedec care însemnează „Împărat al Neprihănirii” — arată că lumea căreia îi aparținea el era preocupată de lucrurile înalte spirituale, de neprihănire.

Vedem aici și mai mult cât de mare era păcatul lui Avram, care după ce i se descoperise Dumnezeu, se îngâmfase și, considerându-se drept singurul prieten al lui Dumnezeu, îi disprețuia pe alții, îi considera pe toți drept oameni fără temere de Dumnezeu, ucigași, hoți, etc., față de cari este îndreptățit să recurgă la violențe. Or, Scriptura, descriindu-ne pe larg viața lui Avram, ne descrie numai viața unuia din mulții martori, pe cari Dumnezeu i-a avut în toate vremurile pe pământ, fiindcă descrierea cu amănuntul a vieții tuturor dacă ar fi fost pusă în cărți, „cred că nici chiar în lumea aceasta n'ar fi putut încăpea cărțile cari s'ar fi scris”. Pilda lui Melhisedec ne arată însă că Dumnezeu a avut și alte linii de oameni, cărora le-a descoperit voia Sa, nu numai linia abrahamită. Dumnezeu „a vorbit în multe rânduri și în multe chipuri”. (Epistola Apostolului Pavel către Evrei 1,1).

La fel găsim mai târziu în Biblie pe Ietro, preot în Madian, deasemenea din altă linie decât cea abrahamită, posedând o cunoaștere de Dumnezeu.

MELHISEDEC BINECUVINTEAZĂ

Numele lui Melhisedec apare iarăși în Scriptură în Psalmul 110 și apoi în epistola apostolului Pavel către Evrei și paginile de acolo ne fac să pricepem mai bine personalitatea acestui rege preot.

În Psalmul 110, care conține taine ascunse, pe cari nici

un om nu le-ar fi înțeles dacă Duhul Sfânt nu ni le-ar fi tălmăcit El însuși în Noul Testament, citim că Iehova, Dumnezeu cel mai înalt, a jurat în chip irevocabil lui Messia care avea să vină: „Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec”.

Dar ce fel de preot fusese Melhisedec? Vrem să știm lucrul acesta, ca să știm ce fel de Mare Preot este și va fi în veac Messia, ca să cunoaștem care este Mântuitorul adevărat al Israelului.

Când Avram s'a înapoiat din război, Melhisedec a adus pâine și vin. Melhisedec, preotul Dumnezeului celui mai înalt („El eljon” în original) slujește luptătorului credinței când este oboșit. Or, întocmai un asemenea preot este și Isus. El înțerește pe luptătorii credinței când sunt oboșiți.

Singura slujbă preoțească a lui Melhisedec despre care ni se povestește în Biblie, a fost să binecuvânteze. Și ce alta oare face Isus decât să binecuvânteze, să binecuvânteze mereu?

În primele capitole ale Apocalipsei, Isus caracterizează diferitele Biserici din Asia, laudând unele și spunând altele simplu de tot, că sunt moarte sau căldicele. Dar aceste epistole atât de aspre sunt precedate de cuvintele mângăietoare: „Ioan, către cele șapte Biserici care sunt în Asia: har și pace vouă din partea Celui ce este, Celui ce era și Celui ce vine”. Har și pace celui tare în credință, har și pace bisericii moarte din Sardes, har și pace bisericii căldicele din Laodicea! Har și pace tuturor! Binecuvântare și iarăși binecuvântare tuturor! Asta a venit să aducă Isus, în care re-cunoaștem pe Preotul cel după rânduiala lui Melhisedec.

Ce întăritoare trebuie să fi fost pentru Avram o asemenea întâlnire cu un preot, care prin felul cum își îndeplinea slujba, era un chip al Mântuitorului.

Epistola către Evrei ne spune, că „Melhisedec acesta, împăratul Salemului, preot al Dumnezeului celui mai înalt... a întâmpinat pe Avram când acesta se întorcea dela măcelul împăraților și l-a binecuvântat”. (cap. 7,1)

Acum, oricât ar fi luptat pentru o cauză dreaptă, vremea când te întorci dela un măcel pare să fie cea mai puțin potrivită pentru a fi se da binecuvântări. Dar așa este și Isus, Omul care primește pe păcătoși, Cel care dăruiește haina cea mai bună și vițelul cel îngrășat unui fiu care și-a cheltuit averea în destrăbălări. Cu cât mai mult este binecuvântat de

El acela care, într'o luptă dreaptă este silit uneori de vitrege împrejurări la întrebunțarea de mijloace cari nu sunt nici după voia lui, nici după a lui Dumnezeu, dar a căror alegere nu-i stă în putere!

Ar fi fost nedrept din partea lui Avram să-l lase pe Lot în mâinile vrăjmașilor. În luptă pentru dreptate, Avram a trebuit să ia parte la un măcel, cum alți credincioși, mai târziu, aveau să recurgă și ei la lucruri neingăduite în sine.

În inima lui Avram vor fi stărut acum îndoieli dacă a făcut bine. În asemenea cazuri, toți credincioșii au conflicte de conștiință: Este voe să întrebunțezi mijloace nedrepte pentru a face să biruiască o cauză dreaptă sau este mai bine să lași să triumfe nedreptatea, numai să nu te întinzi?

Melhisedec, preot al Dumnezeului celui mai înalt, liniștește îndoielile lui Avram.

Intenția cu care Avram s'a amestecat în măcel a fost altruistă, iar din prada de război nu a luat nimic pentru el.

Ca să-i liniștească cugetul, Melhisedec îl binecuvântează pe Avram tocmai când se întorcea dela măcel. Așa face și Isus.

REGELE FĂRĂ SPIȚĂ DE NEAM

Și încă ceva ne spune Epistola către Evrei despre Melhisedec și anume că era „fără tată, fără mamă, fără spiță de neam”.

Un document descoperit recent la niște săpături ne lămu-rește bine acest verset. Cu vre-o 4-500 de ani după Melhisedec, Abdi-Taba, cârmuitor al Urusalimului, scriind stăpânului său, regele Egiptului, îi spune: „Iată această țară a Urusalimului nu mi-au dat-o nici tatăl meu, nici mama mea; mâna regelui mi-a dat-o”. Aceasta înseamnă că Abdi-Taba nu a moș-tenit această poziție prin naștere, ci a primit-o ca un dar din partea regelui Egiptului.

Nici Isus nu a dobândit înălțarea Lui prin faptul că S'a născut din Duhul Sfânt și a fost în veșnicie Fiu de Dumnezeu. La naștere, El a fost pus pe picior de egalitate cu noi. S'a făcut rob asemenea nouă, avea liberă voință și a fost în toate lucrurile ispitit ca și noi. El Împărăția Cerurilor o stăpânește nu datorită unei nașteri alese, ci datorită unei vieți alese pe pământ. El aci a fost făcut desăvârșit. Toată mântuirea a putut-o urzi numai din cauza ascultării Lui, cum ne spun pe larg epistolele apostolului Pavel.

Nici măcar o singură dată Domnul Isus sau apostolii nu caută să convingă pe oameni să-L urmeze fiindcă ar fi născut în chip supranatural, din Fecioară și Sfântul Duh. Nu prin spiță de neam vroia El să convingă pe oameni, ci prin învățătura și pilda Lui sublimă, precum și prin semnele pe cari le făcea.

PREOT PRIN PUTEREA UNEI VIEȚI NEPIERITOARE

Ultimul punct de amintit aci este că Melhisedec, ca și Isus mai târziu, era preot „pus nu prin legea unei porunci pământești, ci prin puterea unei vieți nepieritoare”. (Evrei 7,16). Prin aceasta se deosebea de preoțimea tuturor religiilor. Într-adevăr în unele religii era preot prin naștere; așa d. p. în religia mozaică în care toți urmașii lui Aron erau preoți, chiar dacă erau mari nemernici. Ana, Caiafa, ucigașii lui Isus, puteau să aibe firi criminale, totuși erau preoți fiindcă se trăgeau din Aron. În alte religii candidatul la preoție nu este cercetat dacă este credincios, dacă are viață sfântă, ci dacă are certificat de absolvire a anumitor școli superioare. El este preot, independent de orice calități lăuntrice, prin ceremonia hirotoniei. Rabin ești tot datorită studiilor, nu unei vieți sfinte.

Isus era preot nu printr-o asemenea lege, ci prin viața Lui nepieritoare, calitate prin care este preot și orice credincios adevărat.

În ce constă deosebirea dintre preoția prin lege și preoția prin viață? Legea și viața sunt contraste. Fiecare faptură procedează în chip natural după viața care este în ea, fără nici o lege sau obligație din afară. Pasărea nu are nevoie de nici o lege pentru a zbura. Viața păsării o face să vadă în zburat o desfătare. O lege este totdeauna dovadă că viața lipsește. Legea care interzice furtul este o dovadă că acei pentru care este făcută au o viață greșită, căci pentru oameni cinstiți nu-i nevoie de o astfel de lege. Și o lege nu este numai dovadă că lipsește viața, dreaptă, dar este și neputincioasă de a o produce. Ea poate controla și ~~răstârge~~ ^{restringe} păcatul, dar nu poate inspira viața. Ea poate cere, dar nu poate da.

Din cauza aceasta, cei cari sunt preoți sau rabini fiindcă îndeplinesc anumite condițiuni legale, iar nu prin faptul că în ei clocotește o viață din Dumnezeu, nu pot duce pe cei credincioși la marele țel dorit de ei: desăvârșirea. Or, dacă funcțiunea aceasta nu o îndeplinesc, zadarnice sunt toate slujbele lor.

Asta o poate face numai Isus, preotul după rânduiala

lui Melhisedec, preotul pe care legile nu numai că nu L'au recunoscut, dar L'au osândit, dar care este totuși preot — în ciuda legilor — prin viața nepieritoare din El.

Puterea unei asemenea vieți lucrează în credințioșii duhovnicești. Așa că este în însăși firea lor să se delecteze în voia lui Dumnezeu. Ei nu au nevoie de o lege care să-i oblige la aceasta, nici de una care să reglementeze relațiile lor cu Dumnezeu. Ei sunt preoți prin puterea unei vieți nepieritoare.

Din toate aceste puncte de vedere, întâlnirea cu Melhisedec, omul cu funcțiunea de a binecuvânta, care nu prin tradiție, ci prin cercetare proprie a ajuns la o cunoaștere de Dumnezeu și era preot nu prin legile vre-unei instituții omenești, ci prin viața nepieritoare care era în el, trebuie să fi însemnat un moment hotărâtor în viața lui Avram.

Dela întâlnirea cu el, trebuie să se fi aprins în inima lui Avram dorul să devină și el neprihănit, dor care avea să fie satisfăcut în curând cu prisosință.

SCHIMBAREA LEGISLAȚIEI MOZAICE

În legea lui Dumnezeu, dată prin Moise, era rânduit că preoți vor putea fi numai urmașii lui Aron. Dar același Dumnezeu inspiră pe Psalmist să spună că Messia, care nu avea să fie urmaș al lui Aaron, ci din seminția lui Iuda, va fi mare preot, înlocuind pe cei de până la El.

Or, „odată schimbată preoția (odată ce aceasta trece de la seminția lui Levi, din care se trăgea Aaron la seminția lui Iuda), trebuia numaidecât să aibe loc și o schimbare a legii”, care este un tot indivizibil și din care rânduiala cu privire la preoție era o parte integrantă.

Odată ce legea dată prin Moise, sfântă, dreaptă și bună, este schimbată de însuși Dumnezeu într-o parte esențială, ni se arată că toată nu are o valoare absolută, nu-i veșnică, ci avea să țină numai până la venirea lui Messia.

Acum când Messia a venit, nici evreul credincios, nici credinciosul din celalte neamuri nu mai trebuie să fie Sabațul, legile cu privire la mâncare și celalte porunci mozaice, ci numai porunca dragostei adusă de Isus.

AVRAM DĂ ZECIUIALA

Avram dă acestui preot zeciuială (adică a zecea parte) din toată prada de război. Lui însuș nu-și oprește nimic din ea,

nici un fir de ață, nici o curea. „Nimic pentru mine” — este lozinca lui Avram.

„Nimic pentru mine” — este și lozinca tuturor credincioșilor. „Nimic pentru mine” — nici măcar în rugăciune. Caterina de Genova, ajunsă la o vârstă înaintată, zicea: „Iată, o Dumnezeu meu, că au trecut vre-o 35 de ani de când nu ți-am cerut niciodată nimic pentru mine”.

În ceiace privește zeciuiala, ea trebuie să fi fost pentru Avram o practică familiară încă din patria sa babiloneană. Inscricțiunile cuneiforme din Babilonia vorbesc foarte des despre zeciuială. Marele temple ale Babilonului erau în parte susținute de „esra” sau zeciuiala luată dela prinți și țărani. În Muzeul Britanic sunt multe tablete cari sunt chitanțe de plată a zeciuiei către marele templu al zeului soarelui din Sippura pe vremea lui Nebucadnețar și a succesorilor săi. Dar există și tablete datând de cu multă vreme înainte.

Zeciuiala care se dădea altădată templelor idolatare, Avram o plătește lui Melhisedec, preotul Dumnezeului celui mai înalt. Și acesta o primește.

Avram refuză orice răsplată; Melhisedec primește zeciuiala fără înconjur. Asta fiindcă Avram trebuie să-și creeze abia renumele de slujitor al lui Dumnezeu prin purtare neegoistă, pe când cel la care renumele acesta este de necontestat — ca Melhisedec — poate primi cu simplitate ceiace i se cuvine.

FĂGĂDUINȚA DUMNEZEEASCA ESTE REINOITĂ

După aceste întâmplări, Avram are o vedenie în care i se arată Dumnezeu. Și l'a apucat frica, gândindu-se că, dela ultima dată când Dumnezeu îi vorbise, el făcuse un războiu în care, deși pentru o cauză dreaptă, vărsase desigur și sânge de oameni nevinovați. El nu știa în ce măsură are și el să se teamă de legea dată de Dumnezeu lui Noe: „Dacă varsă cineva sângele omului și sângele lui să fie vărsat de om”. Legea aceasta nu prevedea nici o excepție pentru cazurile de război.

Dar Dumnezeu îl liniștește: „Avrame, nu te teme!” Legea nu este făcută pentru oameni neprihăniți. Ea nu poate să osândească oameni fundamental neprihăniți, deși mai au păcate în viață, atunci când în dreapta lor alergare, împrejurări potrivnice îi silesc la câte o acțiune nedreaptă în sine sau când ei cad biruiți de vre-o ispită și iarăș se ridică.

Legea-i pentru cei fărădelege și nesupuși, pentru cei ne-

legiuți și păcătoși, pentru cei fără evlavie, necurați, pentru ucigătorii de tată și ucigătorii de mamă, pentru ucigătorii de oameni, pentru curvari, pentru sodomiți, pentru vânzătorii de oameni, pentru cei ce jură strâmb, adică pentru cei ce trăiesc în chip firesc în aceste păcate, cari se bălăcesc în ele, fără a avea stăruința după cele înalte.

Lui Avram, Dumnezeu îi spune: „Avrame, nu te teme! Eu sunt scutul tău”. Și, de atunci încoace, Dumnezeu a fost scutul tuturor credincioșilor.

Avram a răspuns: „Domnii mei, Iehova, ce-mi vei da?” *)

„Ce-mi vei da?” — întreabă Avram pe Dumnezeu. Avram nu se mulțumește cu făgăduința care poartă un caracter general: „Eu, Domnul, voi fi răsplata ta cea foarte mare.” El vrea să știe concret ce va căpăta. El imediat formulează și o rugămintă. Mai încolo el cere lui Dumnezeu un semn. El tratează cu Dumnezeu orice chestiune în chip practic, nu face teologie nici sentimentalism cu El. Așa trebuie să fie și raporturile noastre cu Dumnezeu, raporturi cu un Dumnezeu viu, și de aceia raporturi concrete, practice.

„Căci mor fără copii” — continuă Avram — „și moștenitorul casei mele este Eliezer, (în ebraică numele acesta însemnează „Dumnezeu ajută”) din Damasc”.

Avram este la sfârșitul vieții, copii nu are. Cu ce ar putea Dumnezeu să-l răsplătească? El nu-l are decât pe un servitor, Eliezer. Iar numele acestuia, atât de semnificativ, de „Dumnezeu ajută”, nume pe care el însuși îl va fi pus slujitorului său, a devenit atât de familiar în gura lui Avram, încât nu-i mai spune nimic: nu-i mai inspiră nici-o încredere în posibilitățile lui Dumnezeu.

Dumnezeu îl asigură pe Avram că nu Eliezer va fi moștenitorul lui, ci „cel ce va ieși din el”. Și tot în vedenie, îl duce pe Avram afară și-i zice: „Uită-te spre cer!”

Ce sfat minunat! Uită-te spre cer! Avram „nu s'a uitat la trupul său care era îmbătrânit — avea aproape o sută de ani,” — ci, ascultând de Dumnezeu, s'a uitat spre cerul de

1) Așa este traducerea exactă a răspunsului, cuvântul ebraic „Adonai” fiind pluralul cuvântului „domn”. Aceasta este foarte important pentru noi, fiindcă însemnează că Avram trebuie să-L fi cunoscut pe Iehova, Dumnezeul cerului și al pământului, ca o pluralitate de persoane, tocmai ceiace Noul Testament ne revelează atât de clar. El a știut că Unicul Dumnezeu este o Treime. Multe locuri ale Vechiului Testament ne arată o oarecare cunoștință a acestei taine.

unde pot veni minuni. Spre cer trebuie să fie îndreptate și privirile noastre în orice vreme.

„Uită-te spre cer” — îi spune Dumnezeu — „și numără stelele dacă poți să le numeri.”

O veche tradiție, amintită de istoricul Iosephus Flavius și de Talmud, spune că Avram a fost un mare astrolog. Dar în orice caz, lumea stelelor trebuie să-i fi fost cunoscută.

Acum, filozofii greci din vechime socotiseră că există 1028 de stele. Un ochiu bun poate număra cu mult mai multe decât atâtea, și anume vre-o 5000. Sarcina de a număra stelele văzute nu întrece puțin omenească, nici pe atunci. Dar credincioșii au știut înainte de astronomi că există stele nevăzute. „Oștirea cerurilor nu se poate număra”, a spus Ieremia cu mii de ani înainte de descoperirea telescopului. Stelele acestea nevăzute cum să le numeri? Și după ce un ocean ți le-a descoperit, cum să le stabilești numărul, neștiind dacă un ocean mai puternic nu-ți va descoperi încă altele în viitor?

„Așa va fi sămânța ta” — îi spune Dumnezeu lui Avram. Sămânța ta va fi deci nespuse de numeroasă, de nesocotit. O parte din sămânța ta va fi văzută, cum văzute sunt o parte din stele. Sunt cei cari fac parte din trupul Bisericii. Aceștia, deși cu oarecare greutate, pot fi numărați. Se știe cu aproximație cam câți creștini sunt în lume. Dar sunt și stele nevăzute. Sunt oameni cari fac parte din sufletul Bisericii, fără a face parte din trupul ei cel văzut. Toți aceștia sunt sămânța lui Avram. Și până la sfârșitul veacurilor vor fi tot mai mulți și mai mulți...

Sămânța lui Avram avea să fie ca stelele cerului și în alt sens. Și anume avea să fie cu rânduială ca stelele. Stelele se mișcă numai după o ordine bine stabilită. Tot așa cei ce sunt sămânța lui Avram nu trăesc și nu se mișcă la întâmplare, ci stau în loc și se mișcă în felul rânduit de Dumnezeu, ascultând de poruncile Lui de dragoste.

Foarte interesant este să comparăm această făgăduință cu aceia dată de Dumnezeu lui Iacov: „Sămânța ta va fi ca pulberea pământului.” În lumea aceasta sămânța lui Avram este ca pulberea disprețuită și călcată în picioare de către toți. În împărăția lui Dumnezeu, ei vor străluci însă ca stelele.

Da, ca pulberea și ca stelele — așa este viața noastră. Nu se putea da o caracterizare mai minunată.

AVRAM A CREZUT PE DUMNEZEU

Acestea toate sunt bune. Numai că în clipa când Avram a avut vedenia nu era absolut nici o stea de văzut pe cer, căci era ziua. Soarele avea să apună abia cu mult mai târziu. Cum a sesizat deci Avram această făgăduință a lui Dumnezeu? Nu prin simțuri, nu prin vedere, ci printr'o nouă facultate: credința. Facultate pe care Avram a fost primul personaj biblic s'o aibe.

După ce Biblia reproduce făgăduința lui Dumnezeu, urmează o frază scurtă: „Avram a crezut pe Domnul.” Fraza este scurtă, dar realizarea aceasta a lui Avram a fost uriașă.

A-L crede pe Dumnezeu este cu totul altceva decât a crede în Dumnezeu. A-L crede pe Dumnezeu este o mare realizare pentru un suflet omenesc. Este o uriașă realizare ca omul pieritor să-L creadă pe Dumnezeul Etern.

Cu ce asemănare s'ar putea asemena lucrul acesta? Iată cu ce: Poate un muncitor necăjit și oropsit să-l creadă pe intelectualul care trăește în mare confort când acesta susține că deosebirea de condițiuni de viață este neapărat necesară pentru buna dezvoltare a societății și deci, la urma urmei, pentru beneficiul muncitorului însuși? Stomacul flămând și goliciunea săracului se răsvăresc aci. Este o mare realizare pentru un muncitor cu mâna să accepte cu dragoste această inegalitate atât de chinuitoare pentru el, să se facă apărătorul ei, să creadă în afirmațiunile intelectualului pe cari el, din cauza orizontului strâmt, la care-l condamnă toată viața lui necăjită de om sărac, nu le poate controla și să se jertfească pentruca să asigure intelectualului viața de confort.

Cu ce asemănare am putea să mai asemănăm această expresie „a-L crede pe Dumnezeu”? Stai înaintea unui om cu totul străin ție până ieri, a cărui capacitate științifică, cinste, morală, lipsă de porniri rele sau lăcomie de bani nu ai nici-o puțință de a controla și auzi din gura lui: „Trebuie să-ți faci injecții, să iei acest medicament amar, să te lipsești de diferite mâncări, să lași să ți se facă o operație grea, care poate fi și mortală.” Și tu, nu numai că crezi în existența unor medici, cum oamenii cred în existența lui Dumnezeu, ci îl crezi pe medicul acesta. Și, pe simplul cuvânt al lui, lași să ți se ciuntească trupul în vederea unei ipotetice sănătăți viitoare, despre a cărei existență nu ai nici o altă cheazășie decât cuvântul lui. Pe simplul fapt că omul acesta este medic, părăsești orice simț de rușine, te desbraci înaintea lui, îl lași să facă cu trupul

fău orice crede el de cuviință, îl lași să-ți provoace chiar mari dureri. Asta înseamnă să-l crezi pe medic.

Dar a-L crede pe Dumnezeu este cu mult mai mult decât atât. Căci o cercetare cât de superficială a istoriei îți arată că, până la un anumit stadiu, dezvoltarea societății umane ar fi fost imposibilă fără împărțirea ei în clase sociale. Ai deci în trecut o bază pentru a-l crede pe cel din clasa socială superioară. Dacă-l crezi pe medic, ai pentru aceasta un motiv temeinic în nenumărate cazuri anterioare de vindecări datorite unui tratament medical cunoscute ție. Dar pe Dumnezeu de ce îl crezi? Lumea îți spune: „Să-ți întors cineva de acolo să-ți mărturisească despre o răsplătire după moarte? De ce să-ți impui anumite restricțiuni în vederea unei vieți viitoare în Impărăția lui Dumnezeu, pe care nimeni nu a văzut-o încă? De ce să-L crezi pe Dumnezeu în afirmațiunile Lui absolut necontrolabile pentru noi?”

Dela mine la cel din clasa socială superioară diferența în lucrurile esențiale ale vieții este în definitiv mică. Intre medic și mine este numai o diferență de cultură. Dar între Dumnezeu și mine este o distanță enormă. Minte mea poate, cu multă stăruință, să ajungă la cultura medicului, dar nicidecum la inteligența lui Dumnezeu.

Aici intervine în toată puterea ei facultatea cea nouă, „invenția lui Avram”, aptitudinea prin care el a devenit tatăl tuturor credincioșilor (căci numai prin aceasta le este tatăl): credința.

CREDINȚA I-A FOST SOCOTITĂ DREPT NEPRIHĂNIRE

Avram era un om care nu numai că trăise viața, ci și gândise asupra ei. Și, întrucât „însușirile nevăzute a lui Dumnezeu, puterea Lui veșnică și Dumnezeirea Lui, se văd lămurit dela facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El”, știa de un singur Creator nevăzut. El știa și că acest Creator este o pluralitate de persoane. Prin convingerea aceasta el s'a pus în conflict cu lumea idolatră.

Deodată intervine în viața lui un glas, care-i spune: „Iesi din țara ta și urmează-mă”. Nu este oare o halucinație auditivă, cum există atâtea? Numească-l alții cum l'or numi, Avram crede. Pentru el acesta-i glasul Dumnezeului la care se închinase fără să-L fi cunoscut și care acum îl considerase vrednic de o descoperire. Bizuit pe acest glas, el pornește. Avram este bătrân, aproape să moară, fără copii. În această

privință orice speranță este dusă. Pe deasupra, se mai desparte de Lot, moștenitorul averii sale. Dar glasul, pe care acum îl cunoștea, îl asigură: „În contra tuturor legilor naturale, pe care le cunoști, tu, neputinciosul, vei avea o sămânță a ta, care te va moșteni și sămânța ta va ajunge ca stelele cerului”. Rațiunea lui Avram îi va fi spusă că acestea nu sunt decât visuri. Un om serios se bizue oare pe o vedenie? Dar Avram crede, deși cu oarecare șovăială la început. Sufletul, care s'a străduit să afle adevărul, are în el facultatea de a recunoaște pe Dumnezeu, care, în copilăria omenirii, se plimba în rai cu Adam prin răcoarea zilei. Când Dumnezeu îi apare, el știe simplu: „Acesta-i Dumnezeu”, orice ar zice alții. Ferice de acela care în această clipă crede!

A-L crede pe Dumnezeu este cu totul altceva decât banalul: „Și eu cred în Dumnezeu” — cuvânt pe care-l auzi dela atâția oameni. A-L crede pe Dumnezeu, aceasta te face neprihănit.

Avram nu era un om desăvârșit. Regi păgâni ajung să-l mustre cu dreptate pentru grave abateri dela legile morale. El recurge la minciuni, este bănuitor, nedrept în aprecierea altor oameni, își prostituează soția, primind daruri în schimb, ș. a. m. d. Acestea nu sunt tocmai semne ale neprihănirii. ^{uia} ~~Totul~~ el este socotit ca neprihănit de Dumnezeu și aceasta numai din cauza acelei singure facultăți noi, a credinței, care este atât de prețioasă în ochii lui Dumnezeu încât precumpănește toate păcatele. „Credința i-a fost socotită ca neprihănire”. Adică Dumnezeu a primit credința lui în loc de neprihănire.

Povestirea de mai jos ne va ilustra cum este cu puțință un asemenea lucru:

Două grupe de pictori se luptau pentru întâietate înaintea unui rege și fiecare lăuda felul ei de a crea. Atunci regele hotărî să pună pe artiștii ambelor grupuri să lucreze la pictarea pereților unei săli mari. Aceasta fu împărțită în două printr'o perdea și fiecărei grupe i se dădu o parte. După sfârșirea lucrării perdeaua urma să fie trasă la o parte și să se hotărăscă grupa învingătoare și cea învinsă. ^{și} ~~Totul~~ se făcu cum a poruncit regele.

Primul grup, înainte de a porni la lucru, adună culorile cele mai strălucitoare ~~celalt~~ însă nu, ci se ocupă numai cu ^{și picta,} ~~celalalt~~ netezirea și lustruirea pereților dați pentru ornamentare. Când primul grup sfârși lucrul, ceilalți au declarat și ei că au terminat, deși nu pictaseră nimic. Regele le spuse atunci: „Cum puteți spune despre voi înși-vă că ați creat ceva, când nici

măcar nu ați întrebuințat culoarea și nu ați pictat nimic pe părăși?" Dar răspunsul lor fu: „Trageți perdeaua și veți vedea cine a lucrat mai bine!” Atunci au tras perdeaua, care des-părtea cele două părți ale odăii. Și, minune, jumătatea la care lucraseră cei care nu pictaseră nimic, ci numai neteziseră și lustruiseră părășii strălucea în culori tot atât de vii și arăta a-
numai ca mai frumoase
 celeași tablouri ca jumătatea cealaltă. Este că prin multă grijă și străduință, părășii au fost aduși în stare să strălucească de parcă ar fi oglinzi și reflectau ceace se afla în fața lor.

Tot așa și sufletul omenesc în două feluri poate fi adus în stare să-L mulțumească pe Dumnezeu: 1) Făcând lucruri desăvârșite, neprihănite. Dar cine-i deajuns pentru aceasta? 2) Curățindu-se, lustruindu-se, făcându-se strălucitor prin întrebunțarea facultății acesteia de credință, ca el să poată oglindi slava lui Dumnezeu, lucrările Lui desăvârșite. Este atunci tot atât de minunat, de parcă ar fi neprihănit.

Astfel credința unui om îi poate fi socotită ca neprihă-nire.

O singură facultate mai este în sufletul omenesc egală în grad cu credința: este râvna.

Pe când poporul lui Dumnezeu călătorea în pustie, un bărbat dintre copiii lui Israel a venit și a adus la frații lui pe o Madianită, deși tocmai pentru păcatul acesta al curviei cu madianitele Moise poruncise pedeapsa cu moartea. La vede-rea acestui lucru, Fineas, fiul lui Eleazar, i-a străpuns pe amân-doi cu sulița și a încetat astfel urgia care izbucnise printre co-piii lui Israel prin râvna pe care Fineas a avut-o pentru Dum-nezeu. Și Psalmul 106,31 ne spune că râvna aceasta „i-a fost socotită ca neprihănire”, exact aceiași expresie ca pentru cre-dința lui Avram.

Neprihăniți prin viața noastră nu suntem nici-unul. Fapte excepționale doveditoare ale unei mari râvne pentru Dumne-zeu nu avem toți prilejul să săvârșim. Credința însă, dacă dezvoltăm facultatea aceasta în sufletul nostru, poate face ca Dumnezeu să ne socotească pe noi, păcătoșii, neprihăniți.

CREDE-L PE DUMNEZEU

Dar să căutăm a înțelege mai bine ce este credința! Ce înseamnă a-L crede pe Dumnezeu?

Inseamnă întâi că, atunci când întâmpinăm grele amaruri și suferim multe desamăgiri, pe lumea de Dumnezeu creată și cărmuită, să continuăm a crede că Dumnezeu este un drept

și de oameni iubitor Tată, că El spre cel mai mare bine posibil al nostru le orânduiește pe toate, deși cărările Lui nu sunt ca ale noastre.

Următoarele pilde vor folosi pentru înțelegerea acestui lucru.

Moise avea obiceiul să aleagă locurile singuratice unde putea să practice arta așa de puțin obișnuită de a vorbi cu sine însuși. Și duhul lui Dumnezeu venea atunci peste el.

Se spune că, într-o zi, șezu sub un arbore lângă o fân-tână și se lăsa în voia gândurilor. Văzu un om venind, bând apă și plecând iarăș. Dar omului îi căzuse din brâu o pungă, fără ca să observe. După un timp veni la fântână un alt om, bău și el apă și văzu punga pe jos. Bucuros, el o ridică și își continuă drumul. După el, un al treilea călător făcu un popas la fântână și rămase aici mai multă vreme.

Intre timp, cel dintâi își dădu seama de pierderea pungii și își spuse: „Desigur că mi-a căzut din brâu la fântână când m'am aplecat să beau apă.” Repede alergă înapoi și văzu aci un om șezând. Il întrebă: „Ce faci tu aici?” Cel întreat răspunse: „Sunt obosit și mă odihnesc un pic. Am mâncat și am băut ceva și acum vreau să plec mai departe.” Atunci omul care pierduse banii spuse: „Tu trebuie să fi găsit punga mea, pe care am pierdut-o aici. Nu poate să fie altul, căci abia acum am pierdut-o”. Cel acuzat răspunse: „Prieten, nu am găsit nici o pungă a ta. Nu mă învinui pe nedrept de jaf. Pe semne că vei fi pierdut punga în altă parte sau nici nu ai pierdut-o”. Atunci începu cearta între ei; curând se bătură. Moise a vrut să-i despartă. Dar înainte ca să ajungă la aceasta, cel care pierduse punga omorîse pe celalt și fugise.

Atunci Moise avu compătimire pentru cel care suferise moarte fără vină și se miră că Dumnezeu îngăduie aseme-nea lucruri. El spuse: „Doamne, am fost martor a trei fapte nedrepte. Intâi ai lăsat pe unul să-și piardă averea. În al doi-lea rând ai lăsat să se bucure de ea unul căruia nu-i apar-ținea. În al treilea rând nu ai împiedicat să fie omorît unul care nu a comis nimic rău. Și, parcă aceasta n'ar fi fost dea-juns, păgubașul a trebuit să devină asasin. Explică-mi deci, Atotputernice Doamne, cum trebuie să înțelese aceste întâm-plări!”

Dumnezeu răspunse slujitorului său Moise: „Tu crezi că felul cum procedez Eu este rău. Și așa oar de mirat oamenilor multe din cele ce fac Eu, ei neștiind că fiecare lucru are cau-zele și justificarea sa. Să afli acum, că cel care a pierdut pun-

ga era într'adevăr el însuși un om cinstit, dar că tatăl său jefuise acești bani. Cel jefuit atunci era tatăl omului care a găsit pungă. Deaceia am aranjat așa ca fiul proprietarului să ajungă în posesiunea dreptei sale moșteniri. Află și despre cel care a fost sugrumat, că într'adevăr nu și-a însușit această pungă, dar că odată, de mult, a omorât pe fratele acelu om, care l-a ucis pe el acum. Fapta s'a întâmplat fără martori și sângele celui omorât a rămas nerăspunat. Deaceia am îngăduit ca ucigașul să fie bănuț de fratele victimei sale și omorât. Și așa las să se întâmple pe pământ multe lucruri pe care omul nicidecum nu le poate înțelege. Nimieni nu-Mi poate cerceta căile și de multe ori nu puteți înțelege de ce-i merge bine celui rău și rău celui bun".

Cel credincios „il crede pe Dumnezeu". Cel credincios crede că Dumnezeu are motive suficiente, drepte și bune, de a proceda în toate cazurile așa cum procedează. Și, oricât de amar și greu de înțeles îi pare un lucru ce-i se întâmplă lui sau altuia, el îl proslăvește pe Dumnezeu în inima lui.

Iată și o altă pildă cu aceeași învățătură:

Un credincios posti multe zile și rugă pe Tatăl Ceresc să-i arate un înger. Dorința lui a fost realizată. Un înger îi apărură și-l întrebă: „Dorești ceva de la mine? Vreau să-ți împlinesc dorința". Credinciosul răspunse: „Am dorința să călătoresc împreună cu tine, să văd activitatea ta pe pământ, ca să folosesc ceva și să am parte de înțelepciunea ta".

Îngerul îi răspunse: „Nu vei putea pricepe cele ce fac eu și vei stărui de mine să-ți explic motivele acțiunilor mele." Credinciosul îi dădu asigurări că nu va face așa și rămase stabilă ca ei să meargă pretutindeni împreună, dar că această călătorie în comun se va întrerupe de îndată ce credinciosul va stărui de înger cu întrebări.

Au pornit la drum amândoi. Și au intrat în casa unui om tare sărac, care nu poseda decât o vacă. Omul și nevasta lui stăteau în fața porții. Când văzură călătorii apropiindu-se, le veniră în întâmpinare, le dădură binețe, s'au bucurat de so sirea lor și le-au dat locurile cele mai bune. Apoi au adus ce au avut mai bun de mâncare în casa lor sărăcăcioasă. Cei doi mâncară și înopțară acolo. Când s'a făcut dimineață și cei doi au vrut să plece, îngerul rosti o rugăciune, al cărei rezultat fu că vaca gazdei căzu moartă. Credinciosul văzu lucrul acesta și fu surprins. Aproape să-l apuce nebunia. Își spusese: „Să fie oare răsplata omului sărac, pentru cinstea pe care ne-a făcut-o, ca vaca lui, singura lui avere, să-i fie luată?" Și-l

întrebă pe înger: „De ce ai omorât vita acestui om care ne-a primit cu cuviință?" Îngerul a zis: „Amintește-ți de înțelegerea dintre noi ca tu să faci și să nu faci obiecțiuni decât în clipa când nu mai vrei să umbli cu mine! Atunci voi fi hotărât să-ți spun tot". Credinciosul nu mai întrebă nimic.

Au plecat mai departe o zi întreagă și au venit, când se făcu seara, în casa unui om bogat. Acesta nici nu se uită bine la ei și nu făcu nimic pentru a-i primi cum se cuvine. Nu au căpătat nimic de mâncare în casa lui.

Casa acestui om avea un zid cam stricat și stăpânul casei era ocupat cu repararea lui. Când se făcu dimineață, îngerul se rugă și zidul fu reparat printr'o minune. Atunci tristețea și mirarea credinciosului crescură. Dar el își stăpâni dorința de a întreba pe înger despre motivele acțiunii sale.

Astfel ei călătoriră mai departe. Când se făcu seară, ei veniră la o sinagogă mare. Băncile din ea erau din aur și argint și fiecare om ședea pe locul convenit lui, după rangul și vaza sa. Când îi văzură intrând pe cei doi, unul din enoriași întrebă: „Cine vrea să ospăteze astăseară pe cei doi cerșetori?" La care unul răspunse: „Ajunge pentru ei nițică pâine cu apă!" Nimeni nu-i băgă în seamă pe călători, așa cum s'ar fi convenit. Când să plece, îngerul spusese celor din sinagogă: „Dumnezeu să vă ajute pe toți să deveniți mari și cu vază!" Cuvintele acestea mai adăugară la tristețea credinciosului, dar el tăcu.

Când să apună soarele, călătorii ajunseră la alt oraș. Aici oamenii le ieșiră în întâmpinare cu mare bucurie, îi primiră cu fețe zâmbitoare și-i adăpostiră în cea mai bună casă. Acolo eu mâncară. La plecare, îngerul se rugă: „Fă, Doamne, ca în orașul acesta numai unul să fie mare și cu vază!"

Acum credinciosul nu se mai putu abține și spusese îngerului: „Trebue să-mi descoperi secretul tău." Îngerul spusese: „Dacă ești dispus să te desparți de mine, vreau să-ți explic toate motivele acțiunilor mele. Să știi deci: Vaca omului sărman era bolnavă de o boală grea. Toți din casă ar fi murit dacă ar fi cotinuat să bea din laptele ei. Deaceia m'am rugat ca vaca să moară. Bogatul al cărui zid l'am dres printr'o minune, dacă ar fi dărâmat acest zid pentru a ridica altul, ar fi găsit sub el o comoară mare de aur și argint. Pentru a împiedica aceasta, am reparat eu zidul. Oamenilor cu inima aspră din Sinagoga dintâi, le-am dorit ca toți să fie mari și cu vază, căci aceasta-i o nenorocire și duce la sfadă. Orice loc unde mulți sunt mari, este pustiit până la urmă. Dreptilor însă,

ga era într'adevăr el însuși un om cinstit, dar că tatăl său jefuise acești bani. Cel jefuit atunci era tatăl omului care a găsit punga. Deaceia am aranjat așa ca fiul proprietarului să ajungă în posesiunea dreptei sale moșteniri. Află și despre cel care a fost sugrumat, că într'adevăr nu și-a însușit această pungă, dar că odată, de mult, a omorît pe fratele acelui om, care l-a ucis pe el acum. Fapta s'a întâmplat fără martori și sângele celui omorît a rămas nerăsunat. Deaceia am îngăduit ca ucigașul să fie bănuț de fratele victimei sale și omorît. Și așa las să se întâmple pe pământ multe lucruri pe care omul nicidecum nu le poate înțelege. Nimeni nu-Mi poate cerceta căile și de multe ori nu puteți înțelege de ce-i merge bine celui rău și rău celui bun".

Cel credincios „il crede pe Dumnezeu". Cel credincios crede că Dumnezeu are motive suficiente, drepte și bune, de a proceda în toate cazurile așa cum procedează. Și, oricât de amar și greu de înțeles îi pare un lucru ce-i se întâmplă lui sau altuia, el îl proslăvește pe Dumnezeu în inima lui.

Iată și o altă pildă cu aceeași învățătură:

Un credincios posti multe zile și rugă pe Tatăl Ceresc să-i arate un înger. Dorința lui a fost realizată. Un înger îi apărură și-l întrebă: „Dorești ceva dela mine? Vreau să-ți împlinesc dorința". Credinciosul răspunse: „Am dorința să călătoresc împreună cu tine, să văd activitatea ta pe pământ, ca să folosesc ceva și să am parte de înțelepciunea ta".

Îngerul îi răspunse: „Nu vei putea pricepe cele ce fac eu și vei stărui de mine să-ți explic motivele acțiunilor mele." Credinciosul îi dădu asigurări că nu va face așa și rămase stabilă ca ei să meargă pretutindeni împreună, dar că această călătorie în comun se va întrerupe de îndată ce credinciosul va stărui de înger cu întrebări.

Au pornit la drum amândouă. Și au intrat în casa unui om tare sărac, care nu posedă decât o vacă. Omul și nevasta lui stăteau în fața porții. Când văzură călătorii apropiindu-se, le veniră în întâmpinare, le dădură binețe, s'au bucurat de sozirea lor și le-au dat locurile cele mai bune. Apoi au adus ce au avut mai bun de mâncare în casa lor sărăcăcioasă. Cei doi mâncară și înopțară acolo. Când s'a făcut dimineață și cei doi au vrut să plece, îngerul rosti o rugăciune, al cărei rezultat fu că vaca gazdei căzu moartă. Credinciosul văzu lucrul acesta și fu surprins. Aproape să-l apuce nebunia. Iși spusese: „Să fie oare răsplata omului sărac, pentru cinstea pe care ne-a făcut-o, ca vaca lui, singura lui avere, să-i fie luată?" Și-l

întrebă pe înger: „De ce ai omorât vita acestui om care ne-a primit cu cuviință?" Îngerul a zis: „Amintește-ți de înțelegerea dintre noi ca tu să faci și să nu faci obiecțiuni decât în clipa când nu mai vrei să umbli cu mine! Atunci voi fi hotărît să-ți spun tot". Credinciosul nu mai întrebă nimic.

Au plecat mai departe o zi întreagă și au venit, când se făcu seara, în casa unui om bogat. Acesta nici nu se uită bine la ei și nu făcu nimic pentru a-i primi cum se cuvine. Nu au căpătat nimic de mâncare în casa lui.

Casa acestui om avea un zid cam stricat și stăpânul casei era ocupat cu repararea lui. Când se făcu dimineață, îngerul se rugă și zidul fu reparat printr'o minune. Atunci tristețea și mirarea credinciosului crescură. Dar el își stăpâni dorința de a întreba pe înger despre motivele acțiunii sale.

Astfel ei călătoriră mai departe. Când se făcu seară, ei veniră la o sinagogă mare. Băncile din ea erau din aur și argint și fiecare om ședea pe locul cuvenit lui, după rangul și vază sa. Când îi văzură intrând pe cei doi, unul din enoriași întrebă: „Cine vrea să ospăteze astăseară pe cei doi cerșetori?" La care unul răspunse: „Ajunge pentru ei nițică pâine cu apă!" Nimeni nu-i băgă în seamă pe călători, așa cum s'ar fi convenit. Când să plece, îngerul spusese celor din sinagogă: „Dumnezeu să vă ajute pe toți să deveniți mari și cu vază!" Cuvintele acestea mai adăugară la tristețea credinciosului, dar el tăcu.

Când să apună soarele, călătorii ajunseră la alt oraș. Aici oamenii le ieșiră în întâmpinare cu mare bucurie, îi primiră cu fețe zâmbitoare și-i adăpostiră în cea mai bună casă. Acolo ei mâncară. La plecare, îngerul se rugă: „Fă, Doamne, ca în orașul acesta numai unul să fie mare și cu vază!"

Acum credinciosul nu se mai putu abține și spusese îngerului: „Trebue să-mi descoperi secretul tău." Îngerul spusese: „Dacă ești dispus să te desparți de mine, vreau să-ți explic toate motivele acțiunilor mele. Să știi deci: Vaca omului sărman era bolnavă de o boală grea. Toți din casă ar fi murit dacă ar fi cotinuat să bea din laptele ei. Deaceia m'am rugat ca vaca să moară. Bogatul al cărui zid l'am dres printr'o minune, dacă ar fi dărâmat acest zid pentru a ridica altul, ar fi găsit sub el o comoară mare de aur și argint. Pentru a împiedica aceasta, am reparat eu zidul. Oamenilor cu inima aspră din Sinagoga dintâi, le-am dorit ca toți să fie mari și cu vază, căci aceasta-i o nenorocire și duce la sfadă. Orice loc unde mulți sunt mari, este pustiit până la urmă. Dreptilor însă,

cărora le-am dorit să aibe o singură căpetenie, rugăciunea mea o să le folosească. Sinagoga lor se va întări, căci va fi unitate între ei”.

La urmă îngerul îndemnă pe credincios: „Acum plec de lângă tine și vreau să te învăț lucrurile care îți vor folosi. Dacă vezi că unui om rău îi merg toate bine, nu te minuna! Fericirea aceasta a lui îi este spre nenorocire. Dacă vezi pe un drept care se chinuște și trăește în tristețe, căruia îi e greu, care-i flămând, însetat și gol, nu te necăji și nu te îndoi de providența Creatorului, ci laudă-L ca drept și crede-L, căci Dumnezeu este neprihănit, judecățile Lui sunt adevărate și ochii Lui urmăresc faptele oamenilor. Cine-L poate spune Lui ce are de făcut?”

Și această pildă ne este de bună învățătură pentru a înțelege ce înseamnă „a-L crede pe Dumnezeu”.

A-L crede pe Dumnezeu înseamnă apoi a primi cele ce ne spune El despre deșertăciunea lucrurilor acestei lumi și despre străduința pe care trebuie s'o depunem pentru a fi părtași ai vieții veșnice.

Se povestește că Alexandru Machedon în războaiele lui de cucerire a ajuns într'o țară în care singurul supraviețuitor al familiei regale își petrecea toată vremea la cimitir. Chemat de Alexandru Machedon să primească tronul părinților săi, el refuză și spuse: „De ani de zile mă ostenesc în cimitir să deosebesc oasele regilor de ale cerșetorilor și nu reușesc deloc. La ce bun atunci onorurile acesti lumi?”

„Bine!” — răspunse Machedon — „Dar ca rege ai parte măcar de o viață fericită pe acest pământ”. — „Nu cred în fericirea de aici, fiindcă aici nu există viață fără moarte, tinerete fără bătrânețe, bogăție fără lipsă, bucurie fără dureri, sănătate fără boală, adevăr fără greșeala și neprihănire fără păcat. Nu-mi trebuie tronul” — spuse tânărul.

Aici totul e deșertăciunea deșertăciunilor și goană după vânt. Dumnezeu a pregătit pentru ai Săi Impărăția Sa. Inspre ea trebuie să fie îndreptate toate gândurile și toată străduința noastră.

A-L crede pe Dumnezeu înseamnă, în al treilea rând, a recunoaște că El are dreptate în aprecierea stării tale. De multe ori un bolnav nu-și dă seama de gravitatea bolii sale. El crede însă ceiace îi spune medicul că simptomele aparțin unei boli foarte grave și urmează tratamentul indicat. Tot așa, nouă ni se pare că nu avem păcate grele și că, în general, păcatul nu este ceva grav. Dar ce pricepe un bolnav despre propria

sa boală? Noi trebuie să-L credem pe Dumnezeu că suntem toți ca niște păcătoși pierduți și că plata păcatului este moartea.

A-L crede pe Dumnezeu înseamnă apoi a crede făgăduința pe care El ne-o dă, că oricine se întoarce la El cu pocăință este primit, chiar dacă cugetul nostru ne minte și ne spune că pentru noi nu mai există iertare.

Fata unei femei cucernice fugi de acasă și ajunse o mare destrăbălată. Timp de zece ani ea trăi în desfrânări, fără să dea mamei nici măcar un semn de viață. Dar, ^{depsă} peste zece ani se trezi dintr'o dată și, cuprinsă de remușcări, luă trenul și sosi târziu noaptea în târgușorul ei de baștină. Veni la casa mamei ~~sale~~, dar — mirare — deși ora era foarte târzie, odaia mamei era luminată. Fata se speria: „Pe semne că mama o fi bolnavă. Căci nici odată n'a ars lumina la dansa la ora aceasta”. Dădu să sune la poartă, dar poarta era larg deschisă. Acum îngrijorarea ei spori: „Se vede că mama este chiar bolnavă” — își spuse ea — „și doctorul a fost chemat noaptea”. Dar când puse piciorul pe prima treaptă pentru a alerga sus, deodată auzi glasul mamei: „Rehela, tu ești?” — ^{1 A} „Da, mamă” — răspunse ea plângând. „Dar cum se face că-i larg deschisă poarta?” — „De zece ani de când ai plecat, ea nu s'a închis!” — răspunse mama. „Și cum se face că lumina-i aprinsă la tine?” — „De zece ani, de când ai plecat, ea nu s'a mai stins. Mereu te-am așteptat”, răspunse iarăși glasul mamei. ^{ie}

Așa este primit și păcătosul care se întoarce la Dumnezeu. El găsește că poarta nu i-a fost nicicând închisă și lumina nu a fost niciodată stinsă pentru el și că ~~ceiace~~ ^{ceia ce} l-a reținut a fost numai propria lui desfrânare sau teamă.

A-L crede pe Dumnezeu înseamnă a nu mai căuta să inventăm noi mijloace de a ne mântui, ci a crede în mijlocul pe care Dumnezeu ni-l arată, așa cum credem pe medic când ne recomandă un medicament și nu mai alergăm după mijloace băbești. Acest singur mijloc de mântuire este credința în Domnul Isus, jertfit pe cruce pentru păcatele noastre.

„Cine nu crede pe Dumnezeu, îl face mincinos, fiindcă nu crede mărturisirea pe care a făcut-o Dumnezeu despre Fiul Său.”

Meritul lui Avram este că, pe când noi toți credem învățați fiind de alții, el a crezut cel dintâi, dela sine, că a fost primul care L-a cunoscut pe Dumnezeu prin credință. ^{1;}

CREDINȚA — ATITUDINEA JUSTĂ ÎN TOATE DOMENIILE

Credința este atitudinea justă în toate domeniile, nu numai în acela al raporturilor cu Dumnezeu.

Lucrul acesta va fi ilustrat de următoarea pildă:

Doi oameni — unul prost și unul savant — aveau de trecut un prag. Prostul îl trecu îndată și se plantă cu ambele picioare pe scândura solidă.

Nu așa făcu însă fizicianul nostru, care stătea înaintea unei probleme foarte complicate. Pentru a face o mișcare, trebuie să „vâslească” împotriva atmosferei care apasă asupra trupului său cu o greutate mare. El trebuie să-și pună piciorul pe o scândură care călătorește cu o iuțeală de 20 de mile pe secundă împrejurul soarelui. După numai o fracțiune de secundă scândura va fi la kilometri depărtare de locul ales pentru a pune acolo piciorul. Trebuie să săvârșească această mișcare în timp ce atârână cu capul în jos afară în spațiu dintr-o planetă rotundă. Și pe o vreme când un vânt de eter suflând cu o viteză necalculată trece prin fiecare din porii săi. El mai reflectează asupra faptului că scândura nici nu există. Scândura este mai mult vid. Doar din când în când sunt semănate în acest vid miriade de încărcături electrice circulând cu viteze mari, dar cari toate împreună ocupă numai o a bilioana parte din volumul pe care scândura pare să-l umple. *Ar însemna să calci ca pe un roi de muște. Dacă o să cadă printre electroni?*

Și fizicianul stă mai întâi să calculeze. După un calcul exact, fizicianul ajunge la concluzia că ~~totuș~~ *totuși* poate intra în odaie. Dar așa-i că-i om fără minte?

Fiindcă gândirea logică, științifică, are rostul ei limitat, dar nu are ce căuta în problema trecerii unui prag. Iar credința are rostul ei și nu are ce căuta în domeniul teoriilor fizice.

Pași solizi pe pământ, în orice domeniu, facem numai prin credință.

INCHEEREA UNUI LEGĂMÂNT PRIN JERTFE

Domnul i-a mai zis lui Avram: „Eu sunt Domnul, care te-a scos din Ur din Haldea ca să-ți dau în stăpânire țara aceasta”.

Până aci, Domnul îi promisese numai că-i va da țara. Aici pentru prima oară se precizează că i-o va da în stăpânire.

Avram cere atunci lui Dumnezeu un semn, cum avea s'o facă mai târziu și Ghedeon, cum i-au cerut și fariseii semn lui Isus.

Și Domnul i-a zis: „Ia o juncană de trei ani, o capră de trei ani, un berbec de trei ani, o turturea și un pui de porumbel”, fără să-i spună mai amănunțit ce să facă cu aceste animale, căci Avram o știa el însuși.

Despre simbolismul acestor animale s'au dat diferite lămuriri. Așa d. p. talmăcitorii rabinici înțeleg pretutindeni în loc de „trei ani” — „trei viței, trei capre, etc”. Cifra nu s'ar referi deci la vârsta animalelor, ci la numărul lor. Și ar fi vorba de fiecare dată de trei animale pentru a simboliza cele trei temple cari vor exista în decursul vremurilor în Ierusalim.

Primul templu ar fi închipuit de viței, deoarece a fost precedat de episodul cu vițelul de aur și fiindcă, pe vremea lui, Ieroboam a ridicat drept obiect de închinare un vițel. Caprele ar reprezenta templul al doilea, deoarece evreii erau atunci „azei panim”, adică obraznici față de Dumnezeu. Este un joc de cuvinte bazat pe apropierea în limba ebraică între expresia pentru „capră” și cea pentru „obraznic”. Și Satan e numit „Az” — cuvânt asemănător cu capră. Or, el a stăpânit pe vremea templului al doilea. Cel de al treilea templu este reprezentat de berbeci, cari simbolizează puterea, deoarece când va fi clădit la Ierusalim al treilea templu, poporul lui Dumnezeu va fi puternic. (Midraș Raba).

Altă explicație, mai simplă, este că porunca după care animalele trebuiau să fie în vârstă de trei ani, trebuia să arate că trei generații vor fi asuprite în Egipt.

Avram a luat toate dobitoacele acestea, le-a despicat în două și a pus fiecare bucată în fața celeilalte.

La asemenea jertfe, după tăierea gâtului și vărsarea sângelui, cadavrul animalului era tăiat în mod obișnuit în lungime și bucățile erau puse unele în fața celorlalte. Părțile cari încheiau un legământ se întâlneau la mijloc și acolo depuneau jurământul. Grecii și Romanii procedau, în această privință, la fel cu evreii.

Unii au văzut în cele făcute de Avram cu aceste animale o acțiune simbolică. Imbucătățirea animalelor reprezenta primejdia pentru urmașii săi. Israelul, obiectul legământului, va fi atacat de dușmani, dar va fi liberat iarăși, așa cum — după povestirea biblică — Avram a izgonit pasărilor răpitoare, cari veniseră să se așeze pe cadavrele animalelor jertfite.

Biblia însăș ne dă alt sens al acestei tăeri în două a ani-

malelor de jertfă. Așa d. p. în cartea proorocului Ieremia, 34.18—20: „Și pe oamenii, cari au călcat legământul Meu, cari nu au păzit îndatoririle învoelii pe care o făcuseră înaintea Mea, tăiând un vițel în două și trecând prin cele două jumătăți ale lui, și anume pe căpeteniile lui Iuda și pe căpeteniile Ierusalimului, pe famenii dregători, pe preoți și pe tot poporul țării, cari au trecut printre bucățile vițelului, îi voi da în mâinile vrăjmașilor lor, în mâinile celor ce vor să le ia viața, și trupurile lor moarte vor sluji ca hrană păsărilor cerului și fiarelor pământului”.

Ceiace se întâmplase cu animalele trebuia să simbolizeze ceea ce avea să se întâmple cu urmașii lui Avram, dacă vor călca legământul cu Dumnezeu.

Așa spune și Isus: „Stăpânul robului rău îl va tăia în două (cum au fost tăiate în două animalele de jertfă la încheerea legământului) și soarta lui va fi soarta fărniciilor lor”...

PREVESTIREA ROBIEI ÎN EGIPT

„La apusul soarelui, un somn adânc a căzut peste Avram. Și iată că l'a apucat o groază și un mare întunec.”

Avram trece prin aceeași experiență prin care avea să treacă mai târziu proorocul Daniel: „Eu am rămas singur și am văzut această mare vedenie. Puterile m'au lăsat, culoarea mi s'a schimbat, fața mi s'a slujit și am pierdut orice vlagă.” Iov spune la fel: „În clipa când vedeniile de noapte frământă gândul, când oamenii sunt cufundați într'un somn adânc, m'a apucat groaza și spaima și toate oasele mi-au tremurat. Un duh a trecut pe lângă mine... Tot părul mi s'a zburlit ca ari-cul”.

Adevăratei descoperiri dumnezeiești în somn îi precede adesea groaza și cutremur, ca un fel de presimțire a apropiării unui duh mare.

Domnul a spus lui Avram: „Să știi hotărît că sămânța ta va fi străină într'o țară care nu va fi a ei; acolo va fi robită și o vor apăsa mereu, timp de patru sute de ani. Dar pe neamul căruia îi va fi roabă, îl voi judeca Eu; și pe urmă va ieși de acolo cu mari bogății”.

Lui Avram i se proorocea deci că sămânța făgăduită va fi o sămânța asuprită. Egiptul, nu Canaanul avea să fie țara în care poporul ales avea să fie crescut pentru lucrarea lui viitoare. Aceasta este de altfel o regulă pentru toate veacurile.

Deaceia Avram nici nu mijlocește pentru sămânța lui.

Și această primă școală avea să dureze 400 de ani, patru generații.

RĂSPUNDEREA EGIPTENILOR

În legătură cu această proorocie a fost ridicată problema responsabilității oamenilor înaintea lui Dumnezeu.

Odată ce asuprirea poporului lui Dumnezeu a fost proorocită de însuși Domnul, ce mai puteau face oamenii? Și ce răspundere mai au asupritorii egipteni, de pildă, pentru fapta lor?

S'au este proorocit de pildă în cartea Deuteronomului despre poporul evreu că, după moartea lui Moise, se va scula și va desfrâna după zeii cei străini ai Canaanului, pe Dumnezeu îl va părăsi și va strica legământul pe care Dumnezeu l'a încheiat cu el. Atunci ce răspundere mai au evreii? Ei împlinesc lucruri de Dumnezeu prezise. Cum mai pot ei fi pedepsiți atunci?

Răspunsul este simplu,

Era prezis că evreii vor fi necredincioși, dar aceasta era o proorocie cu caracter general, o rămășiță din poporul Israel va avea să rămână credincioasă în toate vremurile. Fiecare evreu este deci responsabil dacă se vâra tocmai printre păcătoși. Fiecare se putea abține de păcat, putea să fie în cea rămășiță.

Tot așa era prezis că evreii vor fi asupriți, dar nu era prezis care anume popor va face aceasta. Dece s'au vârit tocmai egiptenii să îndeplinească această proorocie?

Deși Biblia prezice că „totdeauna vor fi săraci”, totuși fiecare om se străduiește să scape de sărăcie. Și mulți scapă. De ce nu depun aceleași străduințe și pentru a nu fi printre cei păcătoși?

STRĂMOȘII LUI AVRAM MÂNTUIȚI

Dumnezeu i mai spune lui Avram ceva important: „Tu vei merge în pace la părinții tăi; vei fi îngropat după o bătrânețe fericită.”

Pentru Avram aceasta era o veste bună. Lui, Dumnezeu i-a făgăduit viață veșnică. (vezi pag. 29) Acum el află că se va bucura de ea împreună cu strămoșii săi, cari deasemeni au fost mântuiți prin mila lui Dumnezeu.

VÂRFUL PĂCATULUI

Totodată Dumnezeu îl lămurește pe Avram de ce nu căpătă imediat țara făgăduită: e că nelegiuirea amoriților cari o locuiau „nu și-a atins încă vârful” și deaceia pedeapsa dumnezească a nimicirii nu se putea abate încă asupra lor. Atunci când ei vor fi loviți, evreii vor putea stăpâni Canaanul în locul lor.

Important este pentru noi să aflăm cu prilejul acesta din însăș gura lui Dumnezeu că există un „vârf al păcatului”, o limită maximă a lui, dincolo de care Dumnezeu încetează să tolereze și să ierte.

Există o limită calitativă a păcatului, (păcate prea grele pentru a fi iertate), există o limită personală (sunt persoane cărora nu li se mai iartă păcatele, văzând marele har de care s'au bucurat din partea lui Dumnezeu și de care și-au bătut joc), există o limită în timp (nu se iartă păcatele cu voia după aflarea adevărului), există o limită cantitativă — păcatele cui-va pot atinge vârful, după expresia întrebuițată de însuș Dumnezeu.

Iată și versetele biblice respective:

„Hula împotriva Duhului Sfânt nu va fi iertată oamenilor” — spune Isus.

„Cei ce au fost luminați odată și au gustat darul ceresc și s'au făcut părtași Duhului Sfânt și au gustat Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor și cari ~~totuș~~ au căzut, este cu neputință să fie înnoiți iarăș și aduși la pocăință, fiindcă ei răstignesc din nou pentru ei pe Fiul lui Dumnezeu și-L dau să fie batjocorit” — scrie în Epistola către Evrei.

„Dacă păcătuim cu voia după ce am primit cunoștința adevărului, nu mai rămâne nici o jertfă pentru păcate, ci doar o așteptare înfricoșată a judecății și văpaia unui foc care va mistui pe cei răsvrățiți.”

Infricoșeze-se păcătoșii! Există o limită a păcatului!

PATRIA MAI BUNĂ

„În ziua aceea, Domnul a făcut un legământ cu Avram și i-a spus: „Semînței tale dau țara aceasta, dela râul Egiptului până la râul cel mare, râul Eufrat, adică Palestina.”

Numai că țara făgăduinței, Palestina, această îngustă fâșie de teritoriu, nu a fost formată de natură pentru a procura ocupanților ei siguranța unei așezări definitive. Intre Impără-

țiile puternice ale Nordului și ale Sudului, ea a avut totdeauna caracterul unei trecători obligatorii. Palestina este parcă făcută pentru a fi călcată în picioare. Prin faptul că, din toate țările, Dumnezeu a dat lui Avram tocmai această Palestină, a arătat că urmașii lui nu sunt chemați să aibe locaș statornic pe acest pământ.

Ei aveau să trăiască aci numai în trecere. Însăș sărbătoarea sfântă a evreilor „Pesah” (Paște) nu înseamnă oare în ebraică „trecere”?

Avram avea să înțeleagă tot mai mult că Palestina este numai un chip al țării Cerești, patria cea bună a credincioșilor. Nădăjduind în ea, Avram și cei de după el au murit în credință, căpătând numai în parte lucrurile făgăduite; doar le-au văzut și le-au urât de bine de departe, mărturisind că sunt străini și călători pe pământ.

Ce minunat lucru este credința! Cu ea vezi lucruri pe cari nu le-ai căpătat încă. Prin credință poți să urezi de bine Cerului de departe.

Avram și cei de după el au umblat ca niște călători și străini pe pământ, știind că au casa lor cea adevărată cu Dumnezeu în veșnicie, nu ca mulți dintre cei care se numesc azi evrei, membri ai poporului sfânt și cari sunt mai străini de calea către cer decât de lucrurile acestui pământ.

Dacă Avram și urmașii lui ar fi avut o părere de rău după lumea stricată din care ieșiseră, negreșit că ar fi avut vreme să se întoarcă în ea. Dar nu au vrut, ci, așa cum Rut, alt personaj biblic, a preferat să strângă spice depe marginea unui câmp străin în Țara Sfântă, decât să se întoarcă în Moab, așa și Avram a dorit pentru sămânța sa o Patrie mai bună, adică o Patrie Cerească, chiar cu prețul unei lungi și aspre robii premergătoare.

„De aceea” — spune apostolul Pavel în Epistola către Evrei (adică pentru simplul fapt că doreau o patrie cerească) — „lui Dumnezeu nu-i este rușine să se numească Dumnezeul lui Avram și al urmașilor săi”.

Ei erau păcătoși, dar Dumnezeu nu s'a rușinat de ei.

Orice păstor de biserică s'ar rușina astăzi de o turmă ca aceea a personajilor Vechiului Testament, de păcătoși ce erau. Dar lui Dumnezeu nu-i este rușine de ei, căci aveau în inima lor acest minunat dor după cer.

POLIGAMIA

Domnul a făcut și un legământ cu Avram și i-a spus: „Semintei tale dau țara aceasta, dela râul Egiptului până la râul Eufrat și anume: țara Cheniților, a Chenezitilor, a Cadmoniților, a Hetiților, a Ferezitilor, a Refaimiților, a Canaanitilor, a Ghirgasiților și a lebusiților”.

Era fixat clar ce se va da sămânței lui Avram. Dar Avram nu avea sământă. Nu avea copil. Căci Sarai, nevasta lui, nu-i născuse.

Cum ea avea însă o roabă egipteană, numită Agar, Sarai a spus lui Avram: „Iată, Domnul m'a făcut stearpă. Intră, te rog, la roaba mea! Poate voi avea copii dela ea”.

Avram a ascultat cele spuse de Sarai. „Atunci Sarai, nevasta lui Avram, a luat pe Egipteanca Agar, roaba ei, și a dat-o de nevastă bărbatului său Avram, după ce Avram locuise ca străin zece ani în țară”.

În acest pasagiu biblic, ne întâlnim prima oară cu faptul că patriarhii aveau mai multe neveste. Experiența necazurilor lor ne arată cât de rea este această stare.

Sarai a fost cea care l'a împins la asta. Știind cele făgăduite de Dumnezeu, ea recursese la acest mijloc în graba de a vedea cuvintele lui Dumnezeu împlinite. Sarai avea în ea ceva **din graba necredinței.**

Dar era și mărinimie în fapta ei. Măcar dacă predicatorii sterpi ai cuvântului lui Dumnezeu ar imita această mărinimie a sterpei Sara și ar îndrepta suflete spre alții mai rodnici decât ei!

De notat este însă expresia biblică: „Sarai a dat-o pe Agar de nevastă bărbatului său Avram.” Legătura dintre Avram și Agar trebuia să fie vremelnică. Avram avea să rămână bărbatul Sarei.

Agar rămasă însărcinată, a început să o disprețuiască pe Sarai. Sarai, indignată, îi zice lui Avram: „Asupra ta să cadă această batjocură care mi se face!” Avram a răspuns Sarei: „Iată roaba ta este în mâna ta. Fă-i ce-ți place!” Atunci Sarai s'a purtat rău cu ea. Și Agar a fugit dela ea.

Nu trebuie să înțelegem din această povestire a Bibliei că Sarai ar fi maltratat-o pe Agar. Va fi făcut-o numai să simtă depedența ei. Și aceasta din motive bune. Pentru că copilul care avea să se nască să fie crescut după voia și în credința Sarei.

DUMNEZEU TRIMITE PE AGAR ÎNAPOI LA STĂPÂNA EI

Bine-înțeles că acest motiv nu a fost apreciat de Agar. Și ea a fugit.

„Ingerul Domnului” (sau cum se spune în originalul Bibliei „Ingerul Iehova” — un înger care este Iehova, adică Dumnezeu) a găsit-o lângă un izvor de apă în pustie și anume lângă izvorul care este pe drumul ce duce spre Sur” (o pustie din cele mai îngrozitoare).

Și El s'a arătat lui Agar, zicându-i: „Agar, roaba ^{Sarai} Sarei...” ^{Sarei} li amintește astfel de starea ei adevărată, de care ea a uitat când a luat hotărârea de a fugi. Și el o întreabă: „De unde vii și unde te duci?”

Mântuitorul știa desigur, dar îi pune aceste întrebări ca să-i trezească conștiința.

Ea a răspuns: „Fug de stăpâna mea, Sarai”.

„Ingerul Domnului i-a zis: „Întoarce-te la stăpâna ta și supune-te sub mâna ei! Îți voi înmulți foarte mult sământă și ea va fi atât de multă la număr că nu va putea fi numărată. Iată, acum ești însărcinată și vei naște un fiu cărui îi vei pune numele Ismael, căci Domnul a auzit mahnirea ta,” El, cel care aude mahnirile tuturor.

Ea a numit Numele Domnului care-i vorbise: „Tu ești Dumnezeul vederii”, căci ea-L văzuse chiar pe Dumnezeu în persoana Mântuitorului.

Agar întoarsă la stăpâna ei, a născut lui Avram un fiu. Și Avram a pus fiului, pe care i l'a născut Agar, numele Ismael, după porunca dată de către Inger Agarei. Avram, înțe-

1) Ingerul Iehova este o expresie mult obișnuită în Vechiul Testament pentru Mântuitorul, a doua persoană a Dumnezeirii.

Că Ingerul acesta al Domnului este identic cu Dumnezeu, că Mântuitorul este deci Dumnezeu, vedem în Geneza 22. 1—2: „Ingerul Domnului l-a strigat pe Avram din ceruri și ia zis: „ . . . știu că te temi de Dumnezeu întrucât n'ai cruțat pe fiul tău, pe singurul tău fiu pentru Mine.” Dar oare pentru cine altul decât pentru Dumnezeu însuși era Avram gata să-și jertfească fiul? Dumnezeul acesta este deci identic cu Ingerul Domnului.

Al doilea loc doveditor este Exod, capitolul 3. În versetul 2 ni se spune că „Ingerul Domnului i s'a arătat lui Moise într'o flăcără de foc . . . și a zis: „Eu sunt Dumnezeul tatălui tău...” Deci Ingerul Domnului este Dumnezeul patriarhilor.

La fel în Judecători 6, 11. Ingerul Domnului îi apare lui Ghedeon, dar din continuarea povestirii se vede că cel care vorbește este însuși Domnul. La fel în Judecători 13 și în Geneza 48, 15—6.

Mântuitorul nostru Isus este deci Dumnezeu din veșnicie.

leptit de întâlnirea cu Melhisedec, nu are nici-un motiv să se îndoiască de faptul că și Egipteanca Agar a putut avea o adevărată descoperire dumnezeiască și pune copilului un nume potrivit cu această vedenie.

UMBLETUL PE CALEA LUI DUMNEZEU

Când a fost Avram în vârstă de 99 de ani, Domnul S'a arătat și i-a zis: „Eu sunt „El Șadai”, adică Dumnezeuul care-ți ajunge”. Sensul este că-i deajuns pentru fericirea lui Avram să-L vadă pe acest Dumnezeu, că harul Acestuia îi este de ajuns.

Și Domnul a continuat: „Umblă înaintea mea și fii fără prihană!”

Există două feluri de a umbla pe calea lui Dumnezeu.

Despre Noe este scris că umbla „cu Dumnezeu”, ca un copil mic, ținut de mână, care umblă cu tatăl său.

Avram îl întrece pe Noe în credință. Pe el, Dumnezeu nu mai vrea să-l mai țină de mână. Ca unui copil crescut mare, îi spune: „Nu mai ești mic să te țin de mână. Nu mai trebuie să umbli cu Mine. Umblă înaintea Mea și fii fără prihană!”

Tatăși, Totuș, unii credincioși nu s'au liberat încă de tendința bolnăvicioasă de a voi să fie copii mici ai lui Dumnezeu, să simtă mereu mâna lui Dumnezeu în a lor. Bucurați-vă dimpotrivă că Dumnezeu are încredere în voi ca într'un băiat mai mare!

Ochiul Lui continuă să privegheze asupra noastră, din când în când auzim din spate glasul călăuzitor al Tatălui. Încolo însă „vom umbla înaintea Domnului pe pământul celor vii.”

„Nu te vei numi Avram, ci numele tău va fi Avraam, căci te fac tatăl multor neamuri.”

Odată ce trebuia să devie tatăl multor neamuri, Avram trebuia să-și schimbe și forma numelui așa cum se pronunța în Haldea, de unde venea, și să-l asimileze cu dialectul canaanitean. Pentru a deveni tatăl multor neamuri, trebuie să ai talentul de a te asimila diferitelor medii, adică de a te face tuturor toate. Aceasta-i unul din rosturile schimbării numelui și aici și la Sarai.

În al doilea rând este un adevăr verificat adesea că destinul unui om este conținut în numele său (aceasta se vede mai ales în numele pline de sens ale personajilor biblice). Schim-

barea numelui schimbă destinul. El capătă acum chemarea de a deveni tatăl multor neamuri.

„Voi face un legământ între Mine și tine. Te voi înmulți nespun de mult, voi face din tine neamuri întregi.” Și adevărat este că din Avram au ieșit neamuri întregi: arabii prin Ismael, madianiții, sabeeni și alții prin Chetura, edomiții prin Esau, evreii prin Isaac și, după credință, întreaga creștinătate.

Aceasta-i al doilea legământ între Dumnezeu și Avraam. Prin primul, Dumnezeu promisese urmașilor lui Avraam țara Canaan. Acum făgăduiește marea înmulțire a poporului evreu care avea să iasă din el.

De remarcat este legătura între două fenomene: Dumnezeu îi spune lui Avraam: „Fii fără prihană... și te voi înmulți nespun de mult.” De neprihănirea personală a unui credincios depinde dacă numărul credincioșilor împrejurii lui va crește. Mântuirea sau nemântuirea unei grămezi de oameni depinde de neprihănirea celui credincios.

PORUNCA TĂIERII ÎMPREJUR

„Dumnezeu a zis lui Avram (la vârsta de 99 ani): „Să păzești legământul meu, tu și sămânța ta după tine, din neam în neam. Acesta este legământul Meu pe care să-l păzești între Mine și voi și sămânța ta după tine: tot ce este parte bărbătească între voi să fie tăiat împrejur.”

Dece aceasta abia la 99 de ani? Pentru a se arăta că ușa nu-i închisă pentru nimeni. Prin tăierea împrejur la această vârstă înaintată s'a arătat că nu-i niciodată prea târziu pentru un om să se întoarcă la Dumnezeu.

Dar încă ceva ne este arătat aci: că pentru a face parte din poporul lui Dumnezeu nu i deajuns să duci o viață morală, nu-i deajuns nici o viață de credință. După 99 de ani de viață, după mulți ani de credință, i se cere abia lui Avram tăierea împrejur.

Este drept că tăierea împrejur era numai un simbol al legământului. Dar simbolul este o parte esențială a legământului însuș. Tăierea împrejur este numită chiar „legământ”. Cine nu ține simbolul era considerat că a călcat legământul.

Așa este și acum. Nu ajunge ca un om să ducă o viață morală. Nu ajunge nici să ducă o viață de credință. El trebuie în împrejurări normale să primească și semnele legământului, formele pe care nu avem voie să le disprețuim cu grămada,

căci unele dintre ele sunt de însuși Dumnezeu rânduite: botezul, cina, căsătoria, împărțirea funcțiilor în Biserică, diferite rugăciuni, punerea mânilor, etc.

Acestea, ca tăerea împrejur altădată, sunt semne exterioare servind a deosebi poporul lui Dumnezeu de restul lumii.

Acum, ritualul circumciziei exista la multe triburi sălbatece, dar nu exista la popoarele care locuiau în Canaan. Prin acest rit familia lui Avraam era distinsă deci de cei dimprejur. Circumcizia va servi drept semn de recunoaștere a urmașilor lui Avraam.

Dar de ce a fost aleasă tocmai circumcizia ca semn al legământului? Fiindcă stricăciunea păcatului introdusă în firea omenească de cădere este concentrată în organul de procreare. Nicăeri păcatul nu apare atât de puternic ca în viața sexuală. Deaceia primul lucru necesar pentru sfințirea vieții este curățirea sau sfințirea organului prin care se propagă viața. Circumcizia are rostul acesta.

Ritualul acesta era foarte potrivit pentru ceiace vroia Dumnezeu dela Avram, ș. a. ca acesta să suprimă în viața lui ceiace era nefolositor. Dumnezeu nu vroia dela Avram să trăiască fără nevastă, nu vroia ca el să se facă famen. El nu cere imposibilul, uciderea dorințelor firești, ci posibilul: înfrânarea lor, adică tăerea împrejur.

Odată ce evreii au pierdut din vedere acest sens, circumcizia a devenit o pură formă. Odată ce un evreu caută să ațâțe poffa lui sexuală, din circumcizie nu mai rănține decât un semn că omul respectiv poate fi bătut sau maltratat fără grijă: este cu siguranță un evreu.

„Să vă tăiați împrejur în carnea prepuțului vostru. Și aceasta să fie semnul legământului dintre Mine și voi” — a zis Domnul lui Avram.

Circumcizia era cunoscută în Egipt înainte de Avram, ea săvârșindu-se acolo între 8-14 ani, ca și la alte popoare din Africa, Asia și America. Este probabil că Avram a aflat despre ea în timpul călătoriei sale în această țară. Dumnezeu pare că-i vorbește de ea ca de un lucru cunoscut.

„La vârsta de opt zile” — glăsuia porunca — „orice copil de parte bărbătească dintre voi să fie tăiat împrejur...”

Tăerea împrejur a copilului crează pentru acesta un fapt împlinit. Înainte de a deveni conștient, el primește înscris în trupul său destinul său de membru al poporului lui Dumnezeu, destin pe care apoi îl va urma. (Acesta este și rostul botezu-

lui copiilor). Pe dealtăparte, tăerea împrejur la opt zile este o durere mai mică și pentru copil și pentru părinți.

Și porunca închee cu cuvintele: „Un mascul netăiat împrejur în carnea prepuțului lui să fie nimicit din mijlocul neamului său: a călcat legământul Meu.” (după original)

Se înțelege însă că se pune astfel în primejdie tatăl care nu circumcide copilul, iar nu copilul. Asta apare clar din povestirea aflată în cartea exodului, capitolul 4,24-6, unde Dumnezeu vrea să-l omoare pe Moise, fiindcă nu și-a tăiat împrejur băiatul. Dumnezeu nu se războiește cu pruncii.

Copilul este în primejdie numai dacă nu se circumcide el însuși la maturitate.

Deși legea aceasta este atât de categorică, evreii au înteles totdeauna cu drept cuvânt, că rămâne la aprecierea lor, dacă anumite împrejurări îi îndreptățesc să treacă peste porunca aceasta sau peste vre-o altă poruncă. Legea este făcută pentru om și omul o mănuește după împrejurări, nu invers. Astfel Moise, după experiența sa proprie amară cu neglijarea circumciderii băiatului său, se hotărăște totuși să considere circumcizia copiilor născuți în pustie ca lipsită de orice rost. Și nu sunt nimiciți pentru aceasta nici părinții, nici copiii.

În acest fel liber umbla poporul lui Dumnezeu cu legea dela început. Aceasta a fost un precedent pentru Apostolul Pavel, care în epistolele lui a învățat pe creștinii credincioși că nu au obligația să mai respecte porunca tăerii împrejur, cum susțineau unii adversari ai lui.

Formele au un rost numai atâta timp cât îndeplinesc această menire de a distinge pe credincioși de păgânii dimprejur. În pustie, pe când erau singuri, evreii nu au fost circumciși, neexistând primejdie pentru ei de a se contopi cu alții. La fel acum, când cei păgâni la suflet și-au însușit toate formele creștinătății, tocmai lipsa celor mai multe forme cari nu au teme în Biblie este ceea ce deosebește de ei pe omul cu adevărat credincios.

Iarăș e de ținut în seamă că ceiace poate fi foarte important într-o perioadă, poate să-și piardă complect valoarea mai târziu. Aceiaș Biblie care conține porunca atât de categorică a tăerii împrejur, ne învață în altă parte că, după venirea lui Messia, acest rit nu mai are rost.

Nu mai are rost mai ales ca simplă ceremonie, așa cum se practică astăzi la evrei. Se înțelegea dela sine că părintele care-și circumcide copilul va călca pe urmele lui Avraam și

în ceiace privește credința. Fără credință, orice ceremonie religioasă este lipsită de valoare.

~~TĂIEREA~~ TĂIEREA IMPREJUR

Avraam și familia lui, neavând atunci niciun motiv din cele cari au îndrituit pe urmași de ai lor să calce porunca, s'au tăiat împrejur îndată.

Sfaturi bune date de prieteni nu le vor fi lipsit.

Unii îl vor fi asigurat pe Avraam: „Nu are niciun rost să te mutilezi. Ce, nu poți să fii credincios și fără să săvârșești acest rit?”

Alții i vor fi spus: „Ești prea bătrân. La vârsta ta nu mai ești în stare să suporti o asemenea operație.”

Dar pe Avram nu puteai să-l prinzi cu aldeastea. La el, poruncile lui Dumnezeu se executau fără cârtire și fără șovăială.

FELURITE TĂIERI IMPREJUR

Dar nu numai organul de procreare are nevoie de tăere împrejur. Mai există și alte părți ale trupului omenesc cari trebuie tăiate împrejur. Acestea sunt:

1) Urechea. Proorocul Ieremia se plânge de Israeliti: „Urechile lor este netăiată împrejur și nu sunt în stare să ia aminte. Iată, Cuvântul Domnului este o ocară pentru ei și nu le place de el.”

Urechile omenească ar trebui să fie mereu deschisă pentru glasul lui Dumnezeu.

2) Gura. Moise, trimis să vestească Cuvântul lui Dumnezeu, îi spune Domnului: „Cum are să mă asculte Faraon pe mine, care sunt netăiată împrejur la buze?” (după original). Este desigur un limbaj figurativ. Omul ar trebui să aibă o gură mereu plină de laudele Domnului.

3) Inima. Tăierea împrejur a inimii e cea mai importantă. Este așa de importantă încât, în comparație cu ea, aceia a organului de procreare apare drept nimic. Ieremia spune: „Toată casa lui Israel are inima netăiată împrejur”, ceiace însemnează că inima lor nu bătea pentru Dumnezeu, nu era plină de dragostea Lui.

Ai fi aceste tăieri împrejur? Sunt urechile tale, buzele tale, inima ta, consacrate lui Dumnezeu?

ESTE PROMIS ISAAC

Scurtă vreme după tăierea împrejur, căreia i s'a supus și Ișmael, — când Ișmael va fi fost mai sigur decât oricând că el e moștenitorul — Dumnezeu, apărându-i încă odată lui Avraam, i promite un fiu din Sara.

Atunci „Avram a râs (cuvântul ebraic pentru „a râs” este „lthak”, adică exact numele ebraic al fiului „Isaac”), căci a zis în inima lui: „Să-i se mai nască oare un fiu unui bărbat de 100 de ani? Și să mai nască oare Sara la nouăzeci de ani?”

Primii oameni avuseseră, într'adevăr, copiii și la vârste mai înaintate, dar asta înainte de potop. De opt generații încoace, nimeni nu mai născuse după vârsta de 70 de ani.

Avraam avea deaceia temei să râdă.

Dumnezeu vorbind de această dată cu Avraam i-a promis că Sara va fi mama unor neamuri întregi. Or, era ridicol să te aștepti ca dintr'un om de o sută de ani și dintr'o femeie de nouăzeci să iasă neamuri întregi și mai ales acel un popor atât de mare și de încărcat cu făgăduințe. Chiar începutul poporului lui Dumnezeu este de râs. Dacă se ține seamă numai de împrejurările de pe pământ, istoria și nădejdiile poporului lui Dumnezeu sunt ridicole încă acum. Ele capătă o rațiune numai dacă se ține seamă de voia lui Dumnezeu ca factor principal. Și când El vrea, toate sunt cu putință. Avraam nici nu știa ce forțe uriașe pusese Dumnezeu în el. El crede că nu mai are putere pentru procrearea unui fiu și când colo avea să aibă încă șapte (Geneza 25.2).

Avraam s'ar mulțumi cu mai puțin. El îl roagă pe Dumnezeu: „Să trăiască Ișmael înaintea Ta!”

„Dumnezeu a zis: „Cu adevărat, nevastă-ta Sara îți va naște un fiu. Și-i vei pune numele Isaac” (adică „a râs”).

Copilul va purta acest nume spre a-i aduce mereu aminte lui Avraam de râsul neîncrezător cu care a primit la început făgăduința lui Dumnezeu.

SUB STEJARII LUI MAMRE

„Domnul i s'a arătat iarăși lui Avraam la stejarii lui Mamre”. Arătarea aceasta a avut loc, pe când Avraam ședea la ușa cortului, în timpul zădufului zilei.

Deși el avea durerile tăierii împrejur, el nu căuta umbra, ci gândul lui era să adăpostească pe trecători. Ii era poate teamă că după circumcizia, care-l separa de alți oameni, aceștia nu-l vor mai vizita.

„Avraam a ridicat ochii și s'a uitat. Și iată că trei bărbați stăteau în picioare lângă el. Când i-a văzut, a alergat înaintea lor (a alergat deși era bătrân și abia de curând suferise operația) și s'a aplecat până la pământ", acesta fiind pe atunci, felul obișnuit de salutare.

„Apoi a zis: „Doamne,*) dacă am căpătat trecere în ochii Tăi, nu trece rogu-Te pe lângă robul Tău". Ce frumoase cuvinte! Avraam, ca și Lidia pe vremea apostolilor, avea rarul talent de a face binele în așa fel ca și cum el ar fi cel căruia i se face un serviciu primindu-l.

Și Avraam mai spune trecătorilor: „Îngăduiți să se aducă puțină apă ca să vi se spele picioarele! Și odihniți-vă sub copacul acesta!" Băgați bine de seamă la expresie: „să vi se spele picioarele"! Avraam era primitor de oaspeți, totuși nu s'ar fi înjosit până într'atâta încât să spele el însuși picioarele cuiva. Asta era socotit prea degradant. Atâta umilință numai Isus a avut. El a spălat cu mâinile Sale proprii, picioarele ucenicilor Săi.

„Am să mă duc să iau o bucată de pâine, ca să prindeți la inimă..." Avraam promite puțin. În fapt însă, le-a dat un vițel gătit, unt și lapte. Și el și alte personaje biblice au bunul obicei de a promite puțin și de a face mult.

Așa d. p. Isus cheamă pe oameni la El, promițându-le puțin: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați și Eu vă voi da odihnă." Dar el ne dă cu mult mai mult decât odihnă; El ne face părtași ai slavei Sale veșnice.

„Și Avraam a luat un vițel tânăr și bun și l-a dat unei slugi să-l gătească în grabă". Avraam știa că orice om care trece pe lângă cortul lui este trimis de Dumnezeu ca el să-i facă un bine. Deaceia această grabă în a servi.

Ceiece este mai frumos aci, este că, la buna primire a oaspeților colaborează toată casa: Avram, soția, slugile, pe când Lot care găzduște mai târziu și el doi din acești băr-

*) Talmudul babilonic se îndoiește dacă cuvântul „Doamne" („Adonai" în ebraică) însemnează aici Dumnezeu. Onkelos, autorul unei străvechi repovestiri în limba haldaică a Vechiului Testament, traduce simplu prin „Dumnezeu", iar Saadia traduce: „O, locțiitor de Dumnezeu".

Autorii Talmudului erau, desigur, jenați de faptul că Dumnezeu apare aci în chip de bărbat, însoțit de doi îngeri, cum avea s'o facă mai târziu în persoana lui Isus, căci cu aceasta apărea cât de lipsită de sens este împotrivirea lor față de învățătura despre intruparea lui Dumnezeu în persoana lui Isus.

bați, trebuie să facă toate singur. Familia acestuia nu fusese educată să împărtășească sentimentele lui.

„Avram însuși a stat lângă oaspeți, sub copac, și le-a slujit până au mâncat".

Din faptul că Dumnezeu și îngerii au mâncat, cartea rabinică „Șemot Rabba" trage concluzie: „Dacă vii într'un oraș, condu-te după obiceiul lui! Moise s'a suit sus, unde nu-i mâncare și băutură și s'a făcut ca cei de sus. Îngerii s'au pogorît pe pământ, unde este mâncare și băutură și au mâncat și au băut și ei".

RĂSUL SAREI

„Unul din cei trei bărbați a zis lui Avraam: „La anul pe vremea aceasta Mă voi întoarce negreșit la tine.*) Și iată că Sara nevastă ta va avea un fiu".

Sara, auzind această făgăduință, a râs și ea în sine, cum o făcuse mai înainte și Avram, cu atât mai mult cu cât ea habar nu avea că bărbatul care-i dădea această făgăduință extravagantă era Dumnezeu.

În orice caz, nu mai ieșim din ridicol la nașterea poporului lui Dumnezeu.

„Domnul a zis atunci lui Avram: „Pentru ce a râs Sara?" Așa ne întreabă parcă Dumnezeu pentru fiecare râs al nostru.

~~În general, credinciosul trebuie să evite râsul.~~

Isus spune: „Vai de voi, cari râdeți acum, pentru că voi

*) Făgăduința aceasta s'a și realizat, fără însă ca nașterea lui Isaac să fi fost însoțită de o nouă apariție a lui Dumnezeu, deși Acesta spusese: „La anul mă voi întoarce negreșit la tine".

Cuvintele acestea ne sunt foarte folositoare la înțelegerea pasagiului dificil din Evanghelia după Matei cap. 18, 28: „Adevărat vă spun, că unii din cei ce stau aici nu vor gusta moartea, până nu vor vedea pe Fiul Omului venind în împărăția Sa". Or, toți cei ce L-au văzut pe Isus au murit fără să-L fi văzut revenind.

Scriptura spune că Dumnezeu apare, chiar când El se manifestă numai în efectele omniprezenței, justiției și dragostei Sale, acest fel de a se exprima explicându-se prin larga măsură de credință, care vede în dosul efectului vizibil pe Autorul lui invizibil. Nimeni nu s'a mai întors după un an la Avraam din acești trei cari vorbeau cu el. Dumnezeu nu a revenit într'un chip văzut, ci numai în împlinirea făgăduinței Sale.

Așa generația lui Isus L-a văzut pe Acesta revenind, în judecarea Ierusalimului.

veți plânge și vă veți tânguî." Iar apotolul Pavel scrie: „Să nu se audă între voi glume.”

Isus a plâns adesea. Dar nu-i scris că ar fi râs vreodată în mijlocul realităților atât de tragice ale acestei lumi.

Și acum un amănunt, care arată marea delicatețea a lui Dumnezeu. Sara, răsând în sine, spusese: „Acum, când am îmbătrânit, să mai am poftă?” (Ei i se promisese un copil. Iar ea credea că trebuie să aibe pentru aceasta toate accesoriile, ca poftele sau capacitatea naturală de a zămisli. În mentalitatea ei, copilul nu putea fi decât un rezultat accesoriu al împlinirii poffelor.) Și adăugase: „Domnul meu, bărbatul deasemenea este bătrân”. Dar Domnul îi spune lui Avram: „Pentru ce a răs Sara zicând: „Cu adevărat să mai pot avea copii eu, care sunt bătrână?”, păstrând însă sub tăcere, partea din spusese Sarei, care era jignitoare pentru Avram.

Și Dumnezeu întreabă: „Este oare ceva prea greu pentru Domnul?”

Sara a făgăduit că a răs și a zis: „N'am răs!”, căci i-a fost frică. Din frică isvorăsc mereu minciuni.

Dar el a zis: „Ba da, ai răs”.

DUMNEZEU ANUNȚĂ DISTRUGEREA SODOMEI ȘI GOMOREI

Domnul a zis: „Să ascund Eu oare de Avram ce am să fac?” *) Avraam, având făgăduințele, trebuia să fie inițiat în tainele lui Dumnezeu. „Taina Domnului este cu cei fără prihană” — spune înțeleptul Solomon. Deaceia credinciosul poartă liniștit. Asupra lui nu se va abate nicio nenorocire fără veste.

„Căci” — a zis Domnul — „îl cunosc (în sensul „l'am ales, am făcut din el obiectul dragostei și grijei Mele”) și îl știu că are să poruncească fiiiilor lui și casei lui după el să țină Calea Domnului, făcând ce este drept și bine, pentruca astfel Domnul să îndeplinească față de Avraam ce i-a făgăduit”.

Făgăduința dată lui Avraam nu este necondiționată.

Mai târziu apostolul Pavel avea să se lupte contra ideii că făgăduințele lui Dumnezeu sunt condiționate de împlinirea poruncilor rigide ale legii mozaice, care nu conține voința lui

*) Dacă acesta este principiul lui Dumnezeu, cum s'ar fi putut oare ca Dumnezeu să ascundă poporului evreu faptul că temolul al doilea va fi distrus? Dar care-i profetul, afară de Isus, care a proorocit acest fapt? Și dacă Isus l-a proorocit, nu este oare Isus „Proorocul”?

Dumnezeu în stare pură. Multe părți din ea sunt determinate de anumite împrejurări istorice și geografice, o mare parte din ea este vremelnică, în multe legea mozaică conține un compromis între voia lui Dumnezeu și împietrirea oamenilor.

Dar „ce este drept și bine” trebuie să faci pentru a avea parte de făgăduințele lui Dumnezeu.

Acum, este adevărat că Avraam nu a făcut totdeauna ce este drept și bine. Rău s'a purtat față de Faraon, față de Sara și, cum vom mai vedea, față de Hagar și regele Gherarului. Dar el merge pe o linie dreaptă și bună, deși cu greșeli. Și pe o asemenea linie trebuie să mergem și noi, pentru a avea parte de făgăduințele lui Dumnezeu și pentruca El să ne descopere tainele Sale.

Multe taine i va fi descoperit Dumnezeu lui Avraam în ziua aceia. Și taina venirii lui Isus, ca Mântuitor al Israelului, vestea care l'a făcut pe Avraam să salte de bucurie. Dar numai o convorbire dintre Dumnezeu și Avraam ne este redată amănunțit.

Domnul a spus lui Avraam: „Strigătul împotriva Sodomei și Gomorei s'a mărit și păcatul lor este într'adevăr nespus de greu”.

În cartea proorocului Ezechiel cap. 16,9 găsim descris păcatul lor: „Iată care a fost nelegiuirea soarei tale, Sodoma: era îngâmfată, trăia în belșug și într'o liniște nepăsătoare ca și fiicele ei și nu sprijinea mâna celui nenorocit și lipsit”.

O asemenea viață, viața obișnuită a societății de astăzi, este denumită de Dumnezeu „păcat nespus de greu”.

„De aceia” — a continuat Domnul — „Mă voi pogori acum (desigur că acest cuvânt nu trebuie înțeles literal) să văd dacă în adevăr au lucrat în totul după zvonul venit la Mine. Și dacă nu va fi așa, voi ști”.

Să fim atenți la zvonurile pe cari le scoatem sau le colportăm. Ele ajung până la Dumnezeu. Și dacă nu va fi așa precum zicem, Dumnezeu va ști.

Dar tot așa să nu ne îngrijorăm dacă sunt scoase împotriva noastră zvonuri neadevărate! Dumnezeu le controlează întâi, grijă pe care — din păcate — nici copiii lui Dumnezeu cei mai buni nu o au totdeauna.

AVRAAM MIJLOCEȘTE PENTRU CETĂȚILE VINOVATE

„Bărbații aceia s'au depărtat și au plecat spre Sodoma. Dar Avraam stătea tot înaintea Domnului”.

În Septuaginta, prima traducere greacă a Bibliei, scrie în acest loc: „El era unul care stă liniștit, un „Hestos”, înaintea Domnului”. Oricine vrea să se apropie de Dumnezeu cel care stă veșnic liniștit, trebuie să fie el însuși unul care stă liniștit.

Lui Moise, Dumnezeu îi spuse: „Tu stai aici cu Mine, și-ți voi spune toate poruncile, legile și rânduielile...” Cât timp cineva nu s'a învățat să stea liniștit, Dumnezeu nu-i poate vorbi.

„Avraam s'a apropiat și a zis: „Vei nimici tu oare și pe cel bun împreună cu cel rău?”

Noi acum cunoaștem răspunsul la această întrebare. Este conținut în cartea proorocului Ezechiel, cap. 21.3—4: „Vreau să nimicesc cu desăvârșire din mijlocul tău pe cel neprihănit și pe cel rău, orice făptură”.

Mânia lui Dumnezeu, odată deslănțuită, nu mai alege. Alegerea se face abia la judecata lui Dumnezeu.

Dar Avraam nu știa încă lucrul aceasta. Și el întreabă de aceia: „Poate că în mijlocul cetății (adică nu numai „în cetate”, dar izolați, ci „în mijlocul cetății”, în vârtoarea ei, acționând printre locuitorii ei, căci așa trebuie să fie un om drept) sunt cincizeci de oameni buni (cari ar putea converti pe ceilalți); li vei nimici oare și pe ei?”

„Și Domnul a zis: „Dacă voi găsi în Sodoma cincizeci de oameni buni în mijlocul cetății, voi ierta tot locul acela din pricina lor”, căci acesta ar fi semnul că răutatea nu a atins încă culmea.

Dumnezeu nimicește un loc abia când a pus vârf răutății sale și atunci cad toți la fel. Dar cât timp există în el o oarecare bunătate, locul este cruțat.

Avraam se tocmește cu Dumnezeu pentru aceste cetăți, ajungând la urmă să se roage să fie cruțate chiar dacă se găsesc numai zece oameni dreți în ele. Simțământul lui de dreptate se revoltă împotriva gândului că ar putea fi distruse, cât timp se mai găsește acolo neprihănire îndestulătoare. Și Dumnezeu este de acord cu el, ceiace dovedește că conștiința dreptății este glasul lui Dumnezeu în noi. Tocmeala și treptata scădere a cifrei celor buni necesari pentru a scăpa cetățile dela 50 la 10 trebuie să arate neînsemnătatea numărului înaintea dreptății lui Dumnezeu. Aceasta apare deosebit de clar în versetul 28: „Poate că din cincizeci de oameni buni vor lipsi cinci: pentru cinci vei nimici tu oare cetatea?”

Dumnezeu cinstește un număr mic de dreți tot atât cât

cinstește un număr mare, căci importantă este la El numai dreptatea.

Avraam se tocmește până ajunge la numărul de zece. Este mulțumit să obțină dela El făgăduința că cetățile vor fi cruțate dacă vor fi găsiți zece dreți în ele. Mai departe el nu merge cu cererea lui, deoarece familia lui Lot număra poate 10 inși (Lot, soția, două fete nemăritate, cel puțin două măritate, gineri și poate, doi nepoți). Și el credea că Lot este credincios împreună cu familia lui. Avraam nu știa că Lot este singurul neprihănit între ai săi. Lot, departe de a fi câștigat și suflete străine pentru Dumnezeu, ca Avraam, nu câștigase nici măcar familia lui. Avraam ar fi făcut mai bine dacă ar fi continuat să se roage. În materie de rugăciune, Dumnezeu însuși ne îndeamnă: „Nu cereți puțin!”

Dacă Avraam s'ar mai fi rugat, Dumnezeu desigur că s'ar fi mulțumit cu mai puțin decât zece. În cartea proorocului Ieremia, El spune că este gata să ierte Ierusalimul, dacă se găsește un singur om care să înfăptuiască cu adevărat ce este drept, nu ca Lot, care, deși om neprihănit în comparație cu alții, era departe de idealul lui Dumnezeu.

Deacea Sodoma și Gomora nici nu au fost cruțate. Când, a doua zi dimineață, Avraam și-a îndreptat privirile spre Sodoma și Gomora, a văzut doar un fum, ca fumul unui cup-tor mare, ieșit din tainicile fântâni ale adâncului. Cetățile fuseseră nimicite.

Nu mai Lot a fost salvat.

AVRAAM ÎN GHERAR

„Avraam a plecat de acolo în țara de miază-zi, s'a așezat între Cadeș și Șur și a locuit ca străin în Gherar”.

Avraam a plecat într'o regiune singuratecă, în care nu sunt comunicații învecinate cu pustia Sur. Doar din când în când mergea în orașul Gherar, probabil pentru a se aproviziona. El se izolează iarăși înainte de nașterea lui Isaac.

Intenția lui de a trăi într'o oarecare retragere era bună, numai că o frică neîntemeiată îl îndeamnă iar la păcat. Avraam zicea iar despre Sara, nevastă-sa: „Este sora mea”. „S'a temut să spună că este nevastă-sa, ca să nu-l omoare oamenii din cetate din pricina ei”.

Abimelec, împăratul Gherarului, neștiind că Sara este nevasta lui Avraam, a trimis și a luat-o la el.

Pentru noi pare de neînțeles ca regele Gherarului să o fi

poftit, deși ea avea 90 de ani. Dar se vede, că în ciuda vârstei înaintate, ea se păstrase frumoasă prin o adevărată minune dumnezeiască.

Păcatul era al lui Avraam. De data aceasta era cu atât mai grav, cu cât era repetat. Și apoi, Sara era însărcinată acum cu copilul făgăduinței. Cum prostituiază el mama unui asemenea copil?

„Atunci Dumnezeu s'a arătat noaptea în vis lui Abimelec”.

În general, Dumnezeu vorbește adesea prin visuri, prin vedenii de noapte, când oamenii sunt cufundați într'un somn adânc, când dorm în patul lor. Dumnezeu apare în vis și lui Laban și lui Israel. El vorbește deci celor buni și celor răi.

Și Dumnezeu i-a zis lui Abimelec: „Iată, ai să mori din pricina femeii pe care ai luat-o, căci este nevasta unui bărbat”. Deci cu mult înainte de legea dată prin Moise, Dumnezeu osândește adulterul.

Abimelec, care nu se apropiase de ea, nu primește sentința. Afirmatia rabinilor din cartea Devarim Rabba, că nici un om nu-i poate spune lui Dumnezeu: „Fac apel contra hotărîrii Tale”, este falsă. Abimelec pornește o discuție aprigă cu Dumnezeu, învinuindu-L cu drept cuvânt, că a rostit osânda, fără să fi ascultat mai întâi cuvântul lui de apărare. El îi spune lui Dumnezeu: „Doamne, vei omori Tu oare și un neam nevinovat?” El știa de pedeapsirea Sodomei și Gomorei, orașe vinovate. Dar oare va pedepsi Dumnezeu și un neam nevinovat?

Și Abimelec se apără înaintea lui Dumnezeu: „Nu mi-a spus el că este soră-sa? Și n'a zis ea însăși că el e frate-său? Eu am lucrat cu inima curată și cu mâini nevinovate”. Dumnezeu i-a răspuns lui Abimelec în vis: „Știu și Eu că ai lucrat cu inima curată...!”

Abimelec îi afirmase că a avut și inima curată și mâini nevinovate. Dumnezeu recunoaște lucrul dintâi, dar nu și faptul că regele ar fi avut mâini nevinovate. Mâinile nu sunt totdeauna nevinovate, chiar dacă inima este curată. Și crime mari pot fi comise cu inima cea mai curată, dacă omul nu depune toate străduințele pentru a se informa cari sunt faptele plăcute lui Dumnezeu.

În psalmul 24.4 scrie: „Cel ce are mâinile nevinovate și inima curată va putea să se sue la Muntele Domnului”. În Psalmul 18.24 deasemenea: „Domnul mi-a răsplătit după neprihănirea mea, după curăția mâinilor mele înaintea Lui”.

În Noul Testament, apostolul Pavel îndeamnă pe Corin-

teni: „Să prăsnuim dar praznicul nu cu un aluat vechiu, nici cu un aluat de răutate și viclenie, ci cu azimele sincerității și adevărului”. Sinceritatea și adevăr sunt două lucruri diferite și trebuie să le avem pe amândouă. Există și sinceritate în slujirea unei minciuni. Există și adevăr susținut din interes, nu din sinceritate. Sinceritatea și adevărul trebuie să fie unite.

Așa vorbise și Iosua poporului lui Dumnezeu: „Acum, temeți-vă de Domnul și slujiți-i cu sinceritate și adevăr”.

Totuși, Dumnezeu nu este nedrept să nu aprecieze o inimă curată, chiar dacă greșește. Isus spune: „Ferice de cei cu inima curată (chiar dacă nu sunt și mâinile nevinovate), căci ei îl vor vedea pe Dumnezeu!”

A proceda drept are desigur o mare importanță. Dar ceiașe contează mai presus de toate la judecata lui Dumnezeu este intenția noastră bună, chiar dacă, din cauza slăbiciunii inerente firii noastre omenești, această intenție bună nu este bine pusă în aplicare. Tatăl Ceresc îi spune deaceia lui Abimelec: „Fiindcă ai lucrat cu inima curată, Eu te-am ferit să păcătuiești”, învățându-l și pe rege, învățându-ne și pe noi, că nu avem nici un drept să ne mândrim dacă trăim în neprihănire. Lauda este a lui Dumnezeu care ne-a ferit să păcătuim.

Un om era odată călare. La un moment dat, văzu la oarecare distanță înaintea lui un copil culcat pe șosea. Calul era în galop și cât pe ce ar fi călcat copilul. Dar omul a apucat frâurile cu mână tare, așa încât calul se opri. Oamenii cari au asistat la scena aceasta au început să laude calul, care, ascultător, s'a oprit atât de repede și nu a călcat copilul. Atunci călărețul spuse: „Ar fi oare copilul în viață dacă eu nu aș fi ținut frâurile cu mână tare?”

Așa-i și cu noi. Nu-i lauda noastră dacă trecem vre-o ispită fără să fi păcătuit. Să ne rugăm fiecare lui Dumnezeu să ne ferească de păcat ca pe Abimelec. Și, în același timp, să înțelegem că asta depinde de existența unei inimi curate înăuntrul nostru. Intenția noastră trebuie să fie totdeauna cea bună.

Și Dumnezeu încheie vorbirea lui către Abimelec, spunându-i: „Acum, dă omului nevasta înapoi, căci el este proroc, se va ruga pentru tine și vei trăi”.

INDRĂSNEALA ÎN RUGĂCIUNE

Aici este primul loc în Scriptură în care se vorbește despre rugăciune. Și, interesant este că, din capul locului, Dumnezeu rânduește ca cel care a păcătuit, dar este credincios, să se roage pentru cel necredincios, chiar dacă în vreo împrejurare acesta din urmă s'a arătat mai neprihănit decât credinciosul.

Cei credincioși trebuie să înțeleagă lucrul acesta și să alunge pe diavol care mereu îi reține de la rugăciune sub cuvânt că nu ar fi destul de neprihăniți. Câți sunteți credincioși, rugați-vă pentru păcătoși! Rugați-vă chiar dacă vă știți încărcăți de vină! În ochii lui Dumnezeu cei credincioși sunt neprihăniți. Dacă ești un copil al lui Dumnezeu, rugăciunea ta fierbinte va fi ascultată și va folosi altora, chiar dacă tu ai păcătuit.

Psalmistul poate spune într'un moment de slăbiciune: „Dacă ași fi cugetat lucruri nelegiuite în inima mea, nu m'ar fi ascultat Domnul.” Adevărul însă nu este acesta. Credinciosul este ascultat de Dumnezeu chiar dacă a păcătuit.

Avraam, care a comis înșelătoria aceasta, este totuși proorocul. Și bunăstarea lui Abimelec depinde de rugăciunea lui. Dumnezeu nu se rușinează să-și însușească pe un om neîncrezător, mincinos și înșelător, drept prooroc al său. Nu se rușinează de el, fiindcă Avraam are lucrul principal: dragostea, credința, dorul după o patrie cerească.

Dacă un om are credință, rugăciunea lui este ascultată de Dumnezeu, chiar dacă este un păcătos. (Altminteri ar însemna că Dumnezeu nu ascultă pe nimeni, fiindcă în lume există numai păcătoși.)

A existat în istoria bisericii creștine o sectă de rătăciți, numită „donatiști”, cari susțineau că botezul, împărtășania, cununia, etc, sunt valabile numai dacă cel ce săvârșește aceste slujbe este un om care duce o viață sfântă. Ei nu credeau că un păstor de biserică păcătos, poate da binecuvântarea. Ei se uitau la om și nu la Dumnezeu de la care vine tot darul bun. De aceia se rătăceau.

Și cel mai păcătos poate fi o binecuvântare dacă numai are credință! Iar credința nu-l va lăsa pe păstorul păcătos să stăruiască în păcate.

TAINESILE ALE ORIGINALULUI SCRIPTURII

În răspunsul lui Avraam sunt două expresii ebraice remarcabile. El zice: „Când m'a scos Dumnezeu din casa tatălui meu, am zis Sarei: „Iată harul pe care ai să mi-l faci: în toate locurile unde vom merge, spune despre mine că sunt fratele tău”. În original, fraza aceasta conține două expresii foarte însemnate.

Și anume, în ebraică, scrie nu „m'a scos Dumnezeu”, ci „m'au scos Dumnezeu” (Elohim). Este un singur substantiv și acesta la singular, dar verbul este la plural. Avraam știa deci că Elohim, singurul Dumnezeu, este o pluralitate de persoane.

Întâlnim adesea în Biblie aluzii la trinitatea dumnezeirii și la unitatea acestei treimi.

Așa d. p., în originalul grec al Noului Testament, și în I Tesaloniceni 3. 11 și în II Tesaloniceni 2,16-7, deși frazele conțin câte două substantive „Dumnezeu Tatăl nostru și Domnul nostru Isus Hristos”, verbele sunt singulare, fiindcă Dumnezeu Tatăl și Domnul Isus, deși două persoane diferite, formează un singur Dumnezeu.

Acum, răspunsul pe care Avraam îl dă lui Abimelec poate fi lipsit de orice valoare. Ceiace îngână el nu este o scuză. Avraam este cel cu păcatul. Dar el este un prooroc al lui Dumnezeu. El este cel care-L cunoaște pe Dumnezeu, care-L cunoaște și unicitatea, care știți și că sunt mai multe persoane în singurul Dumnezeu.

Deaceia Avraam este iubit și prețuit.

Și încă un lucru de seamă:

Cuvântul ebraic pentru har este „hesed”. El este întrebuițat și în acest verset. Avraam îi spune Sarei: „Iată harul pe care ai să mi-l faci...” Dar cuvântul „hesed”, care — cu încă o singură excepție — înseamnă pretutindeni în Biblie „har” (sau cum s'ar putea spune mai clar în românește: „hatâr”) apare deodată iarăși în Levitic 20.17. Acolo Domnul dă prin Moise o poruncă: „Dacă un om ia pe soru-sa, fata tatălui său sau fata mamei lui, (întocmai cazul căsătoriei dintre Avraam și Sara), dacă îi vede goliciunea ei și ea îi vede pe a lui este... „hesed”. În biblia românească scrie: „este o mișelie”. Dar luând lucrurile literal ar fi putut să se traducă tot atât de bine: „este un har”.

Dar ce sens are lucrul acesta?

Este o particularitate a limbii ebraice de a exprima ade-

sea prin unul și același cuvânt două lucruri cari sunt în contrast direct unul cu celălalt. D. p. o sfântă în ebraică se numește „kedeșă”, iar o prostituată se numește tot „kedeșă”. Maria Magdalena fusese totdeauna o „kedeșă”, adică o prostituată, sau s'ar putea zice tot atât de bine o sfântă, care nu și-a găsit încă făgașul. Când s'a întâlnit cu Isus a rămas, sau mai bine zis abia a devenit o „kedeșă” în adevăratul sens al cuvântului. Adică toată expansivitatea, toată patima pe care o pusese altădată în dragostea lumească s'a prefăcut într'o dragoste fierbinte pentru Mântuitorul. Maria Magdalena, o „kedeșă” prostituată, a devenit o „kedeșă” sfântă.

Așa-i și cu „hesed”. Insoțirile nelegiuite între un frate și o soră sunt o mișelie, o ticăloșie, un „hesed”. Dar orice nelegiuit, dacă numai se întâlnește cu Isus, dacă numai dobândește credința, vede întâmplându-i-se un lucru întru totul minunat. „Cu cât îi se înmulțește păcatul „hesed” (cu semn negativ înainte), cu atât îi se înmulțește și harul adică „hesed” (cu semn pozitiv înainte). La cel credincios, harul este o funcțiune a păcatului. Cu cât mai mult păcat are credinciosul, cu atât mai mult har îi se dă pentru a-l birui și pentru a se mântui. Păcatele trecute devin deodată o comoară aducătoare de har.

„De vor fi păcatele voastre cum e cărmizul, se vor face albe ca zăpada”. Nu numai păcătoși sunt albiți. Nu despre ei vorbește Isaia în acest pasagiu. Ci despre păcate. Hesed, mișeliile, roșii cum e cărmizul, devine hesed, har, alb ca zăpada. Dacă numai ai credință!

Avraam stă înaintea lui Abimelec ca un păcătos. Dar el este proorocul, fiindcă el cunoaște adevărul despre Dumnezeu și el are har, datorită credinței sale.

Abimelec își dă seama de lucrul acesta și departe de a-l pedepsi, cum ar fi putut face ca rege, ia oi și boi, robi și roabe și le dă lui Avraam.

În toate Abimelec este mai fin decât Faraon. Acesta îi făcuse daruri lui Avraam când o luase pe Sara în casa lui și avea deci un interes. Abimelec face daruri proorocului când i-o restituie pe Sarai, numai din respectul pe care i-l însuflase cunoașterea de Dumnezeu a lui Avraam.

„Abimelec i-a zis și Sarei: „Iată dau fratelui tău o mie de arginți”.

Tot ce avusese de spus, Abimelec spuse lui Dumnezeu și lui Avraam. Față de Sara ese delicat, deși îl mințise și ea. El nici nu vrea ca ea să afle din gura lui că minciuna-i a fost descoperită. De aceea îl numește pe Avraam „fratele ei”.

Văzând pe Abimelec cu așa inimă curată și cu atâta gingășie? Și cu ce am păcătuit eu împotriva ta, de ai făcut să fusesse lovit de o boală, care-l reținuse să nu se apropie de Sara. Acum este iarăș sănătos.

AVRAAM SE APĂRĂ ÎNAINTEA LUI ABIMELEC

„Abimelec a chemat pe Avraam și i-a zis: „Ce ne-ai făcut? Și cu ce am păcătuit eu împotriva ta, de ai făcut să vină peste mine și peste împărăția mea un păcat atât de mare? Ai făcut față de mine lucruri cari nu trebuiau nici decum făcute. Ce ai văzut de ai făcut lucrul acesta?”

Avraam încearcă să se justifice spunând: „Imi ziceam că, fără îndoială, (câte lucruri false sunt socotite de oameni ca neîndoielnice!) nu-i nici o frică de Dumnezeu în țara aceasta și au să mă omoare din pricina nevastei mele”. Dar ce scuză era aceasta? Se desvinovățește tocmai cu faptul prin care a păcătuit și anume că a gândit rău.

SORĂ ȘI SOȚIE

„Dealtfel” — continuă Avraam — „este adevărat că este sora mea... și a ajuns să-mi fie nevastă”.

Avraam era față de Sara în dubla relație de frate și de soț, fiind prin aceasta un chip al Mântuitorului, care în „Cântarea Cântărilor” numește sufletul credincios în repetate rânduri cu două nume cari ar trebui să se excludă reciproc: „soro, mireaso!”

Asta fiindcă relațiile dintre sufletul credincios și Mântuitorul său sunt de multe feluri. Compararea lor cu un singur fel de legături omenești nu ar fi îndestulătoare. Isus spune: „Oricine face voia Tatălui Meu care este în ceruri, acela îmi este frate, soră și mamă”. Acela-l este și soție. Isus este când frate mai mare care ne povățuiește și ne ocrotește, când mire care ne desmiardă, când copil cu care ne jucăm și ne desfășăm ca altădată maică-Sa.

Avraam, frate și în același timp soț al Sarei, preînchipuie felurile relații dintre Isus și sufletul credincios.

EROISM PE SPINAREA ALTORA

Avraam se explică mai departe înaintea lui Abimelec: „Când m'a scos Dumnezeu din casa Tatălui meu, am spus Sarei: „Iată hatărul pe care ai să mi-l faci: în toate locurile unde vom merge, spune despre mine că sunt fratele tău”.

Ce martiraj au de îndurat unele femeii Ele sunt adesea victimele „actelor eroice” ale soților lor. Avraam era un om care părăsise totul pentru Dumnezeu și începuse o viață liberă. Iar Sara, în loc să devină tovarășa lui de libertate, devine sclava lui, obligată la porunca lui să trăiască în minciună permanentă — fiindcă înțelegerea aceasta dintre ei ca să se dea drept soră era „pentru toate locurile” — și să se expună pofteilor tuturor bărbaților. Avraam este erou, își părăsește țara de baștină pentru a-L urma pe Dumnezeu oriunde vrea El, dar își ia măsuri de siguranță pentru viața nouă, în dauna suferințelor a soției. Aranjează o minciună ca să fie sigur că nu-i se va întâmpla nimic rău pe drum.

Așa arată și faptele omenești cele mai frumoase. „Dacă lumina noastră, faptele noastre frumoase, sunt pline de atâta întunecare, cum este întunecarea însuși, firea noastră rea?” (Matei 6.23). Dacă așa face Avraam, se adevărește cuvântul din Eclesiast 7.20: „Pe pământ nu este nici un om fără prihană, care să facă binele fără să păcătuiască”. Erau în vechime oameni cari se făceau pustnici, mergeau în locuri izolate, din dragoste de Dumnezeu, pentru a duce o viață de ascet. Dar aveau mare grijă ca de acolo să privească în urmă să vadă dacă sunt admirați de cineva. Intreg Patericul — cartea despre isprăvile acestor călugări iubitori de Dumnezeu — este martor al întunecării care însoțește în lumea aceasta și lumina cea mai strălucitoare.

Cât de eloquent ne arată lucrul acesta că avem nevoie de un Mântuitor al sufletelor noastre! Și un asemenea Mântuitor ne-a fost dat în persoana lui Isus Messia. El S'a jertfit pentru păcatele noastre. Numai prin sângele vărsat de El putem deveni neprihăniți.

NAȘTEREA LUI ISAAC

Cu mai puțin de un an înainte apăruse înaintea cortului lui Avraam unul în chip de bărbat și dăduse Sarei făgăduința că va avea un fiu. Acum Biblia ne spune că această ființă era Domnul. Deci și înainte de nașterea lui Isus pe pământ, încă din Vechiul Testament, Dumnezeu se întrupează și ia chip de om. Dacă poporul evreu ar fi înțeles corect sa Scriptură nu l'ar fi vrăjmășit pe Isus, Dumnezeu în chip de om.

„Domnul și-a adus aminte de cele ce spuseseră Sarei și Domnul a împlinit față de Sara ce făgăduise”. Dacă Dumnezeu și-a îndeplinit făgăduința față de Sara, care a râs de promi-

siune, nu a crezut și a mințit, cu cât mai mult își va împlini făgăduințele date celor credincioși!

Sara naște pe Isaac și în bucuria ei exclamă: „Cine s'ar fi gândit să spună lui Avraam că Sara va da țâță la copii?”

Ce ușor cade sufletul omenesc dintr'o extremă în cealaltă! Când i s'a promis că va avea un copil, fusese neîncredzătoare. Acum, dimpotrivă, încrederea ei este nemăsurată. Ea are nădejde că va mai fi mamă. Deaceia vorbește despre copii la plural. Dealtfel, mamele produc mai mult lapte decât trebuie pentru hrănirea copilului propriu. Sara, cea aitădată stearpă, poate da țâță acum multor copii.

IZGONIREA LUI AGAR

Copilul s'a făcut mare și a fost înțărcat. Avraam a făcut un ospăț mare în ziua când a fost înțărcat Isaac. Și Sara a văzut răzând pe fiul pe care-l născuse lui Avraam egipteanca Agar.

Potrivit Septuagintei, prima traducere în grecească a Vechiului Testament, ea l'a văzut pe Ismael jucându-se cu Isaac și a considerat lucrul acesta ca deplasat din partea fiului unei roabe.

În orice caz nu poate fi vorba de un răs nevinovat din partea lui Ismael. La așa ceva Sara se aștepta. Nu spusese oare ea însăși: „Dumnezeu m'a făcut de răs”? Era din partea lui Ismael un răs care însemna o insistență asupra dreptului său de întâi-născut.

Ațunci Sara a zis lui Avraam: „Izgonește pe roaba aceasta și pe fiul ei, căci fiul roabei acesteia nu va moșteni împreună cu fiul meu Isaac”.

Intenția ei era să-l sustragă pe Isaac influenței dăunătoare pe care o putea avea asupra lui Ismael. Copiii făgăduinței dumnezeesti trebuiesc feriți de influențele rele.

Lui Avraam, care ținea la Ismael, cuvintele Sarei prin care cerea izgonirea acestuia, nu i-au plăcut de loc. El este gata la orice jertfă când Dumnezeu i-o cere. Pe Isaac, copilul făgăduinței, este gata să-l pună pe altar, fiindcă i-o ceruse Domnul. Dar când Sara îi propune să izgonească pe fiul roabei, este întristat.

El nu avea nici-un sentiment pentru Agar, mama acestuia. Dar îl durea propunerea, fiindcă stia că dacă pentru Isaac izolarea de influențe rele va fi o binecuvântare, soluția aceasta are în schimb dezavantajul că-l scoate pe Ismael cu to-

tul de sub influența bună și-l lasă întreg pe seama mamei sale egiptene. Aceiaș problemă care se pune și astăzi pentru fiecare păstor de biserică. Să izolezi într'o grupare aparte pe credincioși, despărțindu-i de necredincioși, contestându-le acestora orice drept de a se numi creștini? Sigur că credincioșii rămași între ei se desvoltă mai bine, dar pe mâna cui rămân atâția cari altădată tot erau cât-de-cât sub influența creștină? Li arunci deadreptul în brațele păgânismului. Să lași pe copiii făgăduinții dumnezeiești împreună cu creștinii firești? Primejdia de decădere pentru creștinii duhovnicești este mare.

Nimica nou sub soare! Dela Avraam încoace mereu aceleaș probleme.

Dumnezeu rezolvă întrebarea, zicând lui Avraam: „Să nu te mârhești de cuvintele acestea, din pricina copilului și din pricina roabei tale. Fă Sarei tot ce-ți cere! Căci numai din Isaac va ieși o sămânță, care va purta cu adevărat numele tău”.

Și Avraam ascultă de Sara, căci dacă Sara știa să asculte de soțul ei, Avraam știe și el ce înseamnă ascultare de nevastă.

„A doua zi Avraam s'a sculat de dimineată. A luat pâine și un burduf de apă pe care l-a dat Agarei și i l-a pus pe umăr. l-a dat și copilul și i-a dat drumul”.

Acum, este drept că oamenii pe atunci nu aveau cerințe mari. Totuș este o rușine ca un om bogat ca Avraam să dea mamei copilului său și copilului însuși, care avea acum 15-16 ani, numai atâta la despărțire. Față de străini, Avraam era mai gentil. Și când trimite pe Eliezer să aducă o nevastă lui Isaac acesta pleacă cu bogății. Felul cum o tratează pe Agar este încă o umbră pe figura luminoasă a lui Avraam.

PRIVILEGIUL CREDINCIOSULUI

În vremea aceasta Abimelec, regele Gherarului, a vorbit iarăș cu Avraam, spunându-i: „Dumnezeu este cu tine în tot ce faci”.

Dumnezeu este cu orice om când face bine. Dar credinciosul are un privilegiu: Cu el Dumnezeu este în tot ce face, chiar în greșelile lui. Abimelec avusese prilejul să se convingă de aceasta. Față de el, Avraam păcătuisese grav. Dar Dumnezeu fusese cu Avraam până și în păcatul lui, pentru că Avraam avea minunata facultate a credinței, care acoperă toate greșelile. A-

bimelec a trebuit să ceară lui Avraam, vinovatul, să se roage pentru el, cel indus în eroare.

Acesta este privilegiul credinciosului. În Psalmul 91 scrie că „Dumnezeu dă poruncă îngerilor Săi să-l păzească pe cel credincios în toate căile lui.”

Pe Avraam, Domnul l'a binecuvântat în orice lucru. Lui Iacov îi spune: „Te voi păzi pretutindeni pe unde vei merge.”

Cel credincios poate spune Tatălui din ceruri ca și Isus: „Tot ce este al meu este al Tău”, chiar și slăbiciunile și păcatele mele.

LEGĂMÂNTUL LUI AVRAAM CU ABIMELEC

Abimelec continuă:

„Jură-mi acum aici, pe numele lui Dumnezeu, că nu mă vei înșela niciodată, nici pe mine, nici pe copiii mei, nici pe nepoții mei și că vei avea față de mine și față de țara în care locuiești ca străin aceiaș bunăvoință pe care o am și eu față de tine”.

La prima vedere, cererea lui Abimelec pare stranie. Dece stăruie el, un rege, să închee neapărat un legământ cu casa lui Avraam, a cărui unică nădejde este micul Isaac? De ce folos putea să-i fie această casă? Stăruința lui Abimelec se poate înțelege numai dacă se presupune că Abimelec a avut cunoștință de făgăduințele date de Dumnezeu lui Avraam.

La propunerea lui Abimelec, „Avraam a zis: „Jur”. Dar Avraam a băgat vină lui Abimelec pentru o fântână de apă, pe care puseseră mâna cu sila robii lui Abimelec”. (În Palestina încă astăzi sunt mai multe certuri pentru apă decât pentru oricare alt lucru. Oamenii ar face orice pentru a căpăta apă în vreme secetoasă).

Ce fin se arăta Avraam în această împrejurare! Întâi depune jurământul cerut. Abia după aceea aduce reproșurile pe cari le are.

Și Avraam a pus deoparte șapte mielușele din turmă.

A dat aceste mielușele lui Abimelec. Iar locului i-a pus numele de Beerșeba.

După aceea, Abimelec s'a întors împreună cu Picol, căpetenia oștirii sale, în țara Filistenilor *)

„Avraam a sădit un tamarisc la Beerșeba (după obiceiul de atunci) și a chemat acolo Numele Domnului, Dumnezeuului celui Veșnic”.

DUMNEZEU PUNE PE AVRAAM LA ÎNCERCARE

Biblia continuă povestirea vieții patriarhului cu cuvintele: „Dumnezeu a pus la încercare pe Avraam”.

Dumnezeu desigur nu are nevoie să încerce sau să se informeze pentru a ști. Lui toate îi sunt doar cunoscute. Totuș găsim adesea în Biblie întrebări puse de Dumnezeu oamenilor de parcă ar voi să se informeze dela ei. Pe Adam Dumnezeu îl întreabă: „Unde ești?”, pe Cain: „Unde este fratele tău Abel?” Găsim în cartea Genezei că Dumnezeu ar fi spus: „Mă voi pogori să văd” ce se petrece cu Sodoma, de parcă Dumnezeu nu vede din cerul Lui. În cartea Exodului ni se spune că Dumnezeu le-a dat evreilor mană „ca să-i pună la încercare”. Pe muntele Sinai, Dumnezeu a apărut, deasemeni, ca să pună la încercare pe evrei. Toate aceste expresiuni nu sunt dovezi ale unei ignoranțe la Dumnezeu, se înțelege. Rostul lor adânc este să se trezească în cititori și ascultători conștiința libertății lor de acțiune.

Omul trebuie să-și dea tot mai mult seamă că este o ființă liberă și stăpână pe acțiunile sale. Dumnezeu l-a făcut liber fiindcă El însuș este o ființă care vrea să fie recunoscută, iubită, dorită din pornirea liberă a fapturilor Sale. Și El întrebuințează în Biblie tocmai acele expresii cari sunt mai potrivite pentru a ne da simțământul libertății.

*) Numele „țara Filistenilor” este dat aici cu anticipație. Filistenii nu au atins coasta canaanită decât după perioada patriarhilor a trecut de mult. Dar Abimelec era regele unui popor care locuia aceiaș parte a țării, pe care Filistenii aveau s'o locuiască mai târziu. Ei au fost înaintașii filistenilor. De aceea este scris că Abimelec și Picol s'au întors în țara Filistenilor.

În Biblie se dă adesea unui loc sau unui om un nume potrivit cu ce va deveni mai târziu.

Așa și păcătosul care crede în Isus este numit în Biblie neprihănit după ceiace va deveni, fiindcă credința nu-l va lăsa în starea în care este, ci-l va schimba în așa fel ca să ajungă neprihănit.

Acesta este deci rostul frazei „Dumnezeu a pus la încercare pe Avraam”.

Cuvântul ebraic „nassah” — „a încerca”, folosit în această frază, poate avea două înțelesuri:

a) omul îl încearcă (il ispitește) pe Dumnezeu, cărtind contra rezelor pe cari le întâmpină și cerând semne;

b) Dumnezeu îl încearcă pe om, fie trimitându-i suferințe, fie punându-l în situațiuni dubioase, în care este greu de luat o hotărîre dreaptă, pentru a vedea cum se va comporta. Încercarea aceasta este și o probă intelectuală în care se vedește ce gândește un om despre Dumnezeu și o probă sufletească, vădindu-se în ce măsură este omul pregătit să facă jertfe în slujba lui Dumnezeu. *)

De data aceasta cuvântul „nassah” va avea sensul al doilea.

Dumnezeu îl încearcă pe Avraam dându-i porunca să aducă drept jertfă pe fiul său Isaac.

Porunca aceasta ar fi trebuit să-l pue pe Avraam pe gânduri, căci ea era în acord cu ritualul crud al Siriei. Urme ale unei credințe în jertfirea copiilor s'au găsit în Babilonia, țara de baștină a lui Terah. Scriitori greci și romani descriu sacrificiile de întâi născuți cu care a fost pătată istoria Cartaginei. În vremuri de tulburări, tatăl era chemat să jertfească zeului ce avea mai drag și scump, credința aceasta fiind o expresie superstițioasă, oarbă și ignorantă a marelui adevăr că trebuie să jertfești și cele mai scumpe ființe și lucruri, de dragul lui Dumnezeu.

Cunoscută este astfel legenda greacă despre Ifigenia, fiica lui Agamemnon și a Klytemnestrei. Agamemnon ucisese la vânătoare un cerb închinat zeiței Artemis. Aceasta reține ca răzbunare la Aulis flota lui Agamemnon, făcând să nu sufle nici un vânt. După spusa unui văzător, numai ierfirea fiicei lui Agamemnon putea ispăși nelegiuirea. Măcelărirea ei este pregătită. Cuțitul este ridicat. Atunci zeița intervine, o mută pe Iphigenia la Tauris și pune o ciută în locul ei.

*) Iată unele texte biblice în cari cuvântul „nassah” — „a încerca” este întrebuințat: Psalmul 26.2, Deuteronom 8.2 pentru încercări prin suferințe. Exod 16.4, Deuteronom 13.1—3, Judecători 2.20—2, II Cronici 22.31, cazuri în cari Dumnezeu pune oameni în situațiuni în cari pot greși ușor, ca să se recunoască dacă umblă pe drumul drept sau nu.

Sacrificii de acestea în care părinții își ucideau copiii erau foarte dese pe atunci și nu mârneau pe părinți cum i-ar mâhni astăzi. Romani și Greci vindeau și ucideau copiii lor fără mare durere. Cu câtă ușurință jertfesc și acum unii părinți pe copiii lor zeului Moloch, ba își mai fac și o fală din aceasta! Sentimente profunde de dragoste se găsesc numai la mame.

Pentru Avraam, Isaac era însă fiul iubit. Ce sens are în asemenea împrejurări porunca lui Dumnezeu de a-l aduce ca jertfă?

Poate să pară brutal, dar dacă ar fi cu adevărat așa că porunca aceasta se înțelege literal și că exprimă caracterul lui Dumnezeu, dacă ar fi adevărat că El se bucură să pună pe un tată să măcelărească pe propriul său fiu iubit, mulți dintre oamenii cei mai buni nu ar vrea să mai aibe deaface cu El. Unul din cei mai nobili poeți romani, Lucrețiu, a spus lucrul acesta clar, povestind istoria Iphigenei: „Iată cât de multă răutate poate religia să învețe pe oameni!”

Dacă ar fi să credem că Dumnezeu se desfătează în omorîrea unui copil de către propriul său tată, ar însemna că Dumnezeu îl face pe Avraam nu mai bun, ci mai rău. Multe păcate va fi avut Avraam din fire, dar la uciderea lui Isaac nu s'ar fi gândit, el, care nu putuse consimți nici măcar la izgonirea lui Ismael. Și Dumnezeu să-l învețe să mai săvârșească și acest păcat?

Nu era destul că Dumnezeu nu-l tulbură pe Avraam pentru lucruri din viața lui cari ar fi trebuit schimbate: căsătorie nelegiuită, minciuni, neîncredere, purtare rea față de Agar, să-i mai poruncească El omorîrea copilului? Bine spunea soția lui Luther: „Nu pot să cred că Dumnezeu cere cuiva să-și zugrume fiul!”

După fericita expresie a apostolului Pavel, din Galateni 4.24, „lucrurile acestea trebuiesc luate într'alt înțeles”. Cei mai buni talmăcitori ai Bibliei sunt convinși că nu numai creațiunea s'a făcut treptat, ci că tot treptat face Dumnezeu și opera de educare a omului. Relațiile dintre Dumnezeu și om sunt în evoluție. Dacă înțelegi lucrul acesta, dificultățile morale ale Vechiului Testament se rezolvă cu ușurință.

Ar accepta oare astăzi vre-un credincios o poruncă de a-și omorî copilul ca poruncă dumnezeiască? Desigur că nu. S'ar da înapoi cu oroare. Aceasta este dovada succesului metodei dumnezeiești. Am ajuns la o treaptă mai înaltă. Dumnezeu a adus treptat poporul său până aici.

Sensul expresiei „Dumnezeu a pus la încercare pe Avraam”

este deci că Dumnezeu „a vrut să afle” la ce treaptă a ajuns Avraam. Dumnezeu a vrut să vadă dacă Avraam a înțeles caracterul Lui. Și, vai, s'a arătat că Avraam nu-l înțelese încă, cum nu înțelese încă nici multe alte lucruri.

Altfel este cu Moise. Acestuia Dumnezeu îi spune (Deuteronom 2.24-6): „Sculați-vă, plecați și treceți pârâul Arnon; Iată îți dau în mâini pe Sihon, împăratul Heșbonului, Amoritul și țara lui. Incepe cucerirea, fă război cu el!” Dar Moise a trimis din pustia Chedemot niște soli la Sihon, împăratul Heșbonului cu vorbe de pace. El a înțeles ceiace Avraam nu înțelese, că porunca aceasta războinică îi fusese dată numai ca încercare a spiritului pașnic pe care Dumnezeu îl dorește la oameni. Acolo unde spiritul acesta blând și liniștit a biruit, la oamenii în cari s'a statornicit convingerea fermă că acest spirit este singurul care exprimă adevăratul caracter a lui Dumnezeu, nu mai există clintire depe poziția câștigată. Ei rămân la blândețe și pace orice s'ar porunci și oricine le-ar da această poruncă. Și Dumnezeu, care nici nu dorește altceva, este foarte bucuros când încercarea Sa reușește și omul opune poruncii trecătoare voia statornică a lui Dumnezeu, care este dragostea și pacea.

Sunt refuzuri de ascultare pe cari Dumnezeu le dorește, fiindcă ele arată că cel care refuză a înțeles adevăratul caracter al lui Dumnezeu și a înțeles că unele porunci sunt date numai ca încercări, că ele nu sunt decât întrebări deghizate adresate sufletului nostru: „Cine ziceți voi că sunt Eu?”

Prin faptul că s'a grăbit să aducă pe Isaac ca jertfă, Avraam a dat la această întrebare un răspuns nu prea onorant pentru Dumnezeu: „Tu, Doamne, ești câteodată ca și zeitățile păgâne și ceri aceleaș sacrificii de copii ca și ei”.

SĂ CĂUTĂM TOTDEAUNA SENSUL DUHOVNICESC

Greșala lui Avraam a fost că el a înțeles literal porunca: „Adu-l pe fiul tău ca jertfă!” Or, poruncile lui Dumnezeu nu trebuiesc înțelese literal.

Când Dumnezeu îi dă lui Moise porunca: „Lasă-Mă, voi șterge depe fața pământului poporul israelit și apoi voi face din tine un neam mare”, acesta răspunde prompt: „Ba nu Te las. Iată acest popor ori șterge-mă și pe mine din cartea vieții!” Nu s'a bucurat oare Dumnezeu de un asemenea răspuns?

Să luăm exemplul psalmistului!

Acesta a stat să studieze cu amănuntul cartea Leviticului cu zecile sale de porunci despre felul cum trebuiesc aduse arderile-de-tot și celelalte feluri de jertfe. Și după ce a terminat studiul, compune Psalmul 40, scriind: „Tu Doamne, nu dorești nici jertfă, nici dar de mâncare, ci mi-ai străpuns urechile. Tu nu ceri nici ardere de tot, nici jertfă de ispășire”.

După ce a studiat deci tot Leviticul, el afirmă categoric că Dumnezeu nu vrea cele poruncite în acea carte. Nu vrea jertfe animale. Și dacă acestea nu le vrea, cu atât mai puțin jertfe umane. Singur psalmul acesta ar fi de ajuns pentru a ne arăta că Dumnezeu nu-i cerea lui Avraam măcelărirea fiului său.

Bine, dar Leviticul face parte din Biblie. Și acolo scrie că Dumnezeu a cerut jertfe! Avraam a auzit distinct glasul lui Dumnezeu și acesta îi cerea să-l aducă pe fiul său ca ardere de tot!

Da, dar greșește oricine nu-și dă seama că legea lui Dumnezeu este duhovnicească și nu trebuie înțeleasă literal.

Așa d. p. apostolul Pavel scrie: „Vă îndemn dar, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu. Aceasta va fi din partea voastră o plăcută slujbă duhovnicească”.

Pentru împlinirea acestei porunci nu este nevoie să ne sinucidem. Nu se înțelege literal porunca să ne aducem ca jertfe. Sensul cuvintelor este duhovnicesc.

Dumnezeu nici nu cere, nici nu primește (Evrei 10.6) jertfe animale. Cu atât mai puțin putea să ceară jertfirea unui copil.

Dumnezeu, departe de a dori ca oamenii să-și jertfească pe fiii lor, are oroare de acest fapt și ne-o spune în II Regi 16.3: „Ahaz a umblat în calea împăraților lui Israel și chiar a trecut pe fiul său prin foc, după uriciunile neamurilor, pe cari le izgonise Domnul dinaintea copiilor lui Israel”. Isus povestește cu groază venirea unei vremi când „tatăl va da la moarte pe copiii lui”.

Avraam a greșit înțelegând literal porunca lui Dumnezeu, care, spunând: „Adu-l ca ardere-de-tot pe fiul tău”, vroia numai ca Isaac să fie consacrat slujbei Sale.

Dela nivelul superior de cunoaștere la care ne aflăm astăzi, putem vedea lucrul acesta, care lui Avraam îi era tănuț. Noi știm acum că Dumnezeu nu ne cere să jertfim fiii noștri, ci că El Si-a jertfit Fiul pentru răscumpărarea noastră.

Proorocii de mai târziu ai Israelului critică credința gre-

șită a lui Avraam în chestiunea aceasta. Astfel d. p. în cartea lui Mica scrie: „Cu ce voi întâmpina pe Domnul și cu ce mă voi pleca înaintea Dumnezeului celui Prea Înalt? Il voi întâmpina oare cu ardere de tot, cu viței de un an? Dar primește Domnul oare mii de berbeci sau zeci de mii de riuri de untdelemn? Să dau eu pentru fărădelegile mele pe întâiul meu născut, rodul trupului meu pentru păcatul sufletului meu? Ți s'a arătat, omule, ce este bine. Și ce alta cere Domnul dela tine, decât să faci dreptate, să iubești mila și să umbli smerit cu Dumnezeul tău?”.

AVRAAM IL JERTFEȘTE PE ISAAC

La proba intelectuală Avraam nu a rezistat. Dar dacă ideile lui despre Dumnezeu nu sunt cele mai înalte, Tatăl Cerească va aprecia la el râvna de a executa în grabă și întocmai ceiace consideră literal ca voia Lui.

Avraam greșește în înțelegerea poruncii dumnezeiești. Dar la cel credincios și greșelile rodesc bogate binecuvântări. Dacă națiunile dimprejur socoteau că nimic nu este prea sfânt sau prea scump pentru a fi refuzat idolilor lor, Avraam avea să dovedească despre închinătorii adevăratului Dumnezeu că sunt gata la aceleași sacrificii.

În mintea lui Avraam era clar că Dumnezeu, care-i ceruse despărțirea de familia sa, îi cere acum să se despartă de fiul său. Acelaș glas care-i dăduse atâtea făgăduinte minunate, îi cere acum un sacrificiu greu. El crezuse făgăduințele, să refuze oare sacrificiul?

Și ce plin de conținut este pentru el fiecare cuvânt al poruncii pe care o primește! *)

Primul cuvânt este: „Ia!”. L-a mai auzit Avraam de mult când Domnul i-a zis: „Ia o juncană de trei ani, etc.”, la încheierea jurământului. Auzind cuvântul „Ia”, Avraam va fi fost gata să se repeadă la turmă să aducă și o mie de vite ca jertfă.

Dar de data aceasta nu este vorba de animale. Domnul spune prin Psalmistul: „Nu voi lua tauri din casa ta, nici taopi din stăulele tale. Căci ale Mele sunt toate dobitoacele pădurilor, toate fiarele munților cu miile lor”.

*) Redarea jertfii lui Isaac care urmează, este o rezumare cu unele modificări și adaosuri a pasajului respectiv din comentariul lui Henry Matthew la Geneză,

Și noi suntem gata să sărim, să dăm lui Dumnezeu ceva din turmele noastre. Dar Dumnezeu nu-ți cere ceiace ești gata să dai, ceiace este de puțin preț în ochii tăi.

Porunca glăsește: „la pe singurul tău fiu”, singurul care rămăsese după izgonirea lui Ismael, „ia pe fiul pe care-l iubesti, pe Isaac! Du-te în țara Moria și adu-l ardere de tot!”

Scumpe jertfe cere Dumnezeu câteodată. Nu numai lui Avraam, ci și ție îți cere jertfe scumpe și atunci să nu cauți versete biblice pentru a justifica neascultarea, căci nici Avraam nu a căutat.

Înțelegând porunca aceasta drept voia lui Dumnezeu, el nu a mai stat să se tocmească. Ascultarea era la el necondiționată. Este drept că Cuvântul lui Dumnezeu cunoscut lui Avraam interzicea omorul. Domnul zisese lui Noe: „Dacă varsă cineva sângele omului și sângele lui să fie vărsat de om, căci Dumnezeu a făcut pe om după chipul lui”. (Geneza 9,6) Dar Dumnezeu care dă o poruncă este liber să o schimbe.

Avraam nu vede nici un motiv pentru justificarea jertfirii lui Isaac. Dar Dumnezeu nu este dator să indice totdeauna motivele pentru cari ne cere un lucru.

Avraam nu a stat să se gândească cum se împacă porunca aceasta cu făgăduința pe care o avea că din Isaac va eși o sămânță care va purta cu adevărat numele său, că din urmașii lui Isaac trebuia să se nască Messia. Avraam face să intervină și aici „invenția” lui, facultatea cea nouă: credința. „Prin credință a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare. El, care primise făgăduințele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul lui fiu. El căruia i se spusese: „În Isaac vei avea o sămânță, care-ți va purta numele”. Căci se gândea că Dumnezeu poate să-l învieze chiar și din morți. Și drept vorbind, ca înviat din morți l'a primit înapoi”.

Dar unde-i rațiunea jertfei pe care trebuie s'o aducă?

Isaac nu este martir pentru un adevăr, nu-i preț de răscum-părare, nu-i criminal demn de pedeapsă, ci fiu bun. Cui îi va folosi sacrificiul acesta adus pe un munte singuratec, fără știința nimănui? Avraam la toate acestea avea unul și acelaș răspuns: „Mi-a vorbit glasul lui Dumnezeu”.

Se pune pentru Avraam problema: ce va spune Sarei? Cum o va mai privi vreodată în față? Cum va veni la ea cu mâinile și hainele pătate de sânge?

Se pune întrebarea ce vor spune neamurile?

Dar toate aceste obiecțiuni nu contează înaintea unui suflet căruia i-a vorbit Dumnezeu.

Cel care intervenise pentru Sodoma și Gomora, orașele stricate, nu se roagă să fie cruțat propriul său fiu și nici măcar ca să nu fie el sacrificatorul copilului făgăduinței.

Diavolul îl va fi ispitit, spunându-i: „Dar dacă mâine îți vei da seama, cum și-au dat seama și alții, că sacrificiile aduse lui Dumnezeu au fost inutile, că ceiace tu ai luat drept glas dumnezeesc nu exprimă cu adevărat voia lui Dumnezeu?” — Și răspunsul lui Avraam va fi fost: „Știu că posibilitatea asta există. Dar astăzi sunt convins că am auzit vocea lui Dumnezeu și o ascult.” — Și iarăș îl va fi ispitit diavolul: „Nu-ți dai seama că totul este fără sens? De dragul lui Isaac l'ai izgonit pe Ismael și acum să-l ucizi pe Isaac?” — „Asta nu mă privește” — se gândea Avraam. „Eu trebuie să împlinesc porunca lui Dumnezeu.”

El e deslipit de tot ce-i pământesc. Dragostea de Dumnezeu e pentru el mai presus decât dragostea de fiul său.

„Avraam s'a sculat dis-de-dimineată”, după o noapțe fără somn. Dis-de-dimineată pentru aducerea unei asemenea jertfe! Nu a spus nimic soției și servitorilor ca să nu fie împiedecat să îplinească ceiace el cunoștea drept voe a lui Dumnezeu, „a pus șeaua pe măgar și a luat cu el două slugi și pe fiul său Isaac”. Pe Isaac îl va fi trezit la urmă. Ii va fi spus cât mai târziu cu puțință că trebuie să plece. L-a lăsat să mai doarmă. Iși va fi chemat întâi servitorii fiindcă va fi vrut să evite singurătatea cu Isaac.

„A tăiat (el însuși) lemnele pentru arderea de tot” și fiecare lovitură de topor și fi fost în acelaș timp și o lovitură în propria sa inimă. Și apoi a pornit.

Dela Beerșeba, unde locuia Avraam, până la Moria, muntele unde avea să se aducă jertfa, este cale de 42 kilometri. Întrucât însă pregătirile vor fi răpit o bună parte din prima zi, ei ajung la munte abia în ziua a treia, probabil devreme dimineata.

„Și Avraam a zis slugilor sale: „Rămâneți aici cu măgarul. Eu și băiatul ne vom duce până acolo să ne închinăm și apoi ne vom întoarce la voi”. La poala muntelui se face despărțirea între Avraam și Isaac pe deoparte și slugile de altă parte. Israelitul, cel născut din Israel, se sue pe culmi. Cel crescut numai de Israel, rămâne la poala muntelui.

Despărțirea se produce cu naturaleță. Avraam nu se laudă cu fapta pe care avea s'o săvârșească. Dar, prin credință, cel care merge să aducă jertfă pe Isaac, spune servitorilor:

„Ne vom întoarce”. Nu știe cum s'ar mai putea întoarce Isaac, dar o crede, căci Dumnezeu poate învia și morții.

„Avraam a luat lemnele pentru arderea de tot și le-a pus în spinarea fiului său Isaac”. Isaac băiat mare, avea să care lemnele pentru execuția lui, cum a dus și Isus crucea, căci el îl preînchipuia pe Isus.

„Și Avraam a luat în mână focul și cuțitul”.

„Atunci Isaac, vorbind cu tatăl său Avraam, a zis: „Tată”. Ce sfâșietor trebuia să fi fost acest cuvânt duios pentru Avraam care ținea în mâna lui cuțitul cu care trebuia să-și omoare copilul și focul pentru aprinderea rugului lui.

„Unde este mielul pentru arderea de tot?” — întreabă Isaac.

„Avraam a răspuns: „Dumnezeu însuși va purta de grijă de mielul pentru arderea de tot, fiul meu”. Răspunsul este cu două înțelesuri. Poate să aibe și sensul că fiul este mielul și că există un alt miel pregătit ca ardere de tot.

Și într'adevăr Dumnezeu a purtat grijă să fie un Miel care să ridice păcatul lumii — Isus. Este clar că-i vorba de o profeție de viitor aci, căci animalul de care a îngrijit Dumnezeu pentru ocazia aceasta ca să ia locul lui Isaac este un berbec și nu un miel.

„Când au ajuns la locul pe care îl spusese Dumnezeu, Avraam a zidit/acolo un altar, a așezat lemnele pe el.” Și acum va fi venit momentul solemn. Avraam îi descoperă lui Isaac: „Tu ești mielul”.

Isaac deși băiat mare, în stare să care singur o cantitate mare de lemne, nici nu fuge, nici nu se opune, nici nu scoate strigăte de ajutor. Dimpotrivă, el este primul personaj biblic care se jertfește voluntar pentru Dumnezeu.

El știe ceva despre un Miel ispășitor al păcatelor omeniirii. Și inima lui se va fi bucurat la gândul că poate i-a fost rezervată lui cinstea de a fi acest miel. El este gata la jertfă ca și Avraam. Ba îi este chiar superior, căci lui, Dumnezeu nu i-a vorbit nimic. Avraam ascultă glasul lui Dumnezeu, Isaac se mulțumește să asculte glasul lui Avraam. Și este ceva superior să mergi la moarte crezând fără să fi văzut, ascultând nu deadreptul de glasul lui Dumnezeu, ci de acela al oamenilor, dacă numai aceștia sunt demni de încredere.

Isaac este gata de jertfă, ca și Avraam. Nu se roagă pentru viața lui, nu se luptă cu tatăl său bătrân și deci ușor de biruit, ci se supune „ca un miel pe care-l duci la măcelărie”. Avraam îl va fi întărit prin nădejdea

învierii pe care o avea și el. Ii va fi vorbit de raiul cu tot felul de pomi plăcuți la vedere și buni la mâncare, în care Dumnezeu umblă în răcoarea zilei.

„A legat pe fiul său Isaac”. Avraam leagă mâinile dragi cari de atâtea ori s'au întins spre el spre a-i cere binecuvântări sau a-l îmbrățișa.

Legat, „l-a pus pe altar, deasupra lemnelor”. Dar junghierea jertfei pe altar era ceva cu totul neobișnuit. Junghierea se făcea totdeauna pe jos, apoi ființa jertfită, odată moartă, era pusă pe altar. Este însă lesne de înțeles că Avraam așa trebuia să procedeze, ca să aibe cât mai puțin de lucru după jertfire.

Acum Avraam va fi pus mâinile pe capul lui Isaac. Cu șiroaie de lacrimi își ia, cu-o ultimă sărutare, rămas bun dela fiul său. Poate mai ia încă o sărutare pentru Sara dela fiul ei pe moarte. Și cu asta s'a terminat cu sentimentele de tată.

Avraam va fi preot în slujba lui Dumnezeu. Inima îi este tare, ochii țintă la cer. El ia cuțitul și întinde mâna pentru lovitura de grație.

Isaac stă liniștit, fiindcă cuțitul este în mâna tatălui său. Cum putem și noi sta liniștiți în orice primejdie, având această încredere.

Cu cuțitul ridicat, Avraam stă deasupra lui Isaac gata să lovească. Mirați-vă! ceruri! miră-te, pământ, Alesul lui Avraam, bucuria Sarei, nădejdea Bisericeii, moștenitorul făgăduinței stă gata să moară de mâna propriului său tată, o mână care nu tremură.

Și în inima noastră răsare imaginea din cartea prorocului Zaharia. Acolo Tatăl ceresc spune: „Scoală-te, sabie, asupra păstorului Meu, și asupra omului care-Mi este tovarăș, zice Domnul Oștirilor. Lovește pe păstor...”

La Isus lucrurile au mers până la desnodământul tragic. El a murit. La Fiul Său, Dumnezeu a putut să rabde ce nu a putut răbda la fiul lui Avraam.

În cazul lui Avraam cerul posomorât se luminează, dintr'odată apare soarele și ochii noștri văd o scenă minunată.

Apare Mântuitorul, Ingerul lehoa. Totul fusese numai o încercare. Și dacă Avraam nu a arătat în ea multă cunoaștere a caracterului Domnului, a arătat însă în chip splendid că îl iubește pe Dumnezeu, chiar mai mult decât pe fiul său Isaac.

Scopul a fost atins. Dumnezeu nu va îngădui lui Avraam să calce fără de rost porunca „să nu ucizi”.

„Ingerul a zis: „Avraame, Avraame!”

După o străveche regulă rabinică de talmăcire a Bibliei, repetarea numelui este pretutindeni în Scriptură semn că cuvintele ce urmează nu sunt numai pentru cel cărui i se adresează, ci pentru toți cei cari vor fi în viitor în situații asemănătoare.

„Să nu pui mâna pe băiat și să nu-i faci nimic!” Predă lui Dumnezeu tot ce ai mai scump și El îți va păstra bunul! S'o înțeleagă toți cei cărora Dumnezeu le cere jertfel

Dumnezeu trece peste porunca dată înainte, tocmai cum Noul Testament anulează atâtea legi ale Vechiului, fiindcă au fost rău înțelese.

Și ce laude aude acum Avraam din gura îngerului: „Știu acum că te temi de Dumnezeu”. Voința ta de a săvârși fapta este socotită de Dumnezeu ca fapta însăși. „Știu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât n'ai cruțat pe Fiul tău pentru mine.”

Asta putem spune și noi lui Dumnezeu: „Știu acum că Tu mă iubești, căci nu L-ai cruțat pe Fiul Tău pentru mine”.

Dar Avraam nu mai are astâmpăr. El caută o altă jertfă. Trebuia prefigurată jertfa lui Messia. Isus avea să fie sacrificat în locul nostru. Așa avea să fie jertfit acum un berbec, iar Isaac putea pleca liber. Avraam a făcut astfel; a adus ca ardere de tot un berbec aflat în apropiere.

Atunci Dumnezeu i-a vorbit iarăși, spunându-i: „Pe Mine însumi jur, zice Domnul, pentru că ai făcut lucrul acesta și n'ai cruțat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, te voi binecuvânta foarte mult și-ți voi înmulți foarte mult sămânța și anume: ca stelele cerului și ca nisipul depe malul mării...”

Înainte legământul dintre Dumnezeu și Avraam avea condițiuni reciproce. Acum, după sacrificarea lui Isaac, jurământul este necondiționat. Cum este necondiționat și legământul dintre noi și Dumnezeu, care are la temelie jertfa lui Isus.

Avraam a fost gata să dea un fiu — și-i sunt promiși în schimb mulți. Lucruri mici aduc după ele răsplătă mare. Cum a fost de îmbelșugat răsplătită o văduvă din Sarepta pentru o mică turtă pregătită lui Ilie!... Făina din oală nu i-a mai scăzut și untdelemnul din ulcior nu i s'a mai împușinat.

Făgăduințele acestea sunt repetate mai târziu lui Isaac, lui Iacov, dar mai departe ele se transmit nu prin Esau sau Ruben, ci numai prin Iuda înspre David. Aceste fapte sunt semne că numai unii evrei vor fi aflați ca copii ai lui Avraam, mostenitori ai Împărăției. Aceștia sunt ca stelele cerului de strălucitori, fiindcă întorc multe suflete pe calea neprihănirii. Ceilalți, deși copii ai lui Avraam, sunt ca nisipul depe malul

mării, care este neproductiv și neroditor și care, deși mare în număr și de nesocotit, face numai atât că înghite apa mării. Aceasta este partea cea mare a națiunii evreești, care înghite doctrinele amărăciunii și negării lui Dumnezeu, respingând Cuvântul adevărului Său.

Dumnezeu mai făgăduiește lui Avraam: „Toate neamurile pământului (corporativ) vor ti binecuvântate în tine”, (și, într'adevăr, sunt neamuri întregi creștine) „pentru că ai ascultat de porunca Mea”.

Mari binecuvântări așteaptă totdeauna pe cei ce ascultă poruncile.

„Avraam s'a întors la slugile sale”. Cu ce simplitate după un așa sacrificiu!

„Și au plecat împreună la Beerșeba”.

MIRIAM ȘI COPIII EI.

Dar Avraam nu a rămas singurul om gata să-și jertfească copilul pentru Dumnezeu.

Ne amintim de Miriam și cei șapte fii ai ei din istoria evreiască. Miriam, fiica lui Tanhum, a fost închisă cu cei șapte fii ai ei și adusă înaintea Cezarului. Acesta spuse celui mai în vârstă dintre fii: „Adoră-l pe dumnezeul meu!” Tânărul răspunse: „Eu nu-L reneg pe Sfântul lui Israel, care ne-a spus: „Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău”. Atunci tânărul a fost dus și ucis. A fost chemat al doilea fiu și i s'a spus: „Închină-te înaintea idolului!” Și acesta răspunse: „Eu nu-L reneg pe Dumnezeul meu, care a zis: „Să nu ai alți Dumnezei în afară de Mine”. A fost omorît și el. A fost chemat al treilea și i s'a poruncit același lucru. Tânărul dădu răspunsul: „Eu nu mă las de Dumnezeul meu care a dat porunca: „Să nu te închini zeilor străini!” A fost ucis și el. A fost chemat al patrulea înaintea regelui și a auzit aceeași poruncă. El răspunse: „Eu nu voi fi necredincios Domnului meu, care ne-a sfătuit: „Să nu cazi în genunchi înaintea unui alt zeu!” A fost măcelărit și el. După aceia a fost adus înaintea Cezarului al cincilea fiu al lui Miriam și îndemnat să se închine idolului. El răspunse: „Să mă lepăd eu de Domnul, care ne-a strigat: „Ascultă, Israele, Domnul, Dumnezeul tău, este unicul Dumnezeu”? A fost executat și acesta. Atunci a fost adus al șaselea frate înaintea Împăratului și domnitorul vorbi cu el ca și cu ceilalți. Dar tânărul răspunse: „Nu vreau să întorc fața mea dela Domnul și nu-i altul afară de El”. Așa că a fost omorît și acesta.

La urmă a fost adus cel mai tânăr fiu al lui Miriam și acesta trebuia să înjenuncheze înaintea idolului. Atunci băiatul răspunde: „Vreau să cer sfat dela mama mea”. S'a întors spre mama și i-a spus: „Ce să fac?” Miriam răspunde: „Vrei oare ca numai frații tăi să stea împrejurul Creatorului lor, iar tu să rămâi pe dinafară? Nu asculta de acest om fără Dumnezeu și nu te despărți de frații tăi.” Băiatul se întoarse iarăși spre rege și acesta îl întrebă: „Ei, vrei acum să ascuți de mine?” Băiatul răspunde: „Eu nu mă îndepărtez de Dumnezeul meu, care a zis: „Ai ales astăzi ca Eu să fiu Dumnezeul tău”. Atunci regele îi spuse: „Voi arunca la pământ inelul meu, care poartă chipul idolului, apleacă-te și ridică-l, ca să pară că ai împlinit voia mea”. Băiatul răspunde însă: „Vai ție, rege! Tu vrei să-ți păstrezi demnitatea înaintea curtenilor tăi și de aceia îmi ceri lucrul aceasta. Dar ceiace se cuvine demnității tale, se cuvine desigur cu atât mai vârtos demnității Sfântului lui Israel”. Indată a fost dus afară și pedepsit cu moartea.

Miriam îi spuse regelui: „Lasă-mă să-mi sărut copilul!” Aceasta i se îngădui. După aceia ea s'a întors spre fiii ei morți și le-a zis: „Spuneți tatălui vostru Avraam să nu se mândrească în inima lui, căci el a jertfit cerului numai un fiu, dar iată eu am avut șapte fii și i-am jertfit pe toți”. Cu aceste cuvinte, Miriam se aruncă depe terasă și muri. Și o voce cerească răsună: „Voioasă este mama copiilor”.

Abia în veacul trecut, o scenă asemănătoare s'a petrecut într'un sat de falăși creștinați din Abisinia, atacați de tribul Mahdi, care a vrut să-i silească pe toți să treacă la mahomedanism.

Numai că toți cei cari au mai adus asemenea jertfe lui Iehova — Dumnezeu erau fiii lui Avram, pe când Avraam era fiul unui idolatru. Ceilalți aveau înaintași de tărie în credința pentru Dumnezeul adevărat, dar Avraam nu avea așa ceva.

Și atunci, dacă nu judecăm după logica rece, nu a avut oare totuși rost jertfa adusă de Avraam? Intr'un anume sens nu va fi înțeles totuși bine porunca? Fiindcă a trebuit să se statornicească odată că dragostea de Dumnezeu este mai presus de orice dragoste. Că orice altă dragoste trebuie să treacă în umbră înaintea iubirii de Dumnezeu. Că dragostea de Dumnezeu pierde într'un suflet care nu vrea să jertfească pe nimeni și nimic pentru ea, că Dumnezeu nu-i un tiran căruia i se slujește de frică, ci o ființă demnă de dragoste gata la sacrificii

grele. Intr'o formă primitivă Avraam a ilustrat odată pentru totdeauna acest mare adevăr.

SMERENIA LUI DUMNEZEU

Mai înainte de întemeierea lumii, Dumnezeu hotărise să jertfească pe singurul Lui Fiu, Isus, pentru mântuirea noastră. El, Nevinovatul, trebuia să moară, pentruca noi, păcătoșii, să fim liberați de osânda iadului.

Dar jertfa aceasta, dacă ar fi fost singură, ne-ar fi fost copleșit într'atâta prin dragostea pe care o arată că nimeni nu ar fi îndrăznit să și-o însușească.

Dar nu-i singura. Înainte ca Dumnezeu să jertfească pe Fiul Său, pentru omenire, Avraam și — după el — mulți alții, și-au jertfit fiii pentru Dumnezeu.

Sacrificiul făcut de Dumnezeu apare deci ca mai în ordinea lucrurilor, este mai lesne de acceptat, mântuirea oamenilor devine mai ușoară. Așa a orânduit Dumnezeu în smerenia Lui.

MORMÂNTUL SAREI

Avraam s'a întors liniștit depe muntele Moria. Isaac nu a avut nimic de pățimit. Toate par să se fi sfârșit bine. Dar încercarea aceasta a costat totuși o viață: aceia a unei mame.

Sara, când i-a văzut pe amândoi pornind din Beerșeba pentru a merge la Moria, a plecat la Hebron, plină de presimțiri triste. Chiar Avraam va fi dispus, poate, mutarea ei, pentruca ea să nu afle atât de repede cele ce se vor întâmpla.

Când Avraam și Isaac au revenit, nu au mai găsit-o. „Sara a murit la Chiriati-Arba, adică Hebron, în țara Canaan. Și Avraam (care nu fusese prezent la moartea ei) a venit să jălească pe Sara și s'o plângă”.

Cei din partea locului îi spun lui Avraam: „Tu ești ca un domnitor al lui Dumnezeu în mijlocul nostru” (cei profund credincioși fac totdeauna impresia unor oameni cari domnesc în viață, cari domnesc peste împrejurările vieții.) Ingroapă-ți moarta în cel mai bun din mormintele noastre. Niciunul din noi nu te va împiedica să-ți îngropi moarta în mormântul lui” Avraam le-a vorbit astfel: „Dacă găsiți cu cale să-mi îngrop moarta și s'o iau dinaintea ochilor mei, ascultați-mă și rugați pentru mine pe Efron, fiul lui Tohar...”

Tranzacție orientală fără de mijlocitor nu se poate.

Cunoașterea acestor obiceiuri orientale este foarte importantă pentru înțelegerea Bibliei, care este o carte orientală, în sensul că ilustrează lucrurile cereșii, comparându-le cu cele ce se întâmplă zilnic în Orient.

Astfel, dacă Biblia ne vorbește despre Isus ca Mijlocitor între Dumnezeu și om, ea vorbește despre un lucru îndeobște cunoscut în părțile Palestinei, că nu se poate încheia un legământ fără ca între cele două părți să mijlocească o a treia persoană.

„Rugați pentru mine pe Efron, fiul lui Țohar” — continuă Avraam — „să-mi dea peștera Macpela, care-i a lui și care este chiar la marginea ogorului lui”, astfel că folosirea peșterii nu va tulbura folosirea câmpului.

„Să mi-o dea în schimbul atâtor bani...” Aceasta este prima afacere pe bani, despre care citim în Biblie, căci în lumea veche se făcea schimb direct de mărfuri, fără intermediul banului.

Prima oară când se pomenește de bani în Biblie este pentru cumpărarea unui mormânt. Și ce alta își cumpără, la urma urzii, oamenii pentru banii lor?

Efron Hetitul, încurajat de atitudinea smerită a lui Avraam care se prosternuse până la pământ înaintea norodului, răspunde: „Nu, Domnul meu, ascultă-mă! Ți dauiesc ogorul și Ți dauiesc și peștera care este în el”.

Trebue să cunoști obiceiurile negustorești din Orient pentru a înțelege aceste vorbiri. Efron Hetitul nici gând nu are să dăruiască peștera trebuitoare pentru mormânt. Dimpotrivă, vrea să obțină preț bun pe ea. Dar pentruca să priceapă cumpărătorul că el nu vinde peștera decât împreună cu câmpul, îi spune: „Ți dauiesc ogorul și-ți dauiesc și peștera care este în el”.

Deși Efron spune că vrea să le dăruiască, Avraam insistă să plătească prețul. Atunci Efron răspunde degajat: „O bucată de pământ de patru sute de sicli de argint, ce este aceasta între tine și mine?” Deci tot făcându-se că vrea să-i dăruiască toate, Efron numește valoarea câmpului.

„Avraam a ascultat pe Efron. Și Avraam a cântărit lui Efron prețul cumpărării.”

Atitudinea Hetitului Efron este cea obișnuită în Orient. Arabul îți oferă și astăzi totul gratuit, înțelegându-se că tu trebue să-i dai tot „gratuit” prețul corespunzător.

Ne putem rătăci în Biblie, dacă nu înțelegem aceste obiceiuri și acest limbaj oriental. Vom vorbi mai târziu pe larg

despre mântuire. Acum vrem să spunem doar atât: Când Dumnezeu oferă sufletului mântuirea în dar, acesta trebuie să înțeleagă singur, ca Avraam, că are de plătit prețul corespunzător pentru aceasta. Isus ne spune: „Ce i-ar folosi unui om să câștige lumea întreagă dacă-și va pierde sufletul?” Pentru mântuire trebuie să dai tot, chiar dacă ai poseda lumea întreagă, căci „Impărăția Cerurilor se aseamănă cu o comoară ascunsă într-o țarină. Omul care o găsește, o ascunde. Și, de bucuria ei, se duce și vinde tot ce are și cumpără țarina aceia”.

Dacă nu pui expresiile biblice în legătură cu obiceiurile din Orient unde au trăit personagiile biblice și unde cârțile au fost scrise, te poți pierde ca un european în Arabia, care nu cunoaște obiceiurile de acolo. Ar păți-o urit să vrea să ia chiar în dar, ceiace de fapt „în dar” i se „oferă” și, tot așa, un suflet care ar vrea să aibe mântuirea sa, viața veșnică chiar în dar, fără nici o sforțare proprie, o va păți urât.

Avraam nu se tocmește, cum ar fi făcut altul în locul lui. „După aceia, Avraam a îngropat pe Sara, nevastă-sa, în peștera din ogorul Macpela.”

Peste acest mormânt care se găsește în mâinile musulmanilor, este zidită acum o moschee. Nici-un creștin sau israelit nu are voie să-l vadă, cum nu are voie să viziteze nici mormintele lui Isaac, Rebeca, Iacov și Lea, cari se află acolo.

MISIUNEA LUI ELIEZER

Dacă Biblia ar fi fost scrisă după inima omenească, capitole întregi s'ar fi ocupat de lucrurile de mare însemnătate în ochii noștri și cari cuprind taine adânci, cum este d. p. personalitatea lui Melhisedec. Dar despre ea nu ni se spun decât câteva cuvinte. Dumnezeu nu ne satisface curiozitatea.

În schimb, unul din capitolele cele mai lungi din Biblie se ocupă cu cererea în căsătorie a Rebecii pentru Isaac, singurul patriarh care a avut numai o nevastă. Asta fiindcă Dumnezeu este inspiratorul Bibliei, nu se călăuzește după aprecierile omenești despre însemnătatea relativă a evenimentelor. Marile revoluții cari au avut loc în lume, ridicarea și răsturnarea unor împărății sunt desconsiderate de Dumnezeu ca fiind comparativ nedemne de a fi ținute în seamă, pe când lucrurile cele mai mici întâmplăte poporului Său sunt povestite adesea cu toate amănuntele.

Dumnezeu se îngrijește de toate lucrurile din viața credinciosului. El are grijă și de toate amănuntele unei căsătorii a lui.

Isaac, fiind un chip a lui Isus, aducerea unei soții pentru el simbolizează căsătoria lui Isus cu Biserica, prin serviciile slujitorilor Tatălui Ceresc, a păstorilor. Biserica este mireasa, Isus este Mirele, iar păstorii sunt prietenii Mirelui, a căror îndatorire este a convinge sufletele să consimtă la căsătoria cu El. Apostolul Pavel scrie: „Căci sunt gelos de voi cu o gelozie după voia lui Dumnezeu, pentru că v'am logodit cu un bărbat, ca să vă înfățișez înaintea lui Messia ca pe o fecioară curată.”

Avraam dând îndrumări slujitorului său Eliezer cum să găsească o soție pentru fiul său Isaac, statornicește că după moartea sa familia nu trebuie să se întorcă în țara din care a plecat, ci să rămână printre străini pentru a păstra curată cunoașterea de Dumnezeu dobândită. Al doilea lucru pe care el îl vrea este ca urmașii săi să nu se încuscrească cu canaaniiții.

Să știm și noi că mireasa lui Isus nu trebuie să fie dintre canaanite, ci născută din nou de sus. Și păstorii cari aleg asemenea mirese trebuie să aibe înțelepciune, cum a avut și Eliezer la alegerea Rebecii.

Acesta este trimis, într'adevăr, de Avraam într'o misiune delicată: „Te voi pune să juri pe Domnul, Dumnezeul cerului și Dumnezeul pământului că nu vei lua fiului meu o nevastă dintre fetele Canaaniiților, în mijlocul cărora locuiesc, ci te vei duce în țara și la rudele mele să iei nevastă fiului meu Isaac”. Cuvintele acestea trebuiau să întipărească în memoria lui Eliezer faptul că nevasta aleasă trebuie să fie demnă de un fiu al lui Avraam și potrivită pentru el. De remarcat este că Dumnezeu, care până la chemarea lui Avraam din Haran era denumit în Biblie numai „Dumnezeul cerului”, este numit acum „Dumnezeul cerului și al pământului.” Abia crediciosul îl face pe Dumnezeu rege pe pământ, prin ascultarea lui.

„Domnul, Dumnezeul Cerului va trimite pe îngerul Său înaintea ta.” Câtă credință are Avraam! El nu cheamă în ajutor prietenii, rudele sau pe altcineva, ci-i dă servitorului un înger drept mijlocitor și înaintemergător.

Și îngerul merge înaintea servitorului nu odată cu el. O garanție că servitorul va găsi toate pregătite.

„Dacă femeia nu va vrea să te urmeze” — continuă Avraam — „vei fi deslegat de jurământul acesta, pe care te pun să-l faci”.

Așa suntem deslegați și noi de sarcina noastră, dacă cei cărora le predicăm Evanghelia nu vor să ne urmeze. „Dacă vei înștiința pe cel rău și el tot nu se va întoarce dela răutatea

lui și dela calea cea rea, va muri prin nelegiuirea lui, dar tu îți vei mântui sufletul”. (Ezechiel 3, 19).

Isaac nu este întrebat.

Eliezer pleacă și-i aduce lui Isaac o soție scumpă, pe Rebecca.

Legenda evreiască ne înfățișează dealtfel pe Eliezer ca plin de înțelepciune și în alte privințe.

Așa ni se povestește d. p. că Eliezer ar fi venit odată la Sodoma, cetatea tuturor răutăților. Aici toate judecățile erau strâmbe. Dacă un om rănea pe un altul, cel rănit era osândit să răsplătească pe agresor fiindcă i-a luat sângele pe care-l avea de prisos. Și Eliezer fu rănit de cineva și osândit în felul acesta. Repede luă atunci o piatră, îl lovi pe judecător și-i spuse: „Acum tu trebuie să-mi plătești mie. Plătește-i celui care m'a rănit pe mine și lucrul este aranjat!”

Așa trebuie să știm câteodată să răspundem nebunului după nebunia lui.

MOARTEA LUI AVRAAM

Avraam însuși a mai luat apoi o nevastă numită Chetura. Se presupune că este una și aceeași persoană cu Hagar, pe care Avraam ar fi luat-o acum ca soție legitimă, reparând astfel atâtea nedreptăți câte i-a făcut în trecut.

Avraam a mai trăit 53 de ani după căsătoria lui Isaac, iar despre întreaga această perioadă lungă, Biblia nu ne mai spune nimic.

El a murit „și a fost adăugat la poporul său”. Expresia aceasta ne arată că ideea nemuririi există chiar dela începutul Vechiului Testament, numai că nu-i învățată acolo, fiindcă nu era nevoie de aceasta, ea nefiind negată în vremea aceia.

„Avraam a fost adăugat la poporul său”. Fiecare om este adăugat la poporul său când moare. Cei care sunt poporul tău în lumea aceasta — fie poporul lui Dumnezeu, fie poporul copiilor acestei lumi — sunt cei la cari vei fi adăugat după moarte. Ei vor forma tovărășia ta în viața de acolo.

Și viața viitoare nu este o lungă trândăvie. În ea se slujește. Avraam a fost adăugat la poporul său, după porunca lui Dumnezeu. Acum el moare. Ucenicia lui s'a sfârșit. Avraam este adăugat acum la poporul său, căruia va putea să-i fie folositor. El a biruit în lupta credinței. Acum — după expresia din Apocalipsă — i se dă un neam în stăpânire. El capătă misiunea cărmuirii neamului, de care a fost despărțit acum vremelnice pentru binele său și al acestui neam.

Așa se încheie viața lui Avraam, „cel dintâi rod al smochinului credinței.”...

DUMNEZEUL LUI AVRAAM

Cine a cercetat cu răbdare viața lui Avraam, așa cum este povestită în Biblie și cum a fost repovestită cu scurte tălmăciri de noi, rămâne mirat întâi de rolul uriaș jucat de acest personaj în Sfânta Scriptură.

S'ar fi părut că Avraam este un om ca oricare altul, cu calități, dar și cu mari defecte. El nu se deosebește nici printr'o cunoaștere desăvârșită de Dumnezeu, nici prin o mare înălțime morală, nu a scris nimic, nu a inventat nimic.

Dece este numit atunci „tatăl tuturor credincioșilor”, „prietenul lui Dumnezeu”, dece și în Vechiul și în Noul Testament Dumnezeu este numit Dumnezeul lui Avraam? Dece spune Dumnezeu că acesta va fi numele Lui în veci?

Este că, dacă Avraam nu a avut alte calități, a avut una care le întrece, care le înlocuiește, prin care dobândești totul la Dumnezeu, că Avraam a fost primul om care a cunoscut, a avut și a practicat credința.

Numai fiindcă a avut credință, sufletul lui a fost răscumărat. Numai fiindcă a avut o credință mare, el deține și în viața viitoare un loc de frunte și săracul Lazăr este dus la moarte în sânul lui. Numai fiindcă a avut credință, li se făgăduiește drept răsplată copiilor lui Dumnezeu, că vor șede la masă cu Avraam.

Generațiilor cari l-au urmat și-l vor mai urma, le este dat ca exemplu de credință. Din pricina lui, sunt binecuvântați urmașii lui. Pentru singura această calitate a credinței, Dumnezeu îl învrednicește cu titlul înalt de prieten al Lui.

El a fost rânduit de Dumnezeu să fie strămoșul Mântuitorului. A fi fiu al lui Avraam este încă astăzi o fală.

Dece toate acestea? „Pentru că Avraam a ascultat de porunca Mea” — spune Domnul — „și a păzit ce i-am cerut, a păzit poruncile Mele, orânduirile Mele și legile Mele”. (Geneza 26.5).

Citind afirmația aceasta a Domnului, te întrebi: „Dar când le-a ținut Avraam pe toate acestea?” Parcă l-am văzut pe Avraam călcând de atâtea ori legile dragostei și legile morale ale lui Dumnezeu.

Dar el a suplinit aceste păcate prin marea calitate a credinței. Omul cel mai păcătos, dacă are credință dreaptă,

este socotit ca neprihănit înaintea lui Dumnezeu. Cel care numai credința o are este socotit înaintea lui Dumnezeu ca și când ar fi ascultat de toate poruncile, ar fi păzit tot ce i s'a cerut, ar fi împlinit toate orânduirile și legile.

La fel a fost și în viața lui David și a lui Iov.

Avraam, ca și ceilalți de mai târziu, era prietenul lui Dumnezeu. Și prietenul, iubitul, este totdeauna inzestrat de către cel care-l iubește cu toate calitățile ce se pot imagina. În ochii celui care-l iubește, el nu are nici-un cusur, ci este plin de roade plăcute. Așa era Avraam în ochii lui Dumnezeu.

Și așa sunt în ochii lui Dumnezeu toți cei cari printr'o credință neclintită s'au făcut copiii ai Lui.

Dumnezeu, neținând seamă de păcatele acestui patriarh, își dă cu drag Numele de „Dumnezeu al lui Avraam”. El nu se rușinează să se numească și Dumnezeul nostru, oricât de slabi și păcătoși am fi, dacă numai avem credință.

NEPRIHĂNIREA PRIN CREDINȚĂ ÎN NOUL TESTAMENT

Rabinul Saul din Tars, cel îndeobște cunoscut sub numele de apostolul Pavel, a cercetat și a gândit adânc asupra acestor lucruri. El a văzut că Avraam, păcătosul, a dobândit în ochii lui Dumnezeu neprihănirea, prin simplul fapt că avea credința.

Și el ne arată în Epistola sa către Romani, că acesta este felul rânduit de Dumnezeu și astăzi pentru a dobândi neprihănirea.

Pentru a trage învățăturile cuvenite din viața lui Avraam și pentru ca să înțelegem cum am putea deveni și noi neprihăniți prin credință, cum a fost Avraam, vom cerceta acum cu mare amănunțime această învățătură cuprinsă în Noul Testament.

TOȚI SUNT SUB PĂCAT

Sf. Pavel pornește dela faptul că „toți oamenii, fie iudei, fie greci, sunt sub păcat.” Cum spune și proorocul Mica: „Nu mai este nici un om cinstit printre oameni. Toți stau la pândă ca să verse sânge, fiecare întinde o cursă fratelui său. Măinile lor sunt îndreptate să facă rău. Cărmuitorul cere daruri, judecătorul cere plată, cel mare își arată pe față ce dorește cu lăcomie și astfel merg mână în mână. Cel mai bun dintre ei este ca un mărcine, cel mai cinstit este mai rău decât un tufig de spini.”

Bine spune Psalmistul : „Nu este nici un om neprihănit, nici unul măcar.”

Cuvântul este ușor de pronunțat, dar te înfioară: „Niciunul!” Ce groaznic este să-L auzi pe Tatăl Ceresc mărturisind prin proorocii Săi că din miliardele de oameni creați de El nu este bun n i c i u n u ! ! Mai există oare vre-o tragedie ca a Lui? Ce oare mai poate fi asemuit cu durerea unui tată care trebuie să se dezică de toți fiii lui ca de niște netreb-nici?

Cuvântul Domnului i-a vorbit lui Ezechiel : „NICIUNUL din Iacov n'a lepădat uriciunile, cari îi atrăgeau privirile și n'au părăsit idolii Egiptului.” Ce înfiorător! Niciunul curat de păcatul cel mai grosolan : al idolatriei! Nici Moise nu s'ar fi putut menține 40 de ani la curtea lui Faraon fără concesiile făcute idolatriei. Deci și el este vinovat. Și Aaron, marele preot, fabrică vițelul de aur. Niciunul nu este curat.

Cuvântul Domnului i-a vorbit lui Ezechiel : „Caut printre ei UN om care să înalțe un Zid și să stea în mijlocul spărturii înaintea Mea pentru țară ca să n'o nimicesc. Dar nu găsesc nici un u l .” UN om nu se găsește. Nici măcar Ezechiel nu era un asemenea om, căci și el a mers amărât și mânios când l-a răpît Duhul. Și el are diferite lucruri de obiectat lui Dumnezeu.

„Niciunul din voi nu este bun” — acesta-i primul mare adevăr pe care creștinismul îl asvârle în fața fiecărui om care se apropie de el. Ce religie stranie! Vrea să-l facă pe om iarăși asemănător cu Dumnezeu și începe prin a-i porunci să se recunoască drept uricios. Căci dacă nu ar începe cu aceasta, înălțimea la care creștinismul îl ridică l'ar face pe om să se mândrească, tot așa cum smerirea de aici dacă nu ar fi însoțită de fângăduința că el va fi ridicat la rangul de părtaș al firii dumnezeiești — l'ar face să se vadă drept nespuse de vrednic de dispreț. Dar religia creștină este minunată de echilibrată. Nu este în ea o micime care să ne facă incapabili de bine, nici o sfințenie cu totul lipsită de păcat. Nu există învățătură mai potrivită pentru om decât aceasta, care-l instruește despre posibilitățile pe care le are de a dobândi și pierde harul, din cauza pufinței noastre de a desnăjdi de noi înși-ne și de a ne mândri”. (Blaise Pascal)

Suntem niște viermi ai pământului capabili de a deveni părtași firii dumnezeiești. Dacă Scriptura nu ar începe prin a ne spune ce suntem, ne-am mândri de chemarea noastră. Dacă nu ar exista această chemare am cădea, dimpotrivă, în des-nădejde.

Deci aceasta este prima afirmație : „Nu este niciun om neprihănit, niciunul măcar.”

„Nu este niciunul care să aibe pricepere. Nu este niciunul care să caute pe Dumnezeu.”

Dumnezeu este iubit de unii în lumea asta, dar de nimeni cu acea iubire pasionată de care ar fi vrednic.

Se povestește că compozitorul Verdi dădu odată un concert. Toată lumea îl aplaudă, numai Rossini, învățătorul lui, îl critică. Atunci Verdi nu mai avu bucurie de aplauzele lumii ignorante în ale muzicii.

La fel, un crédincios nu poate fi înșelat de laudele lumii, când singurul care cunoaște oamenii, Dumnezeu, rostește, despre el așa aspră judecată.

Dacă și-ar aminti mereu de ea, ar fi mai indulgent față de toți.

Și nu-i numai că fiecare din noi greșește în vre-un punct. Sf. Iacov spune în epistola sa : „Cine păzește toată legea și greșește într-o singură poruncă, se face vinovat de toate.” Vinovați față de toată legea suntem toți.

„Toți s'au abătut și au ajuns niște netreb-nici. Nu este niciunul care să facă binele, niciunul măcar — continuă Psalmistul.

Abătându-te, ajungi netreb-nic. Abătându-te dela o linie dreaptă într'un unghiu oricât de mic, ajungi la depărtare mare.

Interesant este iarăș că numai de la căile Domnului se abat oamenii. Isaia spune încolo despre oameni : „toți își vad de calea lor, fiecare umblă după folosul lui” și asta fără abatere.

„Gâtfejul lor este un mormânt deschis” — citează mai departe Sf. Pavel din Vechiul Testament.

Să bage cât mai multă și cât mai bună mâncare pe gât pare să fie ocupația principală a nenumărați oameni. Astfel gâtfejul lor devine un mormânt în care își înmormântează viața. Este și aici o aluzie la o cunoscută perversiune sexuală.

„Se servesc de limbile lor ca să înșele...”

Cuvintele acestea spuse de David în Psalmul 5 despre vrăjmașii lui, Pavel, cu mai multă dreptate, le aplică tuturor oamenilor.

Nici nu ne dăm seama cât de mult înșeală un om pe altul. Asta nu o fac numai înșelătorii calificați, ci toți.

Care este oare omul ale cărei puncte de vedere în chestiunile principale sunt rezultatul unei cumpătate gândiri logice? Oare este fiecare treaptă pe care o urcă omul în gândirea lui consecință logică a treptelor anterioare? Când susține cineva

o părere nouă înaintea noastră, cercetăm noi oare dovezile fără părtinire? Nu punem oare patimă în gândirea noastră? Sau ascultăm mai degrabă de înclinarea inimii noastre?

Toți avem un spirit de partidă. Ținem cu „ai noștri”, cu cei cari sunt în tagma noastră în politică, în artă, în școala de gândire științifică, în religie. Vom apăra cu îndârjire ceia-ce gândește partidul nostru, profesorul nostru, confesiunea noastră, fără a fi cercetat mai întâi meritele concepției respective. Toate argumentele cari vin în sprijinul „alor mei” sunt luminoase în ochii mei. Argumentele, oricât de tari, ale „celorlalți” nu au nici-o valoare. Există un întreg mecanism al înșelăciunii în mintea fiecăruia din noi (psihologii vorbesc de „complexe”).

Noi ținem în realitate anumite vederi în diferite chestiuni, numai fiindcă cei cari sunt „ai noștri” în lucrurile fundamentale gândesc și ei așa. Dar, întrebați, noi nu am răspunde, Doamne ferește, că nu am cercetat această chestiune particulară și că ne luăm în această privință după ceilalți. Ci dăm argumente. Si argumentele sunt supte din deget. Vrem să păstrăm respectul de noi înși-ne și să dăm altora și să ne dăm nouă impresia că procedăm rațional.

Totul este însă înșelăciune. Observăm că este așa la adversarul nostru, dar nu o băgăm de seamă la noi înși-ne.

Degeaba îl întrebi pe un om de ce face un anumit lucru. Motivele pe cari ți le va indica sunt cu totul altele decât motivele adevărate pentru cari procedează astfel. Mintea omului este înșelătoare. Înșeală pe alții. Și îl înșeală chiar și pe el.

Un om este ateu. Și îți poate da nenumărate dovezi științifice pentru ateismul său. Dar adevărul este că el nu-i ateu pentru că argumentele l-au adus la această convingere. Ci l-a pungășit vreodată un slujitor al religiei. El are acum un desgust, un resentiment față de cel ce l-a păgubit. De fapt, el refuză din cauza aceasta să mai aibe religia care constituia altădată legătură dintre el și acel slujitor al religiei. Logic, acest fapt nu este desigur motiv suficient pentru a deveni ateu. Dar omul acesta nu este ateu din motive logice. Ca să poată păstra însă despre el însuș părerea că-i om rațional, el va avea grijă să-și adune argumente ateiste din tot felul de cărți.

Este clar că la temelie avem deaface cu o înșelătorie. Omul acesta înșeală de câte ori vorbește despre motivele gândirii sale ateiste.

Bine spune Nietzsche, cel mult hulit fiindcă a fost atât de sincer, în cartea sa „Dincolo de bine și rău”: „Filozofii se

prefac toți, ca și cum ar fi descoperit și ar fi ajuns la adevăratele lor opinii prin dezvoltarea tiresca a unei dialectici reci, curate, imparțiale ca însuș Dumnezeu, pe când în tond, ei apăra cu argumente fabricate mai tarziu, o trază acceptată fără judecată, un lucru ce le-a trăznit prin minte, o inspirație, de cele mai multe ori o dorință a inimii abstractizată și trecută prin sită. Prejudecăți sunt botezate adevăruri”.

Fiecare mare sistem filozofic este numai o mărturisire a autorului ei, un tel de autobiografie nevoită. Oamenii „se slujesc de limbile lor ca să înșele.”

Dr. Freud, renumitul psiholog, spunea de aceia cu drept cuvânt că, „întreaga omenire este compusă numai din ființe cari ar trebui să fie pacienți ai mei.”

Pavel, care are o oroare deosebită față de păcatele limbii, continuă: „Sub buze au venin de aspidă; gura le este plină de blestem și amărăciune”.

Oamenii „au picioare grabnice să verse sânge...”

Pentru aceasta zboară cu avionul și înaintează cu tancul. La rău, omul aleargă cu armăsarul, la bine merge cu carul.

„Prăpădul și pustiirea sunt pe drumul lor”.

Să refacă oamenii în gând drumul vieții lor și vor trebui să confirme că așa a fost.

Și să ne amintim că toate păcatele cu cari ne-am încărcat sunt fapte vrednice de moarte!

„Nu cunosc calea păcii”...

Calea păcii este ușor de aflat. Se povestește că în timpul războiului civil dintre Hyrcanus și Aristobul, un om drept cu numele de Onias a fost adus cu forța în tabăra lui Hyrcanus ca să blesteme pe Aristobul. El s'a rugat atunci în chipul următor: „O, Doamne, regele lumii întregi. Deoarece cei ce stau lângă mine acum sunt poporul Tău, iar cei asediați sunt deasemenea preoții Tăi, Te rog ca să nu ascuți nici rugăciunile celor care sunt contra prietenilor de lângă mine, nici să nu împlinești ce te roagă aceștia din urmă”. Onias a fost dat la moarte pentru această rugăciune, care conținea însă toată calea păcii, necunoscută oamenilor.

„Știm însă că tot ce spune Legea, spune celor ce sunt sub Lege, pentru ca orice gură să fie astupată și toată lumea să fie găsită vinovată înaintea lui Dumnezeu” — scrie apostolul Pavel în Epistola sa către Romani.

Prin aceste cuvinte el ne spune că lucrurile spuse mai sus se potrivește tuturor oamenilor. Ele se potrivește — cu excepția câtorva oameni duhovnicești cari formează adevărul

popor a lui Dumnezeu — tuturor evreilor, creștinilor și celorlalți.

Chiar și creștinilor credincioși, dacă sunt credincioși firești, cum îi numește Scriptura !

În Noul Testament, lucruri grozave sunt spuse și despre creștini, chiar și despre conducătorii de biserici, pentru că într'adevăr gura tuturor să fie astupată.

În Epistola către Filipeni, apostolul Pavel scrie că „toți creștinii, chiar conducătorii de biserici, umblă după foloasele lor și nu după ale lui Hristos”. În Epistola către Corinteni, același apostol deplânge faptul că „cei mai mulți” strică Cuvântul lui Dumnezeu. În Epistola către Timotei vorbește în câteva cuvinte despre o mare catastrofă în viața Bisericii: „Cei ce sunt în Asia toți m'au părăsit”.

Înainte de Dumnezeu toți sunt deci vinovați : evrei, neamuri, creștini, conducători de biserici, fără deosebire.

Și nu numai că toți suntem sub păcat. Mai mult, orice încercare de a scăpa de păcat este dinaintea osândită la nereușită, căci „Scriptura a închis totul sub păcat”, suntem înlănțuiți de mulțime de porunci, câteodată contrazicătoare, încât este imposibil pentru un om să facă măcar binele, fără să păcătuiască în același timp.

Orice cercetător al legii dumnezeiești află lucrurile acestea, dacă, din frică să nu-i fie astupată gura, nu-și astupă el urechea mai înainte.

Dacă cineva mai are gură să vorbească de vre-un păcat al altuia, este numai că nu cunoaște Legea îndeajuns, căci cunoașterea ei i-ar arăta cât de nemernic este el însuși și gura i s'ar astupa.

Cunoașterea stării noastre ticăloase ar astupa și gura celor cari tăgăduiesc că Dumnezeu este dragoste. Când cele o mie de întrebări ale îndoelii se luptă împotriva credinței și se naște aparența că Dumnezeu nu ar avea ce să răspundă, conștiința păcatului propriu îl învață pe credincios că el este acela care nu poate răspunde nici măcar de una din o mie de fapte ale sale. Atunci vede el că Dumnezeu este dragoste, iar noi suntem cu toții niște netrebniți.

DECE NU-ȘI DAU SEAMA OAMENII DE PĂCATUL LOR ?

La aceasta trebuie să ajungem. Trebuie să ne vedem întâi starea ticăloasă, trebuie să ne fie astupată gura, pentru că să se pogoare asupra noastră harul lui Dumnezeu, care trebuie să fie cu totul nimerit de noi.

Dar cum se face că majoritatea covârșitoare a oamenilor trăiește în lume fără să-și dea seama că lipsește vieții lor elementul esențial : neprihănirea ?

Ei nu văd păcatul lor fiindcă nu au lumina lui Isus.

Închide-te în casă când afară este o zi cu soare și lasă numai o gaură mică prin care să pătrundă razele soarelui ! În casă e măturat frumos și ți se pare foarte curat. Dar, când pătrunde raza, în lumina ei se vede un nor întreg de praf și necurătenie.

Așa este și omul care nu se vede în lumina lui Isus. El se pare că-i destul de curat. El se pare că-și face datoria. El zice : „N'am omorât, n'am aprins, n'am furat...” și se crede curat. Dar vai, în lumina lui Isus, viața se vede altcum, se vede încărcată de păcat.

Iată și un alt motiv pentru care oamenii nu simt lipsa lor de neprihănire :

Învățații au aflat că stratul de aer numit atmosferă ne apasă cu 15.000 de kilograme. Pe fiecare om trebuie să ni-l închipuim purtând în spate o greutate, dar fără a o simți, deoarece trăim în aer și aerul ne apasă din toate părțile. Așa este și păcatul. Păcătoșii nu simt greutatea păcatului pentru că trăiesc în păcat. Peștele din apă nu simte greutatea apei pentru că trăiește în apă. Te-ai dedat cu totul la păcat și nu-l mai simți. Dar când un suflet s'a trezit, simte această greutate și nu are liniște din pricina ei. Dacă l-am întrebat cu Psalmistul : „Suflete al meu, de ce ești mâhnit și de ce mă tulburi ?”, el ne-ar răspunde : „Pentru că mă strivește greutatea păcatului.”

Și, în fine, un al treilea motiv pentru care oamenii și chiar credinciosii nu-și dau seama de toată păcătoșenia lor.

Un om poate gândi că el aprobă și împlinește voia lui Dumnezeu în unele lucruri, unde aceasta este cazul numai prin întâmplare, deoarece litera poruncii coincide cu propria sa voie. Astfel, ceiace-l pune în mișcare nu este voia lui Dumnezeu, ci voia sa proprie. Chiar porunca lui Dumnezeu împlinind-o, el nu voia lui Dumnezeu o face, ci pe a lui. Asta apare clar din clipa când, în vreo chestiune, cele două voinți nu mai coincid,

ci sunt potrivnice una alteia. Atunci acest om părăsește voia lui Dumnezeu și o face pe a lui însuși.

D. p. un tată lacom de avere condamnă risipa fiului său și fiul strigă contra sgârceniei tatălui, care este mic în toate. S'ar părea că amândoi condamnă păcatul. Dar adevărul este că nici unul din ei nu o face. Sunt numai două păcate extreme, care se luptă între ele. Nici tatăl, nici fiul nu respectă regula impusă de Dumnezeu. Se ceartă doi idoli — asta este tot.

Dar noi trebuie să urim păcatul din cauză că Dumnezeu o poruncește, nu fiindcă interesele noastre personale o cer.

Să privim la purtarea unui om când este ispitit sau provocat la vre-un păcat. Căci când nu are prilej să păcătuiască sau nu este ispitit, ce minune că nu se abține? Dar când păcatul se oferă și un om cedează, se vedește că păcatul nu a dispărut în acel om, ci numai a stat liniștit și ascuns până a fost trezit, cum stă noroiul pe fundul unor ape, până ce acestea sunt turburate.

Dacă ținem seamă de aceste trei lucruri, un om care se cercetează va ajunge să recunoască adevărul Scripturii: „Nu este niciun om neprihănit, nici unul măcar.”

Niciunul! Fără deosebire, fără scuză, fără putință de scăpare.

Micile deosebiri dela un păcătos la altul contează între oameni, dar nu înaintea lui Dumnezeu. Cine nu este neprihănit nu este bun, și neprihănit nu este niciunul.

La această convingere vei ajunge neapărat, dacă, bineînțeles, nu vei face mai înainte ca Brahmanul care a sfărâmat microscopul.

Brahmanul acesta socotea că nimicirea oricărei vieți este un păcat. El nu voia să mănânce carne, nici de pește, nici de pasăre, pentru că, zicea el, acela care ucide un animal, chiar cât de mic, săvârșește o nelegiuire.

„Dar” — îi zise într-o zi un misionar — „conștiința dumitale ar trebui să simte grozave remușcări ori de câte ori bei un pahar de apă, căci în apă bei o mare mulțime de ființe vii, cari au viață ca și celelalte animale de pe pământ.” Apoi îi arată o picătură de apă sub ochianul unui microscop.

Dovada era evidentă.

Dar în loc să se plece sub puterea dovezii, Brahmanul se înfură contra instrumentului care i-a descoperit realitatea și sparge microscopul.

Asemenea acestui naiv Brahman judecă și mulți oameni. Ei închid ochii înaintea Bibliei și-L leapădă pe Isus, ca să nu

se mai vădească faptele lor rele nici măcar înaintea propriei lor conștiințe.

EXISTĂ ȘI OAMENI BUNI?

Isus, care — spre deosebire de Pavel — nu-i teoretician, nu clasează pe toți oamenii în aceiaș categorie.

El vorbește despre oameni „buni și răi”. El vorbește de pomi buni și răi, de oameni cari au vistierii rele în inimile lor, dar și de alții cari au vistierii bune. El nu cunoaște numai oameni egoiști, ci și oameni cari hrănesc pe cei flămânzi, îmbracă pe cei goi, îngrijesc pe cei bolnavi și vizitează pe cei din fermițe.

Și experiența noastră confirmă vorbele lui Isus. Cunoaștem cu toții oamenii cari fac mult bine, cari nu pot fi numiți netrebnci.

Origen, un mare învățător al bisericii creștine din vremurile trecute, spune despre asta: „Cum despre un om, care a pus o temelie și a clădit peste ea un zid sau două nu se poate spune că a construit o casă, până când nu a sfârșit-o, așa și oamenii aceștia nu ajung la binele desăvârșit, deși fac mult bine, căci binele desăvârșit poate fi atins numai prin Isus.”

Este drept că și unii necredincioși răspândesc mult bine împrejurul lor. Dar când doi inși s'au urcat într'un tren greșit, unul poate să facă în el ceva rațional, pe când altul poate comite în el fapte rele. În tren greșit sunt însă amândoi.

Și ce-i ajută oare unuia din călători faptele sale raționale? Tot nu-l duc la ținta dorită. Păcatul este o direcție greșită a vieții noastre. Și oricâte fapte bune ai face în timp ce mergi în această direcție greșită, tot un netrebnc ești.

SA NU DESNĂDĂJDUIM!

Dacă nici un om nu este neprihănit înseamnă că un suflet nu trebuie să cadă în desnădejde. Este tot atât de nechibzuit să te frământă de acest lucru, cum ar fi nechibzuit pentru un pește să se frământă fiindcă nu-i pasăre. Dacă niciunul nu este neprihănit, cum aș putea fi eu?

Psalmistul zice: „Nu este niciunul care să aibe pricepere”. Ce te miri atunci, suflete al meu, că nici tu nu ai pricepere, că ai și tu inima împietrită? Cine are dreptul să se indigneze fiindcă-i lipsește ceiace nici primul dintre apostoli nu a avut: neprihănirea?

Există un fel de eretici (rătăciți), numiți pelagieni, cari susțin că omul poate evita acum orice păcat, dar experiența futuror credincioșilor contrazice afirmația lor. Și credincioșii au păcate, adesea chiar păcate foarte grave. Lucrul care-i deosebește de ceilalți oameni este că ei sunt depozitarii Cuvântului lui Dumnezeu.

Este în tiera omului să nu fie neprihănit. Ne naștem în păcat, suntem zămisiți în nelegiuire. Trebuie să știm lucrul acesta, dar nu ca să ne frământăm zădarnic și să desnădăduim. Bossuet spune: „Nu este bine pentru un om să se dispreguiască cu totul.” Rostul acestei cunoașteri este altul: să ne facă să apucăm mijlocul de mântuire pus de Dumnezeu la dispoziția celor lipsiți de neprihănire.

AVEM NEAPĂRATĂ NEVOIE DE NEPRIHĂNIRE

Care este de fapt situația?

Niciunul din noi nu este neprihănit. Asta este una. Pe dealtă parte niciunul din noi nu se poate lipsi de neprihănire, avem neapărată nevoie de ea pentru realizarea vieții noastre pe pământ și pentru dobândirea vieții veșnice.

Chiar și pentru viața de acum, toate făgăduințele lui Dumnezeu sunt date numai celor neprihăniți. Citez din Vechiul Testament câteva:

„Celor neprihăniți li se împlinește dorința.”

„Cel neprihănit este scăpat din strâmtoare.”

„Casa celor neprihăniți rămâne în picioare.”

„Nicio nenorocire nu se întâmplă celui neprihănit.”

„Lumina celor neprihăniți arde voioasă.”

„Bogățiile păcătosului sunt păstrate pentru cel neprihănit.”

„Cel neprihănit mănâncă până se satură.”

„Cei răi se pleacă înaintea celor buni și cei nelegiuți înaintea porții celui neprihănit.”

„In casa celui neprihănit este mare belșug.”

„Rugăciunea celor fără prihană îi este plăcută Domnului.”

„Buzele neprihănite sunt plăcute împăraților și ei iubesc pe cel ce vorbește cu neprihănire.”

„Mai mult prețuește săracul care umblă în neprihănirea lui, decât un bogat cu buze sfricate și nebun.”

„Cel neprihănit de șapte ori cade și se ridică.”

„Neprihănirea izbăvește dela moarte.”

Nu numai binecuvântarea ta, ci și a altora, depinde de neprihănirea ta:

„Cetatea se înalță prin binecuvântarea oamenilor fără prihană.”

„Neprihănirea înalță pe un popor.”

„Prin neprihănire se întărește un scaun de domnie.”

„Sămânța celor neprihăniți va fi scăpată.”

„Cel neprihănit arată prietenului său calea cea bună.”

„Cortul celor fără prihană va înflori.”

Și dacă în veacul acesta făgăduințele date celor neprihăniți nu se pot realiza totdeauna, fiindcă oamenii cei răi zădărnicesc planurile lui Dumnezeu, dacă aici se întâmplă ca cel neprihănit și cel rău să aibă aceeași soartă și ca cel neprihănit să-și piardă viața, în împărăția lui Dumnezeu neprihănirea va domni. Nimeni nu poate avea parte de împărăție fără a fi neprihănit.

Știind lucrul acesta, Isus poruncește: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui...”

Dacă vrei să trăiești o viață cu Dumnezeu pe pământ și dacă vrei să ai parte de viață veșnică, îți trebuie neapărat neprihănire.

Ne trebuie neprihănire. Și nu o avem nici unul. Ce ne facem?

Omul ajuns la acest stadiu de gândire are o adevărată foame și sete după neprihănire. Și, slavă Domnului, această foame va fi astâmpărată. Dumnezeu a îngrijit să putem dobândi neprihănirea de care avem nevoie.

Dacă Biblia zugrăvește starea oamenilor în culori atât de negre, nu o face ca să desnădăduim, ci, dimpotrivă, pentruca Dumnezeu să se glorifice în viețile noastre.

Dacă ar exista doi artiști și unul ar spune: „Am călătorit mult și am văzut multe în lume, dar zadarnic am căutat un om care ar merita să fie pictat. Nu am găsit nici-o singură față care să fie desăvârșit de frumoasă, ca să mă fi putut hotărî s'o pictez. În fiecare față am găsit un defect sau celalt. De aceea am căutat în zadar” — ar fi oare un semn că pictorul acesta este un mare artist?

Pictorul celalt spune însă: „Eu nici nu mă dau drept artist, nici nu am făcut călătorii în străinătate, dar rămânând în micul cerc al oamenilor care-mi sunt apropiați, nu am găsit nici-o singură față atât de neînsemnată sau cu defect, încât să nu aibe și o parte frumoasă, încât să nu descopăr în ea și ceva nobil. De aceea mă bucur de arta ce o slujesc și care mă satisface fără să am pretenții de artist”. Nu ar fi oare a-

cesta semnul că tocmai el este artistul, că el a găsit în orice loc ceiace artistul cel mult umblat nu a găsit nicăieri în lume, tocmai fiindcă nu aducea cu el un ceva pe care cel de al doilea îl avea? Cel de al doilea era deci artistul. Arta trebuie să înfrumuseze viața, nu numai să constate țăfnoasă că niciunul din noi nu este frumos.

Tot astfel și dragostea nu se mulțumește a descoperi că nimeni dintre noi nu este demn de a fi iubit. Dragostea adevărată prin aceia se cunoaște, că-i destul de plină de dragoste ca să descopere ceva demn de dragoste la fiecare dintre noi, că-i destul de plină de dragoste pentru a ne iubi pe toți.

Și, într'adevăr, Artistul cel mare, Dragostea, Dumnezeu, nu se mulțumește a vedea că suntem urâți, lipsiți de neprihănire, ci a descoperit în noi ceva frumos: capacitatea de a crede. Ba mai mult: El pune în noi ceva frumos. El ne dă un har, o haină de nuntă pentru fiecare. El ne dă tocmai lucrul cel mare care ne trebuie: neprihănirea.

Noi, cei stricați, putem dobândi neprihănirea. Ce veste minunată este aceasta pentru cei care știu că le-o trebuie, pentru cei cari vor să se mântuiască și știu că fără de neprihănire nimeni nu va ajunge să vadă fața lui Dumnezeu!

MÂNTUIREA PRIN FAPTE?

Desigur că diavolul nu stă să se odinească. Și, când vede un suflet dornic după neprihănire, după mântuire, caută să-l ducă pe căi greșite.

Înainte de a vedea calea dreaptă pentru a obține mântuirea și pentru ca această cale să fie mai clară și să apară mai luminoasă, vrem să descoperim întâi înșelăciunile diavolului.

El vine la sufletul care caută să se împace cu Dumnezeu, propunându-i, în istețimea lui, un lucru care pare adevărat, un lucru apropiat inimii și minții fiecărui om. El îi spune: „Vrei să te mântuiești? Lucrurile sunt simple. Dumnezeu are o lege bună, sfântă, dreaptă. Ea prescrie oamenilor ce fapte trebuie să îndeplinească. Fă faptele Legii dumnezeiești și vei fi plăcut Tatălui Ceresc!”

Ce frumoase vorbe! Ce ușor se lasă sufletul omeneșc vrăjit de ele. Și totuși ce minciună, ce înșelătorie mare se ascunde în dosul acestor cuvinte frumoase!

Nu există învățătură religioasă care să pară mai aproape de adevăr decât aceasta. Nu există învățătură religioasă care

să pară mai de nerăsturnat, mai întemeiată pe Biblie decât aceasta. Și totuși este profund falsă.

Cu rizicul nepopularității, cu rizicul de a fi privit ca un om care nu dă legii dumnezeiești cinstea cuvenită, apostolul Pavel se ridică cu hotărâre împotriva ei și declară categoric: „Nimeni nu va fi socotit neprihănit înaintea lui Dumnezeu prin faptele Legii!”

Și pentru a convinge pe credincioși că așa este, le pune o întrebare simplă: „Iată numai ce voiesc să știu dela voi: Prin faptele Legii ați primit voi Duhul ori prin auzirea credinței?”

Credincioșii sunt niște oameni cari au primit Duhul Sfânt. Primirea aceasta a Duhului este ceva tot atât de definit și observabil ca d. p. (să-mi fie iertată asemănarea) primirea unei gripe. Orice creștin știe dacă a primit Duhul.

Duhul este comoara cea mai prețioasă a credinciosului.

Dar cum l-a primit? Nu prin păzirea poruncilor conținute în Biblie, de cari în momentul pocăinței are numai o idee vagă.

Pe calea aceasta se intra în Împărăția lui Dumnezeu numai pe timpul Vechiului Testament. Acum trebuie să dai năvală la ușa harului, care stă deschisă, pentru a intra.

Atunci când propovăduirea Evangheliei pornește dintr'o credință adâncă și auzirea predicii echivalează cu auzirea unei credințe, unii din ascultători, cari au inima deschisă, primesc Duhul Sfânt. Alții primesc Duhul auzind mărturisirea unui credincios sau citind o carte sau auzind un cântec compus de un credincios. În toate cazurile însă, Duhul vine prin auzirea credinței.

Dar dacă în felul acesta am primit Duhul noi, cei care-L avem și dacă Duhul este singurul lucru care-i trebuie unui om pentru a fi socotit al lui Dumnezeu, nu-i oare vădit că zădarnic aleargă oamenii după lucruri cari nu le aduc Duhul?

Noi, cari scrim, propovăduim și mărturisim am primit Duhul prin simpla auzire a credinței. Să prezinte și diavolul măcar un singur caz de om care să fi primit Duhul în urma păzirii legilor dumnezeiești! Nu are. Și astfel este demascat, descoperit ca înșelător.

ÎNȘELATORIA ACESTEI ÎNVĂȚĂTURI

Care lege Dumnezeiască ar trebui oare să îndeplinim pentru a ne mântui prin fapte?

Partea din Biblie numită Lege conține porunci date poporului evreu acum mii de ani în condițiuni isorice, geografice, climaterice și psihologice determinate, de cari legea ține seamă. Ce preț ar avea pentru un român, pentru un ungur sau pentru un neamț să înceapă să îndeplinească aceste porunci, cari nu sunt date pentru el și nu se potrivesc cu împrejurările de astăzi?

„Dumnezeu este numai Dumnezeul Iudeilor? Nu este și al Neamurilor? Da este și al neamurilor”

Acum, dacă Dumnezeu este și al Neamurilor, iar Neamurilor Dumnezeu nu le-a dat aceste legi, ci numai Iudeilor, dacă mântuirea ar veni din păzirea faptelor legii, ar însemna că un om dintre neamuri trebuie să rămână neapărat în afara Împărăției. Or, atunci ar fi parțialitate la Dumnezeu.

Dumnezeu nu-i doar pentru unul singur. Dacă-i pentru Iudei, este și pentru neamuri.

Dar să presupunem că un om ar trece peste dificultatea aceasta și ar considera ca pentru el date poruncile primite de evrei altădată, ar putea îndeplini oare faptele legii și ar putea oare să se mântuiască în felul acesta?

Nu,

Și iată de ce. Faptele legii se împart în două categorii mari:

a) Faptele ceremoniale. Legea prescrie o mulțime de rituri, jertfe, rânduieli cu privire la mâncări, spălări, etc. Dar de sigur că, în comparație cu „credința care lucrează prin dragoste”, acestea nu au vreun preț, chiar dacă ar exista astăzi condițiunile practice pentru a le îndeplini pe toate. Orice minți luminată se ridică împotriva concepției că cineva ar putea să fie neprihănit înaintea lui Dumnezeu fiindcă a îndeplinit anumite ceremonii.

b) Sunt în al doilea rând faptele morale, faptele dragostei, prescrise de lege. Aceste fapte au în sine puterea de a îndreptăți pe om înaintea lui Dumnezeu. „Cei ce împlinesc legea aceasta vor fi socotiți neprihăniți”. Dar acesta este un caz ipotetic. În fapt nimeni nu poate îndeplini legea dragostei, căci dacă legea este duhovnicească, noi suntem pământești, vân-

duți robi păcatului. Faptele legii morale ar putea să te facă neprihănit și apostolul Pavel te îndeamnă la ele. El spune: „Am propovăduit întâi celor din Damasc, apoi în Ierusalim, în toată Iudeia și la Neamuri, să se pocăiască și să se întoarcă la Dumnezeu și să facă fapte vrednice de pocăința lor”. Și lui Tit îi scrie: „Cei ce au crezut în Dumnezeu să caute să fie cei dintâi în fapte bune. Iată ce este bine și de folos pentru oameni”.

Dar firea noastră pământească ticăloasă, netrebnică, ne reține dela împlinirea acestor fapte pe toți: evrei, neamuri, creștini. Firea noastră pământească puternică face ca legea să fie neputincioasă.

În cazul cel mai bun, un om va putea face fapte morale izolate. Dar ce folos? Scriptura zice că „oricine păzește toată Legea și greșește într-o singură poruncă, se face vinovat de toate”. Vei putea oare să nu greșești niciodată?

Legea, departe de a aduce mântuire, aduce mânie, căci niciun om nu poate să o îndeplinească întocmai. „Toti cei ce se bizuiesc pe faptele legii sunt sub blestem, pentru că este scris: „Blestemat este oricine nu stăruiește în toate lucrurile scrise în cartea Legii, ca să le facă”. Or, nimeni nu le poate face pe toate.

Trbuie apoi să mai avem în vedere că Vechiul Testament conține niște taine atât de adânci — când vorbește despre Sara și Agar înțelege de fapt Ierusalimul de sus și cel de jos, când vorște despre cum să te porți cu un bou la treerat dă învățătura despre purtarea bisericii față de păstorul ei — el întrebuițează un limbaj alegoric pe alocuri atât de greu de înțeles, încât chiar dacă nu ar exista piedicile celelalte, tot nu te-ai putea orienta cari anume porunci să fii și cum.

Dar chiar dacă toate aceste greutăți ar putea fi biruite, omul, împlinind legea dumnezeiască, tot nu ar fi împlinit voia lui Dumnezeu.

Voia primă lui Dumnezeu a fost mântuirea oamenilor prin credință. Legea nu exprimă voia curată a lui Dumnezeu. „Ea a fost dată... prin mâna unui mijlocitor. Și mijlocitorul nu este mijlocitorul unei singure părți.” În lege nu-i scris numai ce vrea Dumnezeu. Dând-o, Domnul a trebuit să țină seamă de starea inimii celor cari aveau s'o primească.

Voia curată a lui Dumnezeu este mântuirea prin credință.

Nu este nevoie de ținerea legii. Ce a pierdut oare

Avraam dacă a trăit într-o vreme când Dumnezeu nici nu dăduse încă legea? A crezut pe Dumnezeu și aceasta i s'a socotit drept neprihănire. La fel poate face orice alt om.

Dumnezeu îi spune lui Avraam: „Toate neamurile vor fi binecuvântate în tine, care nu ai lege ci numai credință”.

INVĂȚĂTURA RABINICĂ DESPRE MÂNTUIRE *)

Întrebă-l pe orice mozaic sau creștin de rând, întreabă chiar pe unii conducători religioși rătăciți, rabini și preoți! Răspunsul pe care-l vei primi de obicei va fi că omul ale cărui merite întrec păcatele sale este socotit ca neprihănit. Fiecare om are merite și păcate. Dacă meritele sale întrec păcatele sale, este neprihănit. Dacă păcatele sale întrec meritele sale, este rău. Dacă sunt egale, este o persoană mijlocie (care trebuie, după părerea unora, să meargă pentru o vreme în purgatoriu).

Aceasta-i învățătura rabinică cuprinsă în cartea „Hilchot Tșuva”. Și, oricât ar părea de evidentă, este falsă dela început până până la sfârșit.

Examinarea acestei învățături rabinice, strecurată și în biserica creștină, va face să apară la urmă mai strălucitoare învățătura cea dreaptă despre mântuire.

Primul mare principiu al celor cari învăță mântuirea prin fapte este că fiecare om are merite și păcate. Că fiecare om are păcate, admitem îndată. Dar noi negăm că vreun om sau vre-una din făpturile lui Dumnezeu are vre-un merit în ochii lui Dumnezeu. Întâi fiindcă ideea de merit este cu totul nepotrivită cu relațiunea în care făptura stă față de Creator. Fiecare ființă creată este datoare, prin însuș faptul creațiunii, să-L iubească pe Dumnezeu, cu tot sufletul, cu toată inima, mintea și puterea și să îndeplinească toată voia Lui. Orice ar face deci, ea nu poate să întreacă niciodată limita simplei ei îndatoriri și deaceia ea nu poate avea pretenție la niciun merit. Dacă ființele create ar fi libere de orice obligație de a-L iubi pe Dumnezeu ori de a-L face voia, dacă ar fi independente și stăpâne peste ele înșile, atunci ar putea să aibe un merit iubindu-L pe Dumnezeu și făcându-L voia, căci i-ar face un serviciu pe care El nu ar fi în drept să-l ceară, întocmai cum un om care este liber se poate tocmai să-i lucreze altuia o muncă, pe care nu este dator să i-o

*) Acest pasajiu este o reproducere, puțin modificată, a unui capitol din cartea „Netivot Olam”.

face, și astfel dobândește o răsplată. Dar nu așa este cazul cu robul, care este proprietatea stăpânului. Acesta poate numai să-și îndeplinească datoria și dacă muncește toată ziua și este diligent și credincios în slujba stăpânului, el tot nu poate reclama vreun merit sau o răsplată. El a făcut numai ceiace este dator să facă. Pentru a reclama un merit noi trebuie să ștăm pe un picior de egalitate și trebuie să conferim ceiace celalt nu este în drept să aștepte dela noi. Dar aceasta nu o poate face nicio ființă față de Dumnezeu. Ea este un datornic covârșit de o atât de mare datorie, încât tot ce are și poate procura poate achita datoria numai parțial și din cauza aceasta nu va putea să dea niciodată ceva care să nu fi fost datorat.

Deaceia este scris: „Poate un om să aducă vre-un folos lui Dumnezeu?... Dacă ești fără prihană are cel Atotputernic vre-un folos?” (Iov 15. 15-16) Ingerii cari nu au căzut nu au merite înaintea lui Dumnezeu, cu atât mai puțin omul căzut și răsvrătit.

În al doilea rând, afirmația că omul are merite este contrazisă de mărturiile clare ale Scripturii. Dacă omul are merite, ele trebuie să provină din faptele bune pe care le-a făcut. Cel care nu face nimic bun nu poate fi meritos. Or, iată ce este scris: „Dacă nu are încredere Dumnezeu nici în sfinții Săi, dacă nici cerurile nu sunt curate înaintea Lui, cu cât mai puțin ființa urâcioasă și stricată — omul care bea nelegiuirea ca apa”. (Iov 15. 15-16) „S'au stricat oamenii, au comis fapte urâte, nu este niciunul care să facă binele..., toți s'au rătăcit, toți s'au dovedit a fi niște netrebncici. Nu este niciunul care să facă binele, niciunul măcar.” (Psalmul 14, 1-3).

Dacă aceasta este adevărat, nici un om nu are merite. Dacă omul are merite, ele trebuie să provină dintr'un principiu bun inerent firii sale, dar Dumnezeu spune despre om că el nu are un asemenea principiu al binelui. Dimpotrivă, El declară: „Tot capul este bolnav și toată inima suferă de moarte. Din tălpi până'n creștet nimic nu este sănătos, ci numai răni, vânătăi și carne vie.”

Intelectul este corupt, căci „tot capul este bolnav”, afecțiunile sunt corupte, căci, „toată inima suferă”. Dar cum poate avea merite un om cu un intelect pervertit și cu o inimă coruptă?

Apoi, dacă omul are merite, faptele sale bune, oricare ar fi, trebuie să fie de așa natură încât să dobândească aprobarea lui Dumnezeu. Dar mărturisirea proorocului este: „Toți am a-

juns ca niște necurați și toate faptele noastre bune sunt ca o haină mănjită."

Iată, deci, că ori ceiace spun călăuzele aceste oarbe, ori ceiace spune Biblia, este falș.

Afirmația că fiecare om are merite și păcate este bazată pe un principiu falș. Ea pornește dela premiza că Dumnezeu judecă oamenii după faptele lor izolate și nu după starea inimii lor, că El judecă adică cum judecăm noi. Noi când privim la purtarea unui om, putem privi numai la faptele lui și unele din ele ne apar drept bune, iar altele ca rele. În ochii noștri, deaceia, el poate avea unele merite și unele demerite. Dar Dumnezeu privește la inimă și vede dacă un om îl iubește sau nu și judecă pe om după starea lui generală. Noi, fiindte mioape, judecăm pe om după acțiunile sale. Dar Dumnezeu judecă acțiunile după inimă și unde inima este falșă, El, departe de a considera vre-o acțiune ca merituasă, privește la întreaga purtare ca o singură masă de păcat abominabil.

A doua afirmație a acestor învățători este că dacă meritele unui om întrec păcatele lui, el este neprihănit. Aceasta presupune întâi că meritele unui om pot întrece păcatele lui și afirmă, apoi, că în acest caz este socotit neprihănit. Dar care este omul ale cărui merite să-i întrecă păcatele? Unde este omul care ține vreo poruncă a lui Dumnezeu în chip desăvârșit? În faptele și eforturile noastre cele mai bune este păcatul amestecului și al nedesăvârșirii. Adesea, când, cu ajutorul lui Dumnezeu, un gând bun sau o intenție onestă este concepută într-o inimă, înainte ca ea să fie realizată se asociază și vre-un motiv egoist sau nedemn și strică tot. Și în toate cazurile ascultarea este imperfectă, astfel că și cele mai bune fapte ale noastre devin ocaziuni pentru comiterea de păcate ori de infirmitate, ori de nedesăvârșire, așa că păcatele noastre sunt desigur tot atâtea cât faptele noastre bune, fiindcă fiecare faptă bună are un păcat drept tovarăș.

Dar cât de multe sunt păcatele noastre de gândire, vorbă și faptă, cari sunt numai păcat fără nici un amestec de bine și care numai ele sunt mai numeroase decât părul din cap! Și chiar dacă admitem că rezultatul final depinde nu de număr, ci de mărimea faptei, este un păcat care se extinde din momentul nașterii până la ultima oră a existenței noastre și acesta este lipsa unei dragoste desăvârșite față de Dumnezeu. El ne-o cere în fiecare clipă, dar câte ore în fiecare zi mergem după treburile noastre sau după distracții, fără să ne amintim măcar

o dată de El? Și cât de puține, cât de grăbite și cât de întrerupte sunt expresiunile recunoștinței noastre față de dragostea și harul lui Dumnezeu! Iată deci un păcat, care prin mărirea lui depășește cu mult toată grațitudinea și toate serviciile noastre și care face ca cumpăna vinovăției noastre să se coboare până la adâncurile iadului. Dar pe lângă el mai este altul, deopotrivă de nemăsurat, ș. a. neîncetata abatere dela porunca: „Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” Cel mai bun dintre sfinții lui Dumnezeu duce, în cazul cel mai bun, o luptă încă prea slabă contra dragostei de sine. El recunoaște datoria sa față de aproapele, o cunoaște, dorește să o împlinească. El veghează, dar în ciuda acestui fapt, egoismul se vâra iarăș și iarăș și se face stăpân peste gândurile și acțiunile sale. Aceste două păcate cântăresc de o mie de ori cât împlinirea restului de porunci, chiar dacă acestea ar fi păzite fără greș și fără o umbră de imperfecțiune. Cu aceste două păcate pe conștiință este absurd să vorbim despre meritele noastre cari ar întrece păcatele. Nu există și nu a existat vre-o dată în lume unul care să fie numai copilul lui Adam și ale cărui păcate să nu întrecă faptele bune. Dacă deci ar fi necesar, pentru a fi socotit neprihănit, ca meritele noastre să depășească păcatele noastre, ar trebui să abandonăm orice speranță de a fi neprihăniți înaintea lui Dumnezeu.

Dar să presupunem pentru o clipă că un asemenea lucru ar fi posibil, că ar exista un om ale cărui merite să depășească păcatele, ar fi omul acesta socotit neprihănit înaintea lui Dumnezeu? Să auzim mai întâi ce spune Moise, legislatorul! Promite el oare că vei fi considerat ca drept, dacă meritele tale întrec păcatele? Și promite el oare viața veșnică drept răsplată pentru o ascultare nedesăvârșită, cum fac rabinii și preoții cari o lasă ieftin? Să-l auzim pe Moise însuși:

„Luați seama dar să faceți așa cum v'a poruncit Domnul. Dumnezeuul vostru! Să nu vă abateți dela cele ce v'a poruncit El, nici la dreapta, nici la stânga. Să urmați în tot ul calea pe care v'a poruncit Domnul, Dumnezeuul vostru să umblați, ca să trăiți și să fiți fericiți și să aveți multe zile în țara pe care o veți lua în stăpânire.”

Aici Moise cere ascultare perfectă ca condiție și nu permite nici o singură deviere nici la dreapta, nici la stânga. Și textul acesta nu este singurul: „Iată poruncile, legile și rânduielile pe cari le-a poruncit Domnul, Dumnezeuul vostru să vă învăț și să le împliniți în țara pe care o veți lua în stăpânire.”

ca să te temi de Domnul Dumnezeuul tău, păzind în toate zilele vieții tale, tu, fiul tău, și fiul fiului tău, toate legile și toate poruncile Lui pe care ți le dau, ca să ai zile multe."

Iarăș ascultarea desăvârșită în toate zilele vieții! Moise nu lăsa loc pentru unele merite și unele păcate. Dacă un om face ceiace cere legea, nu poate avea păcate voite. Dacă un om are păcate voite, el nu împlinește condițiunea de viață cerute de lege.

Iată și alt pasaj în care Moise spune clar că condiția neprihănirii este ascultare desăvârșită: „Domnul ne-a poruncit atunci să împlinim toate legile și să ne temem de Domnul Dumnezeuul nostru, ca să fim totdeauna fericiți și să ne țină în viață cum face astăzi. Și va fi neprihănirea noastră dacă vom împlini cu scumpătate toate aceste porunci înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, cum ne-a poruncit El.”

Acesta este gândul lui Dumnezeu despre neprihănire și dacă El are dreptate, cei care speră să se mântuiască prin fapte sunt greșiți. Ei susțin că „dacă meritele unui om întrec păcatele lui e neprihănit.” Pe când Moise spune că omul nu-i neprihănit decât dacă păzește în toate zilele vieții sale toate poruncile, tradiția falsă promite viața veșnică aceluia care are mai puține păcate. Moise pune pentru viață condiția unei ascultări desăvârșite și universale. Omul care se bizue pe tradiție va fi convins că o ascultare parțială este îndestulătoare pentru obținerea vieții veșnice și în nădejdea aceasta va muri. Dar dacă va fi judecat după lege, își va da seamă în ora judecății lui Dumnezeu, că a făcut o greșeală înfiorătoare, căci după Legea aceasta oricine nu are ascultare perfectă este osândit. Moise nu ne-a lăsat să tragem noi înșine această concluzie justă din premisele puse de el. A formulat-o el. Iată: „Dacă vei asculta de glasul Domnului, Dumnezeului tău, păzind și împlinind toate poruncile pe care ți le dau astăzi, Domnul, Dumnezeuul tău, îți va da întâietate asupra tuturor neamurilor de pe pământ. Iată toate binecuvântările care vor veni peste tine și de cari vei avea parte. . . Dar dacă nu vei asculta de glasul Domnului, Dumnezeului tău, dacă nu vei păzi

și nu vei împlini toate poruncile Lui și toate legile Lui, pe cari ți le dau astăzi, iată toate blestemurile cari vor veni peste tine și de cari vei avea parte.” (Deuteronom 28. 1—15)

Deci cel care este perfect ascultător este binecuvântat, dar cel care nu este un ascultător desăvârșit este osândit. Moise nu știe nimic despre o stare intermediară.

Deci, atât tradiția rabinică cât și cea creștină contrazic cuvintele clare ale lui Moise. Una din cele două trebuie să fie falsă. Pavel credea cuvintele lui Moise. El știa că dacă vre-un om ar fi păzit toate poruncile toată viața lui și s'ar fi făcut vinovat de o abatere numai o singură dată, această singură abatere l'ar face să fie în ochii lui Dumnezeu nedrept și blestemat. Dar unde-i măcar așa o persoană? Conștiința fiecărui om îi poate spune că păcatele depășesc ascultarea lui și că deci este blestemat, dacă Moise spune adevărul. Mântuirea veșnică a fiecărui om ascultător de tradiție este în pericol.

Chiar înaintea unui tribunal omenesc nu există abatere dela acest principiu. Dacă un ucigaș sau fâlhar este găsit vinovat, niciun merit nu poate fi pledat contra justei sentințe a legii. Vinovatul poate să fie în toate privințele celalte un caracter fără blam, el poate să hrănească pe sărac, să îmbrace pe cel gol și să dea toată averea sa ca pomană, dar nimic din toate acestea nu-l pot face pe cel vinovat să fie nevinovat. Să credem oare că Dumnezeu este mai puțin drept decât oamenii?

„Sufletul care păcătuiește, acela va muri” — spune Ezechiel. „Dacă cel neprihănit se abate dela neprihănirea lui și săvârșește nelegiuirea, dacă se ia după toate urâciunile celui rău, s'ar putea să trăiască el oare? Nu, ci toată neprihănirea lui va fi uitată, pentru că s'a dat la nelegiuire și la păcat. Deaceia va muri în ele.” (Ezechiel 18, 24).

Pasagiul acesta există în Biblie parcă înadins penitru a contrazice tradiția. Nici vorbă nu-i aici de a cântări merite și păcate și nu există nici o făgăduință că unele merite extraordinare ar precumpăni unele păcate.

Să examinăm și pasagiul despre întoarcerea celui rău. „Dar dacă cel rău se întoarce dela toate păcatele pe cari le-a săvârșit și păzește toate legile Mele și face ce este drept și plăcut, va trăi negreșit, nu va muri.” (Ezechiel 18, 21) Pasagiul acesta nu spune că rău este acela ale cărui păcate precumpănesc meritele, ci că rău este acela care comite păcat. Și nici vorbă nu este ca cineva să poată deveni neprihănit, fă-

când ca meritele sale să devină mai multe decât păcatele, ci el trebuie să se întoarcă dela toate păcatele și să păzească toate legile. Pasagiul acesta confirmă doctrina că pentru a fi neprihănit în ochii lui Dumnezeu un om trebuie să nu comită păcat și să păzească toate poruncile.

Și dacă ar mai fi nevoie și de alte dovezi, le avem în cazul lui Moise. Nimeni nu-și poate imagina că are mai multe merite decât Moise. Și totuși meritele lui Moise nu au precumpănit o abatere în aparență neînsemnată. Din cauza unui păcat a fost osândit să moară cu generația neascultătoare în pustie și nu i s'a permis să intre în țara lui Israel. Dacă deci meritele lui Moise nu au putut face nimic pentru el, cât de deșartă trebuie să fie nădejdea altora cari gândesc că prin fapte bune ar putea face să atârne în favoarea lor cântarul dreptei judecăți a lui Dumnezeu?

Nici Moise, nici proorocii nu știu de o clasă intermediară între cei neprihăniți și cei răi. Cei cari împlinesc toate poruncile lui Dumnezeu aparțin uneia, iar cei cari calcă vreuna din poruncil lui Dumnezeu aparțin celeilalte. Fiecare om trebuie să-și examineze inima și viața și nu va dura mult să vadă căreia clase aparține. Puțină reflecție îl va convinge că a fost și este un transgresor al poruncilor lui Dumnezeu. Că nu are nici merite, nici neprihănire și deaceia aparține clasei despre care Moise spune că este blestemată.

O asemenea concluzie poată să pară groaznică și într'adevăr este groaznică. Dar marea întrebare este: „Este adevărat?” Intrebe-se fiecare: „Am păzit eu sau păzesc toate poruncile lui Dumnezeu?” Dacă trebuie să spună „nu”, este rău și blestemul lui Dumnezeu atârnă asupra lui, gata de a cădea peste el și de a-l distruge.

Concluzia de aici este că nici un om nu poate fi socotit neprihănit pentru faptele sale, „fiindcă pe pământ nu este nici un om fără prihană, care să facă binele fără să păcătuiască”. Acesta este adevărul. Trebuie să renunțăm la orice mândrie și să apărem la bara lui Dumnezeu ca niște păcătoși mizerabili, așteptând numai îndurare, iar nu răsplătire. Trebuie să ajungem la concluzia: „Cum ar putea face omul să-și scoată dreptatea înaintea lui Dumnezeu? Dacă ar voi să se certe cu El, din o mie de lucruri n'ar putea să răspundă la unul singur”. David avea aceeași convingere și de aceea nu dorea să-i se cântărească meritele și păcatele. Rugăciunea lui era: „Nu intra la judecată cu robul tău, căci niciun om viu nu este fără prihană înain-

tea Ta”, și chiar Daniel nu se bizuia pe meritele sale, „căci — spune el — nu pentru neprihănirea noastră îți aducm noi cere-urile noastre, ci pentru îndurările Tale mari”.

Cum poate deci cineva să nădăjduiască să stea înaintea judecății Dumnezeului care cercetează inimile și nu numai să scape de osândire, dar și să obțină o răsplătă fiindcă meritele sale ar precumpăni păcatele? Suntem mai curați ca Iov, mai sfinți decât David, mai neprihăniți decât Daniel? Ori nu cunoșteau acești trei oameni calea mântuirii? Nu știa Iacov ce spune când zicea pe patul morții: „In mântuirea Ta nădăjduesc eu, Doamne”?

Toți cei care cred în revelația dumnezeiască știu că, atunci când tainile inimilor vor fi descoperite, o sentință dreaptă va fi pronunțată peste toți fiii oamenilor. Lucrul cel mai important din lume este deci pentru un om să știe cum poți fi bine primit de Dumnezeu în acea oră. Și dacă oamenii sunt datorți, ca ființe raționale, să examineze motivele opiniilor și credințelor lor în alte domenii, acei cari nu examinează serios problema justificării înaintea lui Dumnezeu trebuie să fie considerați ca lipsiți de rațiune. O greșală în alte domenii poate fi suportată, dar o greșală aci este fatală și ireparabilă. Care va fi oroarea acelor ce-și vor da seama că, din lipsa lor de seriozitate în gândire, au crezut într'o deșertăciune și au respins cu voia felul de mântuire rânduit de Dumnezeu!

Doctrina justificării prin merite este agreabilă omului și pare foarte rațională atâta timp cât omul poate teoretiza, adică atâta timp cât nu este serios. Dar deîndată ce apropierea morții sau altă împrejurare asemănătoare îl face să simtă judecata lui Dumnezeu, ea pierde orice frumusețe și orice plauzibilitate. Conștiința rămâne nesatisfăcută de mângăierile ei și rațiunea ne spune că nădejdea bizuită pe merite e nesigură.

MÂNTUIREA VINE FĂRĂ FAPTELE LEGII.

Pentru Dumnezeu n'are importanță ce faci, fiindcă este lucru stabilit odată pentru totdeauna înaintea Lui că, oricât de mult bine ai face, la urma urmii tot datornic rămâi. Dacă un om ar face TOT ce i-ar porunci Dumnezeu, încă ar fi rob netrebnic. Dar nu este niciunul care să merite în Impărăția lui Dumnezeu măcar tilul acesta prin faptele sale. Căci nu-i niciunul care să fi făcut în toate împrejurările TOT ce a putut face.

Dumnezeu nu ne dă mântuirea după fapte. Faptele nu joacă niciun rol în mântuire și pentru alt motiv și anume pentru că ele sunt în bună parte un rod al împlinirii. Faptele unui om depind nu numai de ceiace este înlăuntrul lui, ci și de condițiile în care el este pus. De unde să faci milostenii un om nespuns de sărac? Cum să săvârșească fapta studiului Scripturii cel cu totul ignorant? Faptele depind de împrejurări. Dar esența omului rămâne aceeași în orice împrejurare. Și Dumnezeu privește la ceiace ce este esențial, la inimă.

Nu ne învață oare și lucrurile acestei lumi același lucru? Cui îi merge oare aici după fapte? Cine este oare tratat după merit? Ce am făcut eu, cu ce am meritat, ca să existe d. p. știința fizice de care și eu profit sau calea ferată pe care și eu călătoresc sau poezia cu care și eu mă delectez? Acestea sunt lucruri pe care le găsim deagata la naștere. Așa vom găsi și dincolo, fără merite ale noastre, o împărăție pregătită pentru noi. Meritele noastre nu au nimic de a face aici.

Neprihănirea nu poate veni prin faptele noastre, căci ele produc în noi rezultate foarte îndepărtate de neprihănire. Rezultatul râvnei după mântuire prin fapte este o exteriorizare de necrezut a vieții religioase și morale.

Legea mai are proasta urmare că crează vrăjmășie și împarte lumea în două categorii, din care una se mândrește, iar cealaltă pizmăiește: categoria celor cari o țin și categoria celor cari o calcă. Dar „Isus, în trupul Lui, a înlăturat vrăjmășia dintre ei, legea poruncilor în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El însuș un singur om nou, făcând astfel pace”.

Ca să ne convingă că mântuirea nu este prin fapte, apostolul Pavel ne pune înainte ca pildă viața lui Avraam. El întreabă: „Ce vom zice că a căpătat prin faptele lui strămoșul nostru Avraam?” Dacă examinăm faptele sale, una câte una, nu găsim în ele motiv îndestulător nici pentru atâtea binecuvântări de cari a avut parte, nici pentru numele său mare, nici pentru mântuirea lui. Dar ce zice Scriptura? „Avraam a crezut pe Dumnezeu și aceasta i s'a socotit ca neprihănire.”

Deci nu datorită faptelor sale este socotit Avraam drept tatăl tuturor credincioșilor.

Dumnezeu nu a avut niciodată păreri înalte despre lucrările pe cari le face omul, nici măcar despre lucrările oamenilor mari. Este ceva bolnăvicios în omul care crede mereu că trebuie neapărat să facă ceva. „Ce trebuie să fac?” întreabă Saul din Tars, încă prizonier al mentalității precreștine, când

îi apare Isus pe drumul Damascului, de parcă Dumnezeu ne apare din nevoia ca noi să facem ceva pentru El.

„Am văzut tot ce se face sub soare” — spune Dumnezeu prin Eclesiastul — „și iați că totul este deșertăciune și goană după vânt”. La ce bun să ne îndeletnicim atunci a face atâtea? Isus i-a zis Martei: „Marto, Marto, pentru multe lucruri te îngijorezi și te frământă tu, dar un singur lucru trebuie. Maria și-a ales partea cea bună, care nu i se va lua” și această parte bună a Mariei era că nu făcea nimic, ci se așezase jos la picioarele Domnului și asculta cuvintele Lui.

Ce să faci Dumnezeu cu lucrările tale? Nu vei dobândi nimic cu ele.

Cel care s'ar aștepta să-i se dea o moșioară fiindcă a dat un pahar cu apă unui om însetat este mai puțin pretențios în cererile sale decât cel care crede că merită bucuriile veșnice ale cerului pentru bruma de bine săvârșit pe pământ.

Cerul îl căpătăm ori în dar, ori deloc.

Dacă aceasta nu ar fi pentru mulți oameni o invitație la lenevie, am putea să sfătuim pe oameni să lucreze mai puțin și să se odihnească mai mult. Cel ce se odihnește cel mai mult are cea mai mare energie. Isus are în această privință punctul de vedere al orientalului.

Și din punctul de vedere al unității credincioșilor acesta-i sfatul cel mai bun. Activitatea desbină, fiecare fiind convins că trebuie activat în alt fel.

Dacă credincioșii s'ar învăța să practice neactivitatea — în înțelesul cel mai bun al acestui cuvânt — armonia ar fi păstrată.

Poficnească-se cel neluminat de Dumnezeu de cele ce vom spune! Dar cel duhovnicesc va înțelege și ne va da dreptate: credința care mântuește nu lucrează. E prea nobilă. Cât de departe este cerul de pământ, așa de departe este gândul ei dela vreo lucrare. Ei îi este deajuns a fi în Dumnezeu, a fi alipită de El, a fi una cu El.

Faptele se târăsc pe pământ, numai credința te face plăcut înaintea lui Dumnezeu și te pune în legătură cu El.

FAPTE ȘI FIINȚĂ

Bine spune Meister Eckehardt: „Oamenii nu ar trebui să stea să se gândească atât ce să facă; mai bine s'ar

gândi c e s ă f i e. Dacă ei ar fi buni, lucrările lor ar străluci. Dacă tu ești drept și lucrările tale sunt drepte. Nu-ți pune nădejdea de mântuire în vreo faptă! Pune-ți-o într'un fel de a fi! Căci faptele nu ne sfințesc, ci noi trebuie să sfințim faptele. Chiar dacă am face fapte cât de evlavioase, ele nu ne sfințesc nicidecum. Dar dacă avem o fire evlavioasă, sfințim toată lucrarea noastră, mâncarea și somnul nostru la fel ca vegherea noastră."

"Dacă nu ai o fire mare, nimic nu va ieși din faptele tale. Toată râvna trebuie să fie îndreptată spre aceia de a deveni un om bun."

"Noi trebuie să cercetăm temeiul faptelor noastre. Important este dacă inima noastră este întru totul îndreptată spre Dumnezeu. Dacă da, și plimbatul nostru va fi o faptă bună. A te alipi de Dumnezeu este tot. Cel care asta face va începe să fie căutat de bunurile spirituale pe cari până atunci le căuta el și va fi evitat de păcatele pe cari altădată trebuia el să le evite."

"Dacă cineva este alipit de Dumnezeu, tot ce este dumnezeesc se alipește de el și tot ce-i nedumnezeesc fuge de el."

"Faptele sunt numai izbucniri ale ființei. Dumnezeu nu se uită ce fapte faci, ci cu ce dragoste, evlavie și cu câtă inimă le faci. Pentru El nu este important ce fapte facem, ci numai ca El să fie țelul tuturor faptelor."

"Există numai o lucrare dumnezeiască, neîngrădită de loc și timp, pe care nimic nu o poate împiedica, cum Dumnezeu însuși nu poate fi împiedicat. Lucrarea aceasta este să-L iubești pe Dumnezeu, să vrei binele de dragul binelui. Ce însemnează aceasta putem învăța de la pietre. Lucrarea pe care o poate săvârși o piatră este să cadă. Lucrarea asta poate fi împiedicată; ea nu cade mereu. Dar piatra mai are o altă lucrare: aceia de a t i n d e mereu în jos. Asta nu i-o poate lua nimeni, nici Dumnezeu, nici vreo făptură. Lucrarea aceasta o săvârșește fără întrerupere, zi și noapte. Chiar dacă ar sta o mie de ani pe un vârf de munte, va ținde mereu în jos cu exact aceeași putere ca în prima zi. Tot așa, virtutea are o lucrare lăuntrică: voirea a tot ce-i bun și cândul după el și opunerea contra a tot ce-i rău. Toate faptele exterioare sunt prea mici ca să poată arăta credința."

Credința se vedește numai prin lucrarea asta lăuntrică.

"Lucrarea din afară poate fi mică, dacă numai cea lăuntrică este mare. Dar cea din afară nu poate fi mare și bună, dacă cea dinăuntru este mică sau lipsește cu totul. Lucrarea din afară capătă un conținut dumnezeesc numai prin cea lăuntrică."

UN TESTAMENT NU POATE FI DESFIINȚAT

Și, în fine, după ce a adus argumente din viața duhovnicească și Scriptură, apostolul Pavel mai aduce un ultim argument, de astă dată din viața obișnuită omenească, pentru a arăta că mântuirea nu poate veni prin faptele legii.

Dumnezeu și-a arătat odată voința lui Avraam și a promis urmașilor acestuia țara, împreună cu toate binecuvântările, fără să le dea o lege și fără să pună păzirea acestei legi drept condiție pentru împlinirea făgăduințelor. Legea a venit abia prin Moise, cam 430 de ani după Avraam, dacă nu și mai mult.

Făgăduința a fost dată lui Avraam înainte de orice lege. Se poate oare ca o lege, venită ulterior, să nimicească sau măcar să schimbe făgăduința? Dacă cineva a lăsat un testament și l-a întărit, mai poate el să fie schimbat ulterior?

Avraam a primit făgăduința fiindcă a crezut. Iona nu a propovăduit niniviților nici o lege, ci i-a îndemnat să se întoarcă la Dumnezeu. Daniel nu i-a cerut lui Nebucadnetar să ție o lege, ci să se teamă de Dumnezeu, iar Isus spune: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați și Eu vă voi da odihnă”, fără să ne pună condiția să păzim legea, să facem fapte, să respectăm tradiții și orânduiri bisericești survenite abia cu mult după venirea Mântuitorului. De aceia ele nu pot să fie de neapărată trebuință pentru mântuire. O promisiune necondiționată dată de Dumnezeu nu poate fi anulată prin nici o lege dată ulterior. Nici nu mai pot fi impuse condițiuni noi pentru ea să fie împlinită. Să nu punem deci legi, nici măcar legea dumnezeiască în locul făgăduinței divine. În adevăr, făgăduința făcută lui Avraam sau seminței lui că va moșteni lumea, nu a fost făcută pe temeiul legii, ci pe temeiul acelei neprihăniri care se capătă prin credință.

În planul inițial al lui Dumnezeu nici nu a fost vreo intenție de a prescrie oamenilor prin lege anumite fapte și de a interzice altele. Legea a fost dată abia cu mult mai târziu, din pricină că urmașii lui Avraam nu trăiau la înălțimea credinței strămoșilor lor, din pricină că ei au călcat legea credinței.

Depart de a mai fi gata să jertfească pe un Isaac, aveau re-grete după ceapa și usturoiul lăsate în Egipt. Abia atunci Dum-nezeu le-a dat legea lui Moise.

Făgăduința dată lui Avraam a fost necondiționată. A fost dată chiar înainte ca el să împlinească ritul tăierii împrejur pentruca și cei ce n'au săvârșit nici un rit să poată deveni urmași ai lui.

Dumnezeu nu poate fi mai puțin respectuos față de drept decât omul. El a făgăduit mântuirea celor ce cred și-și va ține făgăduința. Căci — să se știe — nici Dumnezeu nu are voie să calce în picioare dreptul.

DECE A FOST DATĂ DE DUMNEZEU LEGEA ?

Sigur că este uluitor pentru un suflet să afle dintr'odată că Dumnezeu a dat o lege nu cu gândul ca ea să fie ținută și că păzirea ei nici nu vine în considerație ca mijloc de mân-tuire.

A greșit psalmistul când a spus : „Tu ai dat poruncile Tale ca să fie păzite cu sfințenie”. Credem că dovezile aduse de noi sunt îndestulătoare pentru a arăta că nu există mân-tuire prin faptele legii.

Dece a fost dată atunci legea ? La ce bun toate normele morale ?

Ele nu ne-au fost date fiindcă Dumnezeu și-ar fi făcut iluzia că noi am putea trăi potrivit cu ele. Dumnezeu știe doar cât suntem de decăzuți și că în firea noastră pământească nu este nimic bun.

Rostul legii este altul : să arate oamenilor păcatul lor. Omul este pus înaintea unei legi morale, nespuse de bună și dreaptă. Minteia lui recunoaște că aici este adevărul. Dar cu-gețul îi mărturisește în același timp că el nu trăiește potrivit cu această lege. Și, oricât s'ar strădui, el își dă seama că nu atinge idealul propus de ea. Atunci descoperă că este un pă-cătos pierdut.

Acesta-i marele folos al legii. Ea ne învață ce este pă-cat și ce nu este și ne arată cât suntem de greșiți, cum o o-ghindă ne arată, când privim în ea, cât de murdari suntem și pe unde suntem murdari. Numai că așa cum oglinda nu ne spa-lă și nu ne poate spăla, ci numai ne arată murdăria, legea

nu ne poate îndrepta, ci ne arată numai cât suntem de pă-cătoși.

Scopul legii este să te facă să-ți cunoști păcatul și să în-cepi să te rogi cu Psalmistul : „Nu intra la judecată cu robul Tău ! Căci niciun om viu nu este fără prihană înaintea Ta.”

Legea dă deci cunoștință, dar nu poate da mântuire. Dimpotrivă, ea aduce mânia, fiindcă niciun om nu poate s'o-îndeplinească întocmai. Cum citim în Epistola către Galateni : „Toți cei ce se bizuesc pe faptele legii sunt sub blestem, pentrucă est scris : „Blestemat este oricine nu stăruiește în t o a t e lucrurile scrise în cartea Legii, ca să le facă”. Dar cine este oare omul care stăruiește în t o a t e ? Și atunci suntem sub blestem datorită Legii și am fi pierduți dacă Dum-nezeu nu ar fi îngrijit de un alt mijloc de mântuire.

Asta a înțeles Isus și deaceia „ne-a răscumpărat cu viața. Sa din blestemul Legii, făcându-șe blestem pentru noi.” Pen-tru a ne mântui pe noi, a luat asupra lui până și moartea pe cruce, ca un blestemat de Dumnezeu.

„Legea nu se întemeiază pe credință.” Nu se întemeiază pe ea nici legea dumnezeiască, nici feluritele legi pe cari fiecare om le face pentru el însuș. Ele nu ne pot mântui. Ele pot avea numai rolul subordonat de a restrânge păcatul, în-sufflând oamenilor un spirit de robie și de frică.

Ele ne pot împiedica să cădem în ultimul exces al per-versității; ele ne pot fi o regulă de purtare și de viață. Este bine când cineva păzește măcar unele din porunci, dacă nu poate păzi legea întreagă. Legea apoi ne face mai conștienți de păcatul nostru. Dar legea nu ne poate scăpa de păcat.

De credință legea nu-i legată, căci ea nu se interesează de motivul acțiunilor omenești. Ea vrea numai împlinirea pre-ceptelor : credință nu cere.

LEGEA — UN INDRUMĂTOR SPRE MĂNTUITORUL

Dacă legea nu ne poate izbăvi de păcat și nu ne poate da mântuirea, nu este mai puțin adevărat că ea a jucat în e-conomia lui Dumnezeu un rol de o importanță covârșitoare : acela de a mărturisi despre Isus și despre neprihănirea dată de El. „Despre ea mărturisesc Legea și prorocii”.

Legea trebuia să dea celui care se adâncea în tainele ei cunoștințele necesare despre Mântuitorul Isus care avea să

vină și despre mântuirea pe care o aducea El, despre neprihănirea care se capătă prin credința în El.

Este drept că cineva poate studia legea timp de decenii, cum fac d. p. unii evrei, și să nu descopere că ea ne vorbește despre neprihănirea adusă de Isus. Orice cititor superficial al ei găsește, dimpotrivă, că ea declară om neprihănit pe cel care păzește poruncile morale și îndeplinește ceremoniile prescrise. La suprafața ei nu este nici vorbă de o neprihănire și de o mântuire dobândită fără fapte și fără lege.

Dar să mergem măcar un pas înainte. Am mai vorbit despre relațiunile dintre cartea Leviticului, care face parte din Lege, și Psalmul 40. Leviticul prescrie în amănunțime o mulțime de ceremonii și jertfe, daruri de mâncare, ardere-de-tot, etc. Psalmistul cunoaște toate aceste porunci și după ce le-a cercetat din nou cu amănuntul scrie: „Tu nu dorești nici jertfă, nici dar de mâncare, ci mi-ai străpuns urechile. Tu nu ceri nici ardere de tot, nici jertfă de ispășire”. Dar cum așa? Oare nu dorește Dumnezeu lucrurile prescrise în însăși Legea Sa? Dece le-a mai prescris atunci? Nu scrie destul despre ele în sulul cărții? „Nu” — răspunde categoric David în numele Mântuitorului. „Nu despre aceasta este scris în Lege, deși voi, neștiutorilor, așa citiți. **IN SULUL CĂRȚII ESTE SCRIS DESPRE MINE, MÂNTUITORUL.**”

Despre neprihănirea prin credință și jertfa lui Isus scriu și Legea și proorocii, iar jertfele și legile morale sunt numai o formă hieroglifică, cifrată, de a scrie. Înțelepciunea este să vezi, în dosul literei celor poruncite, cele dorite de Dumnezeu de fapt. Și Dumnezeu dorește numai una: pe Isus. Dorește ca oamenii să creadă în El și să dobândească astfel neprihănirea.

Sf. Ioan Gură de Aur spune simplu despre toate elementele legii ceremoniale evreești, despre jertfe, curățiri, luni noi, chivot și templul însuși că ele își au originea în superstiția păgânilor. Dar în aceste elemente învechite și dela păgâni preluate în bună parte, ca și în legea morală, găsim înscris de Dumnezeu în scriere hieroglifică acest adevăr nou, că neprihănirea se capătă prin credință.

Cei mai mulți oameni sunt cititori sau cercetători superficiali ai Legii. Acestora legea nu le este de nici-un folos. Dar cei cari s'au adâncit în ea, cum a făcut apostolul Pavel, pot spune împreună cu acesta: „Legea ne-a fost un îndrumător spre Mântuitorul ca să fim socotiți neprihăniți prin credință”.

Cuvântul grecesc din originalul Bibliei, redat în traducerea românești ca „îndrumător”, este „Pedagog”.

Or, un pedagog care se încăpățânează să rămână când adolescentul a trecut de vârstă îl face numai de răs pe tânăr.

O lampă este lucru foarte folositor, dar numai până nu a răsărit soarele. Când a venit Messia, nu mai suntem sub lege. Ce lege să existe oare pentru fiii ai lui Dumnezeu? Or, fiii ai lui Dumnezeu sunt cei ce au credință.

Dar cât de răi trebuie să fie oamenii, dacă nici pedagogul acesta nu i-a putut aduce la Isus!

SE POATE OARE DOBÂNDI MÂNTUIREA PRIN MIJLOCIREA ALTOR OAMENI?

Dacă un suflet s'a convins că mântuirea nu poate veni din faptele noastre, diavolul tot nu-l lasă încă din mână. Până aci i-a tot tocat că meritele sale îi sunt de ajuns pentru a fi socotit ca neprihănit de Dumnezeu. Deindată ce sufletul își dă seama că părerea aceasta este deșartă, Satana schimbă placa și promite mântuirea pentru meritele dobândite înaintea lui Dumnezeu de către alți oameni. Evreilor le promite mântuirea pentru meritele strămoșilor lor: Avraam, Isaac și Iacov. Creștinilor le făgăduiește mântuirea pentru meritele sfinților.

Dar oare patriarhii și sfinții nu au fost și ei oameni păcătoși? Ei nu s'au putut mântui pe ei prin faptele lor — chiar Avraam, tatăl nostru al tuturor, a fost găsit neprihănit numai din cauza credinței lui — cum ar putea ei mântui pe alții? Avraam minte, precum am văzut; Sara râde de făgăduințele lui Dumnezeu și, surprinsă, se apără printr'o minciună; Isaac minte și el; Iacov își înșală fratele. Asemenea pete sunt în viața tuturor sfinților. Unde sunt atunci meritele lor supraabundente cu cari ei să justifice pe alții? Oamenii „nu pot să se răscumpere unul pe altul, nici să dea lui Dumnezeu prețul răscum-părării”. Așa vorbește Domnul: „blestemat să fie omul care se încrede în om, care se sprijinește pe un muritor și își abate inima dela Domnul”.

În materia aceasta strămoșii și sfinții din vechime nu ne pot ajuta. „Omul care este drept, care face judecată și dreptate... care urmează legile Mele și păzește poruncile Mele lucrând cu credincioșie — omul acela este drept și va trăi negreșit, zice Domnul, Dumnezeu. Dacă acum acest om are un fiu iute la mână, care varsă sânge sau care face ceva de felul acesta, dacă acest fiu nu se ia cu nimic după purtarea tatălui său neprihănit, ci mănâncă pe munți, necinstește pe nevasta aproapelui său, asuprește pe cel nenorocit și pe cel lipsit, răpește, nu dă înapoi zălogul, ridică ochii spre idoli și face urciuni, împrumută cu dobândă și ia camătă, s'ar putea oare să trăiască un astfel de fiu?”

Învățătorii falși ar da unui asemenea fiu sfatul să se roage să fie primit de Dumnezeu pentru meritele vre-unui strămoș credincios sau vre-unui sfânt. Dar Cuvântul lui Dumnezeu spune: „Nū va trăi. A săvârșit toate aceste urciuni, de aceea trebuie să moară. Sângele lui să cadă asupra capului lui”.

Nu este evreu cine nu cinstește pe strămoșii poporului nostru. Nu este creștin cel care nu cinstește pe sfinți.

De mântuit nu mă poate mântui înșă niciun alt om, oricât ar fi de sfânt.

MÂNTUIREA NUMAI PRIN ISUS

Dar fiecare minciună, fiecare eroare este bazată pe un adevăr. Care o fi adevărul care a dat naștere credinței greșite că te poți mântui prin meritele sfinților?

Principiul de bază este drept. Omul vinovat poate fi mântuit pentru meritele unei alte persoane care este neprihănită. Asta ne spune chiar Dumnezeu. Asta era ilustrat în jertfele cari se aduceau în Templu, când omul vinovat era iertat în baza suferințelor animalului nevinovat. Există deci în Scriptură principiul substituției celui nevinovat pentru cel vinovat. Numai că acest principiu nu se aplică nici patriarhilor, nici sfinților, căci aceștia au fost oameni cu păcate.

Cuvântul lui Dumnezeu, care ne dă principiul ne arată și aplicarea lui dreaptă. El ne spune despre Unul, de dragul Căruia, Domnul Dumnezeu iartă păcatul.

Această persoană este Robul Domnului, Regele Messia. Pentru neprihănirea lui Messia, Domnul ne este binevoitor. „El (Mântuitorul) a purtat păcatele noastre.” El este „Domnul, Neprihănirea noastră.”

Mântuitorul este deci nădejdea noastră. El este singurul care nu a avut păcat și nu a fost numai om, căci dacă numai om ar fi fost nu ar fi avut merite cari să ne poată fi atribuite nouă. Dar el este numit Iehova, Neprihănirea noastră, de către prorocul Ieremia. El este Ființa Dumnezeiască. El nu era dator Tatălui o viață omenească de ascultare pe pământ! A dus-o din liberă voință. A câștigat astfel merite de nașters înaintea Tatălui Ceresc și aceste merite ale Lui, ne sunt socotite nouă.

„Pe El (adică pe Isus Messia), Dumnezeu L-a rânduit mai dinainte să fie, prin credința în sângele Lui, un acoperământ de ispășire, ca să-și arate neprihănirea Lui”.

În acest limbaj, câteodată greu de înțeles, al Epistolei către Romani este exprimat adevărul simplu că „pe Isus, Dumnezeu L-a rânduit.”... Ce ne-ar mai putea reține deci a-L recunoaște ca Mântuitorul nostru?

Și L-a orânduit să fie acoperământ de ispășire. În primul Templu, evreii aveau în Sfânta Sfintelor, deasupra lădiței chivotului care conținea legile lui Moise, un capac denumit al ispășirii, Kaporet, pe care se stropea sângele jertfei aduse în ziua cea mare a ispășirii pentru curățirea poporului de păcatele sale.

În templul al doilea nu exista capac de ispășire. Acesta a dispărut la distrugerea primului Templu, fie că a fost dus în Babilon împreună cu celelalte vase sfinte, fie că a fost ascuns de regele Iosia sau de prorocul Ieremia.

Dar această lipsă avea să fie suplinită de Dumnezeu. Isus a fost rânduit „capac de ispășire.” Adică prin El avea să se facă de acum înainte ispășirea păcatelor, prin El avea să dobândească iertarea orice suflet.

Problema cum poate Dumnezeu să ierte păcatele a chinuit pe oameni încă din vechime. Iertarea păcatelor este în sine o nedreptate, căci dreptatea cere răsplătirea celui bun și pedepsirea celui rău. Oamenii cari gândeau erau puși înaintea dilemei: Dacă Dumnezeu vrea să fie neprihănit, nu poate ierta pe păcătos. Iar dacă Dumnezeu iartă pur și simplu pe păcătos, nu mai poate fi neprihănit.

„Plato, Plato” — spunea Socrate — „se poate că Dumnezeu iartă păcatul cu voie, dar nu văd cum.”

În acest timp, Dumnezeu pregătea tocmai o iertare pen-

tru păcătoși, o posibilitate pentru ei de a fi socotiți neprihăniți deși nu sunt, dar în așa fel încât să satisfacă și cerințele neprihănirii lui Dumnezeu. În vremea de mai de mult, numită în Biblie vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu, păcătosul era iertat fără o ispășire potrivită pentru nelegiuirile sale. Lumea putea vedea îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, dar dreptatea nu se vedea în aceasta.

La vremea potrivită însă, Dumnezeu a vrut „să-și arate neprihănirea Lui în așa fel încât să fie neprihănit și totuși să socotească neprihănit pe cel ce crede în Isus.”

S'a arătat acum un nou fel de a ierta în care Dumnezeu apare ca neprihănit și totuși păcătosul este socotit drept înaintea lui Dumnezeu. Acesta este jertfa ispășitoare adusă de Isus prin moartea Lui pe cruce. El, Messia cel Nevinovat, s'a identificat cu omul păcătos, venind pe pământ și luând un trup ca al lui. În persoana lui Isus, păcatul oamenilor a fost pedepsit într'un chip potrivit. Dumnezeu este neprihănit. Dar, întrucât Isus a plătit datoria noastră a tuturor, noi, păcătoșii, putem fi ierțați acum și socotiți neprihăniți.

Jertfa ispășitoare a lui Isus este polița pe care ticălosul o prezintă lui Dumnezeu. Pledând meritele și jertfa lui Isus, păcătosul devine atotputernic față de Dumnezeu. Nu se mai poate ca el să nu dobândească iertarea deplină și justificarea la judecată.

Acum el este iarăș curat. El este iarăș ca un om care nu ar fi păcătuit niciodată.

SOCOTIȚI NEPRIHĂNIȚI PRIN CREDINȚĂ

Oricine vrea să aibe această binecuvântare trebuie să renunțe la orice gând că ar putea avea merite înaintea lui Dumnezeu și să ceară îndurare ca un păcătos. Și trebuie să creadă că a căpătat această îndurare datorită jertfei lui Isus. „Cel neprihănit va trăi prin credință” — spune prorocul Habacuc.

„Acum (adică la nașterea lui Isus) s'a arătat o neprihănire pe care o dă Dumnezeu fără lege... și anume neprihănirea dată de Dumnezeu, care vine prin credința lui Isus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred în El. Nu este nici o deosebire.”

Ce minunat lucru! Nu este nici-o deosebire. Pușcăriaș sau hoț neprins, numit în limbaj curent „om cumsecade” — nu este nici o deosebire. Evreu sau Român — nu-i nici o deosebire. Crezi în Isus? Neprihănirea dată de Dumnezeu este

pentru tine. Ea vine peste oricine. Singura condiție este să crezi.

Dacă crezi, Dumnezeu îți dă înapoi nevinovăția ta pierdută.

„Căci toți au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu.” Nu sunt apreciați de Dumnezeu, nu au sufletul frumos, sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu, fiindcă „și-au schimbat slava cu ceva care nu este de niciun ajutor.” (Ieremia 22) Sunt totuși socotiți neprihăniți, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea care este în Messia Isus.

Suntem socotiți neprihăniți fără plată sau — cum am mai putea spune — fără condiții, adică fără altă condiție decât aceea a unei credințe vii în Isus. Totul este harul Său. In el ne scaldăm. Totul este în dar.

Nu trebuie să avem nici cea mai mică îngrijorare că nu avem cu ce ne prezenta înaintea lui Dumnezeu pentru a merita neprihănirea.

De aceia Luther îi scria lui Melancton în limbaj paradoxal, dar care conține un profund adevăr: „Dacă predici, predică nu un har fictiv, ci unul real. Dacă harul este real, el trebuie să ridice păcate reale. Dumnezeu nu mântuiește păcătoși imaginari. Fii păcătos și căzut cât de tare! Dar încă mai tare pune credința, pune nădejdea voioasă în Isus, învingătorul păcatului și al morții!”

Apostolul Pavel scrie: „Noi credem că omul este socotit neprihănit prin credință, fără faptele legii”.

Daltfel este numai drept ca Dumnezeu să socotească pe credincios neprihănit și din alt punct de vedere.

Credinciosul și el îl socotește pe Dumnezeu bun în ciuda multor aparențe contrare. Să dau o pildă: un ceferist îmi vorbea odată cu credință despre bunul Dumnezeu, deși, în lumea aceasta orânduită de Dumnezeu până în cele mai mici amănunte, singura lui fată, de 13 ani, murise înecată în excremente într'o privată dela țară, în care căzuse cu capul în jos.

Am auzit chiar în ziua în care scriu aceste rânduri cum o femeie evreică, al cărei soț și trei copii au fost deportați de hitleriști, lăuda bunătatea lui Dumnezeu.

Credincioșii sunt toți oameni cari au avut de îndurat, la fel ca ceilalți semeni ai lor, felurite rele în lumea cârmuită de Dumnezeu.

Dacă în ciuda acestor fapte, în ciuda unor suferințe câteodată de nesuportat, un suflet crede că toate aceste întâm-

plări din viața lui și a altuia sunt numai schele și maldăre urâte — dar indispensabile — în jurul clădirii mărete a împărăției lui Dumnezeu pe cale de a fi ridicată, dacă îl socotește pe Dumnezeu bun, în ciuda aparențelor contrarii, este numai drept ca Dumnezeu să facă la fel și să socotească acel suflet neprihănit, deși încă nu este.

Acesta-i un hatâr făcut de Dumnezeu sufletului credincios.

Că „omul este socotit neprihănit prin credință, fără faptele legii” este una din ideile cele mai de seamă ale Sf. Pavel — culeasă din studierea vieții lui Avraam — dar care nu a influențat adânc Biserica, cum nu au influențat-o nici multe alte gânduri ale acestui apostol. Și totuși, în adâncimile ei, toată Scriptura nu învață pe oameni nimic altceva decât acest singur lucru, că omul este socotit neprihănit prin credință, fără faptele legii. Ce important este să înrădăcinăm acest gând adânc în inimile noastre!

Aș putea adăuga: Omul este socotit neprihănit prin credință, nu numai fără faptele legii, dar și independent de doctrina religioasă pe care mintea lui o găsește ca bună. Isus spune mai multor oameni cu credințe religioase diferite: „Credința ta te-a mântuit.” Numai adevărul esențial să-l creadă omul! Diferențele de păreri în lucruri secundare nu contează! Dacă pe cele esențiale le crede este socotit neprihănit.

Afirmația aceasta că devii neprihănit prin credință este dreaptă nu numai în domeniul religios, ci e un principiu general. În relațiunile dintre oameni nu este oare lipsa încrederii bariera pentru părtășie? Aidoma este și în lucrurile duhovnicești. Pentru a avea părtășie cu Dumnezeu, pentruca bariera dintre noi și El să dispară, trebuie să se stabilească încrederea, adică trebuie să avem credință, să-L credem pe Dumnezeu cum L-a crezut și părintele Avraam.

Nici în domeniul științific nu poți fi mântuit fără credință. Oricine vrea să facă o cercetare științifică trebuie mai întâi să aibe credința într'o realitate în afară de noi și în capacitatea noastră de a o percepe.

Credința pe care oamenii o au în alte domenii, Avraam a avut-o în domeniul relațiilor cu Dumnezeu. „Căci ce zice Scriptura? „Avraam a crezut pe Dumnezeu și aceasta i s'a socotit ca neprihănire”.

„Credința i s'a socotit drept neprihănire” este numai o altă expresie pentru gândul că Avraam a fost mântuit prin credință.

Dar Avraam a făcut atâtea fapte cari numai fapte de credincioși nu sunt! Cum poate fi privit ca om neprihănit?

Iată ce spune în această privință Scriptura: „Celui ce nu lucrează (lucrările legii lui Dumnezeu), ci crede în Cel ce socotește pe păcătos neprihănit, credința pe care o are el, îi este socotită ca neprihănire”.

Ce să fi făcut oare Dumnezeu cu lucrările lui Avraam? Ce să facă Dumnezeu cu lucrările tale?

Lui Dumnezeu lucrările tale nu-i sunt de neapărată trebuință, iar tu nu dobândești nimic cu ele. Dar dacă ai căpătat trecere la Dumnezeu, El te va socoti neprihănit pe tine, cel păcătos. Credința, care nu are de aface cu faptele, ți-o va socoti ca neprihănire. Și dacă Dumnezeu, Stăpânul, te socotește așa, mort față de păcat să te socoți și tu și vei putea râde păcatului în față.

De câte ori ai păcătuit, te vei putea refugia de Satan în cetățuia versetului „Dumnezeu este Cel ce socotește pe păcătos neprihănit” și vei putea râde de Satan cum râde un copil de cei ce-l urmăresc, când este adăpostit în brațele tatălui său.

Aceasta să o pricepem odată, că oricât de multe fapte am avea, drept neprihănire ni se socotește credința, numai credința și numai credința ce nu lucrează. Nu este scris niciieri că și credința celui ce lucrează este socotită drept neprihănire.

Ferice este numai de omul care, fără fapte, e socotit de Dumnezeu neprihănit.

Să pricepem cuvintele pe cari psalmistul le adresează lui Dumnezeu: „Toate poruncile Tale nu sunt decât credință!” În mii de variante, Scriptura cântă o singură melodie: credința. Așa este ceiace-ți cer toate poruncile. Toată înțelepciunea unui suflet este să-și cheltuiască vremea nu în lucrări fără de rost, ci căutând a cunoaște mai adânc pe Dumnezeu, căruia Moise li spune: „Te voi cunoaște și voi avea trecere înaintea Ta.”

„Înțelegeți și voi dar că fiii ai lui Avraam sunt cei ce au credință!”

CREDINȚA ÎN ISUS

Dar fiindcă Isus este Răscumpărătorul, în El trebuie să ne fie credința. Nu ajunge facultatea credinței în sine. Ea trebuie

să-L aibe pe Isus ca obiect. Mântuitorul spune : „Dacă nu credeți că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre.” „Celor ce cred în numele Lui, le-a dat puterea să devină copii ai lui Dumnezeu.” „Oricine crede în El nu pierde, ci are viață veșnică.”

Dacă omul este socotit neprihănit prin credință, nu înseamnă să tragem concluzia absurdă: „Credință să aibe omul Cărei confesiuni aparține, nu-i important.” Aceasta nu este drept. Omul este socotit neprihănit prin credință, dar nu prin orice credință. Credința-i un depozit precis, o comoară mereu una, mereu aceeași în orice secol (altfel nu am avea aceeași mântuire), formulată în termeni preciși. „Vă îndemn să luptați pentru credința care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna.”

Biblia vorbește despre o lege a credinței, care reglementează și specifică credința. Cel care susține că neprihănirea vine prin fapte urmează să arate prin ce anume fapte, că doar nu ar putea veni prin orice fapte. La fel neprihănirea nu vine prin orice credință. Credința cea dreaptă este o doctrină definită.

Credința nu trebuie să fie ceva vag. A crede că suntem făpturile lui Dumnezeu, înseamnă a intra în chip practic în lumea nevăzută, înseamnă a-ți da seama că lumea nu-i îndestulătoare pentru fericirea noastră, înseamnă a te ridica până la Dumnezeu, a realiza prezența Lui, a aștepta vizita Lui, a încerca să împlinești voia Lui. A crede, înseamnă a te preda lui Dumnezeu, a te abandona în mâinile Sale. Credința și ascultarea sunt sinonime. Dar atunci trebuie să știi de ce să ascult, credința trebuie să fie o învățătură precisă. (Cardinal Newman).

Dacă într'un pasaj din Biblie este scris că suntem neprihăniți „prin credință”, adică printr'o facultate a sufletului nostru, în alt capitol ni se spune care trebuie să fie obiectul credinței noastre: „suntem socotiți neprihăniți prin sângele Lui” și, în altă parte, „suntem mântuiți prin harul Domnului Isus”. Iată deci în ce trebuie să credem : în sângele lui Isus, în harul Lui.

Prin credință omul intră într'o stare de har. Se poate bu-

cura în nădejdea slavei lui Dumnezeu. Dar credința are acest rezultat fiindcă se bizue pe un fapt obiectiv : răstignirea lui Isus prin care au fost ispășite păcatele noastre.

Când am cunoscut doctrina această că Isus a murit pentru păcatele noastre, totul depinde de credința din sufletul nostru, fiindcă prin facultatea această a credinței îl sesizăm pe Mântuitorul.

Credința este actul de căsătorie dintre Hristos și sufletul credincios. Și, ca la orice căsătorie, datoriile miresei trec asupra mirelui, păcatele noastre trec asupra Mântuitorului, care se încarcă cu datoria nelegiuirilor noastre față de Dumnezeu. Iar darurile soțului, neprihănirea Lui, trec asupra miresei, asupra sufletului credincios.

Astfel devenim neprihăniți prin credință : Crezând în sângele lui Isus, în harul Lui.

Dar cum poate un păcătos să fie socotit neprihănit ? Este că, i se socotește neprihănirea lui Isus. Și de ce i se socotește ? Este că Dumnezeu vede lucrurile nu cum sunt, ci cum devin. Acesta este felul realist de a vedea lucrurile. De aceea credința este socotită ca o neprihănire care încă nu există, fiindcă în fapt credința conține în ea întreaga rădăcină, întregul principiu al neprihănirii, căci ea face ca firea noastră să fie iarăși loială lui Dumnezeu însus. Neprihănirea lui Isus ne poate fi socotită nouă, cari suntem acum mădulare ale Lui, fiindcă suntem pe cale de a fi tot mai mult și mai mult pătrunși de El. „Nu cum suntem, ci cum vom fi în viitor ne iubește Dumnezeu.” (Augustin).

Precum suntem urțiți lui Dumnezeu din cauza păcatului strămoșesc al lui Adam, chiar când el nu s'a dezvoltat în noi, fiindcă El este sigur că acest păcat va produce în noi roadele aducătoare de moarte, așa suntem plăcuți lui Dumnezeu din cauza credinței în sângele lui Isus, care va produce în noi roadele Duhului.

Deocamdată poți fi încă nespus de pătat de crime, ba — mai mult — poți fi cu totul lipsit de succes în străduințele tale de a o rupe cu obiceiurile criminale, gândurile tale mai pot fi disperat de greșite, dar dacă ai în tine acel început de bunătate pe care Isus îl numește credință, ești socotit neprihănit, căci nu vei rămâne așa cum ești. Pe când observarea cea mai strictă a tuturor poruncilor este neîndestulătoare, dacă nu izvorăște din bunătatea adevărată. Iată deci credința îndreptățește pe om, fără faptele legii.

„Dumnezeu, în care Avraam a crezut, înviază moartea și îl cheamă lucrurile cari nu sunt ca și cum ar fi”.

Pe Avraam El îl cheamă „tatăl multor neamuri” pe vremea când el nici pe Isaac nu-l avea încă. Căci cuvântul Domnului este poruncă. El, Duhul Adevărului, poate chema lucrurile care nu sunt ca și cum ar fi, fără să mintă. Căci prin însuș faptului că El cheamă lucrul inexistent, lucrul devine existent, așa cum atunci când pe pământul pustiu și gol a răsunat cuvântul: „Să fie lumină” — a și fost lumină.

Omul care nu are neprihănire, ci numai credință, este în aceeași situație „nenorocită” ca cel care nu are bani, ci numai bijuterii. Credința este o bijuterie prețioasă care toate le poate înlocui.

SIGURANȚA MÂNTUIRII

Omul este socotit neprihănit prin credință, fără faptele legii — iată această învățătură este secretul slujbei duhovnicești! Sufletul despovărat de îngrijorare despre el însuș, este liber să se ocupe cu alții.

Omul care are încrederea aceasta nu se mai teme că ar putea să nu fie mântuit fiindcă a călcat anumite porunci ale legii sau fiindcă mai păcătuiește încă acum. El știe că „făgăduința făcută lui Avraam sau seminței lui (adică copiilor lui spirituali) că va moșteni lumea, nu a fost făcută pe temeiul legii, ci pe temeiul acelei neprihăniri care se capătă prin credință”.

El știe că nu există om fără păcat. Și el nu-și pune fericierea în a realiza ceiace este cu totul imposibil: a trăi pe pământ fără a călca vreodată voia lui Dumnezeu. Fericierea lui este alta: cea descrisă în Psalmi. Acolo scrie: „Ferice de acei ale căror fărădelegi sunt iertate și ale căror păcate sunt acoperite”.

Aceasta-i fericierea oamenilor cari au trecut la Dumnezeu.

David însuș, scriitorul acestui psalm, era un păcătos, dar avea trecere înaintea lui Dumnezeu — și acesta îi acoperă în chip minunat păcatul.

Citim d. p. povestirile biblice conținute în capitolele 21 și 22 din cartea I-a Samuel. David îl minte pe marele preot Ahimelec că este trimis de regele Saul într-o misiune, când în realitate el fugea de acest rege. Ahimelec a întrebat pe Domnul

pentru el și interesant este că Dumnezeu nu a desvăluit marelui preot minciuna lui David. Asta fiindcă David era un om cu păcatele acoperite.

Ferice de omul ale cărui fărădelegi sunt iertate și ale cărui păcate sunt acoperite! David era rege și mare căpitan de oaste, dar nu spune: „Ferice de omul care poartă o coroană sau este victorios în războaie”, ci „ferice de acela căruia i se ia de pe umeri povara păcatelor”. Orice ar fi în așteptare, dacă păcatul i s'a luat, este un om fericit.

Dacă ai vedea pe un om gemând sub o povară căzută peste el, gata să-l zdrobească, și i-ai cânta o muzică dulce ori ai pune înaintea lui o masă plină de bunătăți, dar l-ai lăsa sub povara care-l apasă, i-ar face oare muzica sau masa ta plăcere? Desigur că nu. Fericierea nu constă în acestea, ci în luarea poverii, în iertarea păcatelor. Și tocmai pe aceasta ne-a dăruit-o Domnul Isus.

Acest dar ni-l însușim prin credință. „Moștenitori sunt cei ce se fac prin credință.”

Și este limpede că trebuie să fie așa. „Moștenitori sunt cei ce se fac prin credință pentruca să fie prin har și ca făgăduința să fie cheazășuită pentru toată sămânța lui Avraam, nu numai pentru sămânța care este sub Lege, ci și pentru sămânța care are credința lui Avraam, tatăl nostru a tuturor”.

S'ar putea oare să devii moștenitor al lumii prin ținerea legii dumnezeiești? Dar atunci ar fi excluși dela moștenire toți cei nețâiați împrejur. În al doilea rând mântuirea noastră ar fi nesigură. Ea s'ar extinde asupra noastră numai cu condiția să ținem legea. Dar fiindcă vine prin credință, ea este sigură pentru orice suflet care crede, atâta timp cât își pas'rează credința.

Noi nu mai suntem sub lege. Ai credință? Ești moștenitor al lumii.

Este o sămânță a lui Avraam care ține legea, sunt unii credincioși plini de roadele Duhului și cari săvârșesc fapte mari, dar ei nu sunt neprihăniți înaintea lui Dumnezeu prin aceasta. Temeiul neprihănirii lor este acelaș ca și al acelor cari nu sunt în aceeași fericită situație, dar au în comun cu ei lucrul esențial: credința.

Mai este încă un motiv pentru care moștenitor al împărăției veșnice devii prin credință: pentruca nimeni să nu se poată lăuda înaintea lui Dumnezeu.

Cu faptele tale trecute nu te poți lăuda, fiindcă au fost

păcătoase, cu viața veșnică deasemeni nu te poți lăuda pe tine, credința spunându-ți că ea nu ți-a venit prin vreun merit al tău, ci prin jertfa lui Isus.

Nici-un suflet nu are drept să spună: „Eu nu mai pot nădăjdui în mântuire”. Căci Avraam a crezut „nădăjduind împotriva oricărei nădejdi”. Ce înseamnă aceasta, este bine ilustrat într-o istorioară despre un peșitor care, punând la cale o căsătorie între doi tineri, descoperi abia în ultima clipă că copiii ambelor părți sunt băieți. Orice nădejde de câștig părea dusă. Dar un peșitor nu se dă bătut așa de ușor. El nădăjduiește împotriva oricărei nădejdi. Și omul nostru a pornit imediat în căutarea a două fete pentru cei doi băieți. Și a câștigat de două ori.

Isus ne dă o pildă la fel: pilda judecătorului nedrept. „Într-o cetate era un judecător, care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina. În cetatea aceea era și o văduvă, care venea des la el și-i zicea: „Fă-mi dreptate în cearta cu pârșul meu!” Este desigur un lucru cu totul desnădăjduit să ceri dreptate unui asemenea judecător. Și multă vreme el nici nu a vroit să-i facă dreptate. „Dar în urmă, și-a zis: „Măcar că de Dumnezeu nu mă tem și de oameni nu mă rușinez, totus, pentru că văduva aceasta mă tot necăjește, îi voi face dreptate, ca să nu tot vină să-mi bată capul”. Și Domnul dă învățătura: „Auziți ce zice judecătorul nedrept? Și Dumnezeu nu va face oare dreptate aleșilor Lui cari strigă zi și noapte către El, măcar că zăbovește față de ei?”

„Nădăjduind împotriva oricărei nădejdi.... Avraam a ajuns tatăl multor neamuri.”

Numai cel care pierde mai întâi orice temei să mai creadă în mântuirea sa și nădăjduiește atunci împotriva oricărei nădejdi este un om cu care Dumnezeu poate săvârși lucruri mari.

A nădăjdui pururea este însăș cheia vieții de credință.

Avraam, fiindcă nu a fost slab în credință, nu s'a uitat

la trupul său că-i aproape mort, ci a crezut în făgăduința lui Dumnezeu că din acest trup se vor naște încă neamuri întregi. Tot așa nici eu nu am voie să fiu slab în credință și nu trebuie să privesc la mine cât sunt de păcătos, nici la credința mea cât este de slabă, ci trebuie să cred în făgăduința lui Dumnezeu că atunci când Isus va veni iarăș, voi fi ca Isus.

Credinciosul nu se îndoeste de făgăduința lui Dumnezeu, prin necredință, ci, întărit prin credință, dă slavă lui Dumnezeu.

Indoeli a ayut și Avraam. Dar le-a biruit prin luptă. Și atitudinea lui finală a fost plăcută lui Dumnezeu. Așa trebuie să biruim îndoelile și noi.

Simpla logică mă îndeamnă la aceasta. Când un fierar știe să facă un lanț, oare nu va ști să-l și repare? Și Dumnezeu care m'a creat și m'a chemat la o viață nouă, nu va putea El oare să îndrepte sufletul meu pe unde s'a strâmbat?

A da slavă lui Dumnezeu însemnează a arăta prin purtarea ta că dai încredere lui Dumnezeu. Crede-l pe Dumnezeu că poate iubi pe păcătos, așa cum a putut face imposibilul pentru Avraam!

Aceasta este atitudinea dreaptă.

Avraam era pe deplin încredințat despre lucrul dela sine înțeles „că Dumnezeu ce făgăduiește poate să și îndeplinească”. Aceasta este scris pentru învățătura noastră, pentru că și noi cari credem în Cel ce a înviat din morți pe Isus Messia, Domnul nostru, să fim pe deplin încredințați că Dumnezeu va îndeplini față de noi făgăduințele Sale și ne va mântui.

Isus s'a dat pe sine însuș pentru noi. „Fiul lui Dumnezeu m'a iubit și S'a dat pe Sine însuș pentru mine”. Și El a înviat „din pricină că am fost socotiți neprihăniți”. Am fost — deci lucrul este rezolvat de mult. Și lucrurile au rămas așa, căci iarăș în altă parte scrie că suntem socotiți neprihăniți. Și vor rămâne așa, căci iarăș în altă parte scrie că vom fi mân-

tuiți. Am fost, suntem și vom fi socotiți neprihăniți. El ne-a mântuit”.

„Invățătura aceasta a Sfântului Pavel despre mântuirea prin credință, redescoperită apoi într-o vreme când praful se așternuse peste ea, este de fapt o trecere dela starea de adolescență la aceia de om matur. Invățătura aceasta despre mântuirea prin credință este religia adultului. Tânărului, idealul i se pare încă de atins, dacă numai ne străduim cinstiți și cu toată puterea noastră.

Un tânăr își poate închipui că dobândește neprihănirea dând totul săracilor, mergând la mănăstire, etc. Religia adultului este cu o treaptă mai sus și tocmai de aceia se simte cu un stadiu mai îndepărtat de idealul. Treptat, pe măsură ce individul se desvoltă, Dumnezeu îi devine tot mai înfinit. el se simte tot mai îndepărtat de Dumnezeu prin faptele sale. Invățătura despre idealul nu mai poate să ocupe primul loc la el. Abia acum vine credința: Isus ca dar. Idealul devine atât de înălțat, că toată străduința mea se transformă sub ochii mei într'un nimic lipsit de sens, dacă e vorba să se asemene cu idealul, sau într'o glumă pioasă, deși mă străduesc sincer. Aceasta se numește: a te bizui numai și numai pe credință.

Adolescentul nu bagă de seamă cât de uriașă este sarcina, el începe cu iluzia pioasă că-i va reuși. Adultul știe în adâncul său despre distanța dintre el și ideal. Și acum credința trebuie să se interpună între ei doi, ea trebuie să fie reazămul. Credința în satisfacția adusă de Isus pentru păcatele mele lui Dumnezeu. Credința că sunt mântuit numai prin credință. Așa se face că Pavel și, după el, Luther au perfectă dreptate”. (Kirkegaard, Religia Faptei).

CUM POȚI DA SLAVĂ LUI DUMNEZEU

Apostolul Pavel scrie că, prin credința pe care o avea, Avraam „a dat slavă lui Dumnezeu.”

Există șase feluri în cari un suflet poate da lui Dumnezeu slava cuvenită:

1) Prin laudele pe cari I le aduce cu gura. „Locuitorii stâncilor să sară de veselie, să strige de bucurie din vârful munților! Să dea slavă Domnului și să vestească laudele Lui în ostroave” — scrie proorocul Isaia. „Voi lăuda pe Domnul din toată inima mea, voi istorisi toată slava Lui”, — scrie psalmistul David.

2) Prin expresia recunoștinței noastre. Despre un lepros vindecat de Isus scrie că s'a întors, slăvind pe Dumnezeu. Iar Isus este surprins că și ceilalți leproși vindecați de El nu s'au întors să dea slavă lui Dumnezeu.

3) Prin recunoașterea adevărului, în împrejurări când acest lucru poate fi primejdios pentru tine.

Când s'a stabilit, prin tragere de sorți, că un anume Acan este vinovat de-o înfrângere gravă a legii, Dumnezeu re-trăgându-și binecuvântarea dela întreg poporul fiindcă acesta furase și minșise, Iosua, căpetenia oastei îi spune lui Acan: „Fiule, dă slavă Domnului, Dumnezeului lui Israel! Mărturisește și spune-mi ce ai făcut!”

4) Prin recunoașterea Maiestății și a voiei lui Dumnezeu.

Filistenii au fost loviți de Dumnezeu cu bube fiindcă țineau ca pradă chivotul cu tablele lui Moise luat dela evrei. Preoții filistenilor, consultați, sfătuiesc poporul: „Dați slavă Dumnezeului lui Israel, poate că va înceta să-și apese mâna peste voi.”

În Apocalipsă, apostolul Ioan prezice că după groaznicile urgii ale vremurilor din urmă, cei rămași în viață în cetatea Ierusalimului se vor îngrozi și vor da slavă Dumnezeului Cerului.

Strigătul primului înger apocaliptic este: „Temeți-vă de Dumnezeu și dați-i slavă!”

5) Prin pocăință și întoarcere la Dumnezeu.

Ieremia Indeamnă poporul: „Dați slavă Domnului Dumnezeului vostru, până nu vine întunerecul, până nu vi se lovesc picioarele de munții nopții!”

Numai omul care se pocăește poate da slavă lui Dumnezeu.

Dar felul cel mai înalt în care un om poate da slavă lui Dumnezeu este cel prin care a excelat Avraam:

6) Prin încrederea liniștită în făgăduințele lui Dumnezeu.

„Avraam nu s'a îndoit de făgăduințele lui Dumnezeu, prin necredință, ci, întărit prin credința lui, a dat slavă lui Dumnezeu.”

FAPTELE CREDINȚEI

„După ce a venit credința, nu mai suntem sub lege.” În stadiul cercetărilor la care am ajuns, să ne punem din nou întrebarea: Dar atunci de ce a fost dată legea? La ce sunt bune toate legile și poruncile Biblei? Luther răspunde: „Toată Scriptura se împarte în două: Legea și Făgăduința. Poruncile există numai pentruca omul să vadă în ele neputința lui pentru bine, să învețe să desnădăjduiască de el însuși. Toate poruncile (și cele cuprinse în Noul Testament) aparțin acestui vechiu legământ. Și apoi sufletul desnădăjduit capătă făgăduințele în dar.”

Dacă ai primit făgăduința, nu mai este nevoie să faci fapte. Le vei face în chip natural, cum soarele dă lumină fără să se sforțeze, cum părul dă pere și mărul dă mere, cum 3 și 7 sunt întotdeauna 10, fără să existe o lege care să-i oblige la asta. La fel, sufletul credincios dă în chip natural roade: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credințioșia, blândețea, înfrânarea poftelor.” Dar pentru mântuire, faptele nu au nicio importanță. În această privință, faptele tale li sunt indiferente lui Dumnezeu. Cel sfințit când doarme, mănâncă, bea sau se odihnește este tot atât de plăcut lui Dumnezeu ca atunci când cântă sau se roagă. Credinciosul face binele, dar nu se sprijinește pe el pentru a ajunge în cer, căci el știe că faptele nu mântuiesc, ci numai împodobesc credința.

Credinciosul știe că nu va mai fi judecat după fapte, fiindcă prin credință el a devenit neprihănit și nu mai este în el nici-o faptă de condamnat. (Bineînțeles însă că înainte de a spune cu certitudine că o credință este cea dreaptă, ea trebuie să fi durat mai mult decât durează credințele de o clipă, rezultatele unui entuziasm trecător. Credința trebuie să fie rezistat proba timpului. Credința aceasta trebuie să fie propovăduită de oameni diferiți, ca să se vadă că succesul este al credinței, nu al unui om. Ea trebuie să aibe o valoare experimentală de nechestionat. Abia atunci putem spune că credința este cea adevărată. De aceea, fiii ai lui Avraam nu sunt cei cari au credința unei secte oarecari, apărută eri și de care mâine nici nu se va mai pomeni. Fiii lui Avraam sunt cei cari au credința lui Avraam, credința străveche, încercată de vreme. Ei au credința cea dată odată pentru totdeauna sfinților. Ei cred pe Dumnezeu și aceasta li se socotește ca neprihănire. Ei nu aleargă după o neprihănire prin fapte, merite și ceremonii).

Cum Avraam l-a crezut pe Dumnezeu când acesta i-a vorbit, cei cari au credința lui Avraam îl cred pe Dumnezeu când El ne spune în Biblie că obiectul credinței noastre trebuie să fie moartea lui Isus, sângele Lui, harul Lui.

Dar pentru ca credința să fie reală, aceasta nu trebuie să fie numai a capului. Căci una este să crezi în neprihănire prin credință și alta să ai cu adevărat credința care duce la neprihănire.

Așa d. p. dacă ai fi întrebat-o pe soția lui Luther dacă crede în neprihănirea prin credință, ți-ar fi răspuns cu siguranță: „da”. Dar odată Luther i s'a adresat cu cuvintele: „Caterina, te socotești tu oare drept o sfântă?” — „Sfântă?” răspunse ea mirată. „Cum aş putea fi sfântă eu, o păcătoasă atât de mare?” Luther exclamă atunci mânios: „Iată cum papismul a otrăvit sufletele. El nu-ți mai lasă ochi decât pentru fapele bune sau rele. Dacă ai credință, ești sfântă.”

Crezuse Caterina în neprihănirea prin credință, dar nu avusese credința că-i neprihănită.

Propria soție a lui Luther va fi înțeles esența reformației, dar nu și-a însușit-o. Și așa au făcut de atunci încoace mulți creștini.

Avraam a crezut pe Dumnezeu și aceasta i s'a socotit ca neprihănire. A crezut PE Dumnezeu, nu s'a mulțumit să aibe numai o banală credință IN Dumnezeu. El nu că a crezut în existența unui Dumnezeu, ci a crezut în orice împrejurare că ce spune și ce face Dumnezeu este drept. Și această credință i s'a socotit ca neprihănire.

Credința aceasta este singura condiție fundamentală pentru mântuire. Dar trebuie, bine înțeles, să crezi nu cu buzele, ci cu inima. Nici vorbă să fie considerat ca om care crede în Isus, cine nu dorește să facă ceiace Isus a făcut. Se poate să nu reușești în totul în îndeplinirea acestei dorințe. Dar dacă există în inima unui credincios dorința aceasta sinceră, neprihănirea lui Dumnezeu este peste el.

Căci credinciosul nu a rămas cu totul fără vre-o lege, numai că legea cea nouă, înscrisă în inimile noastre, nu mai are forma unor porunci definite. Călcarea acestei legi este într'adevăr ceva mai general și mai vag. Nu-i o cădere anume, o despărțire de Dumnezeu, ci o distanță mai mică sau mai mare de El în care ne mișcăm încontinuu. Nici păcatul acesta de a sta la distanță mai mare de Dumnezeu nu ne mai este socotit. Dar ce fel de suflet credincios este acela care nu dorește o cât mai strânsă apropiere de Mântuitorul său? Ce fel de suflet credincios este cel care nu se luptă împotriva faptelor firii pământești: „preacurvia, curvia, necurăția, desfrânarea, închinarea la idoli, vrăjitoria, vrăjibile, certurile, zavistiile, mâniile, neînțelegerile, dezbinările, ereziile, pizmele, uciderile, bețiile, îmbuibările și alte lucruri asemănătoare cu acestea?” Doar Împărăția lui Dumnezeu nu este locul celor care continuă mereu să facă aceste lucruri, stăruind în ele, fără a încerca măcar de a se elibera din robia lor!

Fără a-și bate capul cu armonizarea celor două idei, a-țiaș autori biblici cari ne încredințază despre mântuirea prin

credință ne vorbesc și despre o judecată a tuturor oamenilor după faptele lor. De nu ar exista o asemenea judecată, ce mare nevoie aș mai avea de mântuire? Dar dacă o asemenea judecată există, câtă solemnitate trebuie să imprime gândul ei întregii mele vieți! Noi trebuie să trăim în temere de Dumnezeu, care este Judecătorul tuturor oamenilor. Cel mântuit prin simpla credință este acum în părtășie cu Dumnezeu și se întâlnește mereu cu seriozitatea necruțătoare a lui Dumnezeu care și pe Fiul Său L'a lovit cu moartea când a fost încărcat de păcate, de păcatele noastre.

Mântuirea nu liberează pe cineva de obligația de a împlini voia lui Dumnezeu, ci credința care duce la mântuire este tocmai îndeplinirea acestei voie.

Noi nu cunoaștem toate lucrurile și nu știm cum se armonizează între ele. Dar știm două lucruri: că prin credință ești mântuit și de aceia trebuie să slujești lui Dumnezeu cu re-cunoștință. Și că există o judecată, în vederea căreia trebuie să te temi de Dumnezeu. Acest gând la judecata din urmă este un important corectiv la învățătura Sfântului Pavel despre mântuirea prin credință.

Lucrul s'ar putea asemena cu următorul fapt:

Există anumite efecte luminoase, cari se explică ușor prin presupunerea că lumina constă din unde și o altă serie de efecte cari se pot explica numai presupunând că constă dintr'o serie de particule materiale de vreun fel. Nimeni nu a fost în stare să sugereze vreo ipoteză despre natura luminii care să explice cele două feluri de fenomene printr'o singură formulă.

Și electronul acționează când ca o particulă de materie și când ca undă. Lumina și electronul au o fire dublă.

La fel este cu privire la neprihănire: Precis că se dobândește prin credință, fără fapte. Și precis că ea depinde de faptele credinței.

Există o credință fără fapte care mântuiește și o credință care lucrează prin dragoste care sfințește.

Nu trebuie să facem din învățătura mântuirii prin credință o apărare contra învinovățirilor proprii noastre conștiinței și a denunțurilor dumnezeiești împotriva păcatului.

Pavel care glorifică credința vorbește și de o credință zădarnică. Și este la mintea oricui că nu te poate mântui o credință pe care numai cu vorba o ai. Lucrurile sfinte nu trebuiesc atât spuse, cât făcute. Credința este un trup desăvârșit, dar gol și flămând. Faptele o îmbracă și o hrănesc. Nu mântuiește o credință a capului, o simplă recunoaștere intelectuală a adevărilor despre Dumnezeu și Isus. Ele trebuiesc acceptate din inimă. Trebuie să ne încredem și să credem în aceste adevăruri. A crede este unul și același lucru cu a trage concluzii din încredințarea ta.

Faptele credinței sunt de o însemnătate uriașă în mântuire. Avraam a fost socotit neprihănit nu numai din pricina credinței lui, ci și din pricina faptelor sale. D. p. pentru fapta de a fi fost gata să aducă pe singurul său fiu drept jertfă, din ascultare față de Dumnezeu¹⁾.

Dacă nu avem fapte ale credinței, cu ce suntem mai presus de diavolul? Să ne mântuim fiindcă cunoaștem Scriptura? El o știe mai bine. Fiindcă credem? Crede și el. Numai fapte ale credinței nu are. Și acestea trebuie să le facem noi.

1) (Dar trebuie ținut seama că faptele credinței sunt cu totul altceva decât faptele legii sau faptele morale. De multe ori sunt în contradicție flagrantă cu ele. Avraam, călcând legea „să nu ucizi”, trecând peste dragostea de tată, care este o lege a naturii înscrisă în inimă de Dumnezeu, îl jertfește pe fiul său din credința că Dumnezeu i-a poruncit aceasta și în credința că Dumnezeu își va împlini totuși făgăduințele, înviindu-l pe Isaac după moarte. Un alt personaj biblic, prostituata Rahav, scapă pe spionii evreii pătrunși în Ierihon, călcând pentru aceasta legea solidarității naționale, călcând legea moraliă care condamnă trădarea neamului, mințind când imprejurarea o cere, în credința că obligațiile față de Dumnezeul Cerurilor și al Pământului sunt mai înalte, în credința că Dumnezeu a dat Canaanul evreilor, toți oamenii fiind datori să colaboreze la împlinirea planurilor lui Dumnezeu, chiar dacă contravin interesului lor familial, național sau personal.)

Fără de faptele credinței, religia este zadarnică.

De aceea, greșit a fost Luther când a schimbat textul noului Testament, traducând: „noi credem că omul este socotit neprihănit numai prin credință.” În original cuvântul „numai” este inexistent. Numai credința nu ajunge.

Un criminal care și-a ispășit pedeapsa, un datornic căruia i s'a achitat datoria este neprihănit înaintea legii. Criminalul cu pedeapsa ispășită poate trece fluierând pe dinaintea poliției, întocmai ca unul care nu a comis nici un delict. În închiisoare nu mai este pus. Dar ca să primească un serviciu, nu este îndestulător numai faptul de a-ți fi ispășit pedeapsa pentru crimă. Cel astfel în regulă cu justiția, trebuie să se reabiliteze, dând dovadă de dragoste și credincioșie.

Sfântul Pavel vorbește despre relația legală. Odată ce Isus s'a jertfit pentru noi, Dumnezeu nu mai are nimic contra noastră. Datoria este plătită. Trecutul nu ne mai împovărează. Sf. Iacov în epistola sa, în care spune că omul devine neprihănit prin fapte, punându-se astfel în aparentă contradicție cu Sf. Pavel, nu-l contrazice de fapt deloc, ci vorbește despre caracterul moral pe care trebuie să-l redobândim. Cel iertat prin sângele lui Isus trebuie să-și cucerească prin fapte mari poziția în Impărăția Cerurilor, trebuie să se reabiliteze. Celor nereabilitați nu li se va da ocârmuirea de cetăți în Impărăția viitoare. Singurul titlu de a fi un păcătos iertat nu-i de ajuns!...

Sfântul Pavel se gândește la o credință VIE. Aceasta poate să mântuiască, așa cum un muzicant viu poate să cânte și un cizmar viu poate să facă ghete. Dar în toate trebuie să fii viu. Și credința ta trebuie să fie O CREDINȚĂ VIE.

Un dansator pe sârmă, stăpân pe meseria lui, a întrebat pe un copil: „Ai tu încredere că eu te pot duce în spate pe sârmă până la capătul celălalt?”

„Cred aceasta cu credință deplină” — răspunse copilul. „Sue-te atunci!” îi spuse dansatorul, Dar, înfricat, copilul se dădu înapoi și strigă: „Nu vreau”.

Iată cum arată acei oameni cari cred în neprihănirea prin credință, dar nu au credința care duce la neprihănire.

Inchiziția la Sevilla și-a luat începutul dela un tânăr, care, ducându-se să comită un adulter în casa unui maran, a fost surprins de stăpânul casei. Stăpânul, împreună cu mai mulți alți marani, s'a repezit asupra tânărului, pronunțând cuvinte contra credinței catolice. Desfrânatul îl denunță, căci el zicea că are credința catolică „dreaptă”. Era zelos pentru credință, dar aceasta nu-l împiedica să comită adultere condamnate de Biserica catolică, iată acesta este tipul de credință lipsită de viață: bigotism fără moralitate.

Numai împotriva acestei caricaturi de credință se ridică apostolul Iacov. Despre credința vie este și Iacov de acord că mântuește. Zădarnică este numai credința care este doar un asentiment intelectual.

Credința singură mântuește, dar credința care mântuește nu-i niciodată singură, ci este însoțită de fapte.

Sf. Iacov vorbește despre faptele de credință, pe care trebuie să le săvârșim pentru a dobândi mântuirea. Pavel este de acord că asemenea fapte sunt de neapărată trebuință, dar el privește la uriașa disproporție dintre micile noastre fapte și minunata moștenire pe care o dobândim prin ele.

Ceiace facem este o nimică în comparație cu ceea ce ni se dă în schimb, Meditând la aceasta, apostolul Pavel exclamă: „Mântuirea este în dar” — sau, cum s'ar spune astăzi, un adevărat chipir, un noroc neașteptat. Iacov, pe de altă parte, ne atrage atențiunea asupra puținelor fapte pe cari trebuie să le săvârșim noi.

Dreptate au deci amândoi. Suntem mântuiți numai prin credință. Suntem socotiți neprihăniți și prin fapte, nu numai prin credință.

Sfântul Pavel se referă la mijlocul de mântuire — acesta este credința. Sfântul Iacov ne arată care este dovada mân-

tuirii — faptele. Sf. Pavel scrie cum se mântuiesc necredincioșii, apostolul Pavel scrie cum trebuie să-și ducă la capăt mântuirea credincioșii. Sf. Pavel apasă pe aceia că faptele trebuie să izvorească din credință, Sf. Iacov insistă că credința trebuie dovedită cu fapte.

Sf. Pavel se ridică contra robiei sub Lege, Sf. Iacov contra fărădelegii. Sf. Pavel avertizează oamenii împotriva credinței în meritele lor, Sf. Iacov ne pune în gardă contra unei credințe care nu este decât o formă goală.

Sf. Pavel învață și el că numai o credință robustă, cum a fost a lui Avraam, îi este socotită omului ca neprihănire. Or, la o asemenea credință puternică, desăvârșită, numai prin fapte se poate ajunge.

Să ținem apoi seamă de faptul că mântuirea fiecăruia dintre noi a fost dobândită prin fapte, prin viața sfântă și prin mărturisirea altora cari au influențat asupra noastră. Câte binecuvântări în credință nu am primit noi oare prin faptele altora?

„Credința dacă nu are fapte, este moartă în ea însăși”.

Pentru a fi mântuit avem nevoie numai de credință, fără fapte. Iar cel mântuit se străduiește să aibe „o credință care lucrează prin dragoste.”

Să învățăm deci din viața lui Avraam să-L credem pe Dumnezeu și vom fi socotiți neprihăniți! Și să învățăm din viața lui să facem fapte mari de credință! Astfel numai, ne vom arăta vrednici urmași ai strămoșului Avraam, pe care Dumnezeu l-a numit prieten al Său.

AVRAAM — TATĂL TUTUROR CREDINCIOȘILOR

În Biblie, Avraam este numit „tatăl” tuturor credincioșilor, în sensul că, prin toate binefacerile pe cari le-a căpătat dela Dumnezeu și prin credința pe care a practicat-o, el ne este pildă.

Avraam nu a fost un înger căzut din cer, ci un simplu

om, la fel cu noi, păcătos ca noi, cunoscând aceleași mizerii ale vieții ca și noi. Numai prin una se deosebea: prin aceea că era un uriaș al credinței.

De aceea lucrarea lui a rămas. De aceea îl cinștesc credincioșii tuturor veacurilor.

De aceea — numai fiindcă a avut credință — a fost socotit neprihănit de Dumnezeu, cum tot numai datorită credinței lor au fost bine primiți înaintea lui Dumnezeu Isaac, Iacov, Iosif, Moise, Iosua, Iov și toate celelalte personaje din istoria poporului nostru.

* * *

Un popor trăește prin fidelitate față de țelurile cari i-au fost puse de Creator la originea lui.

Poporul evreu apare în istorie — precum am văzut — ca un popor al credinței. Credința este virtutea cea mai de seamă a strămoșului său Avraam.

Numai continuând a merge pe calea credinței, poporul evreu va dăinui.